

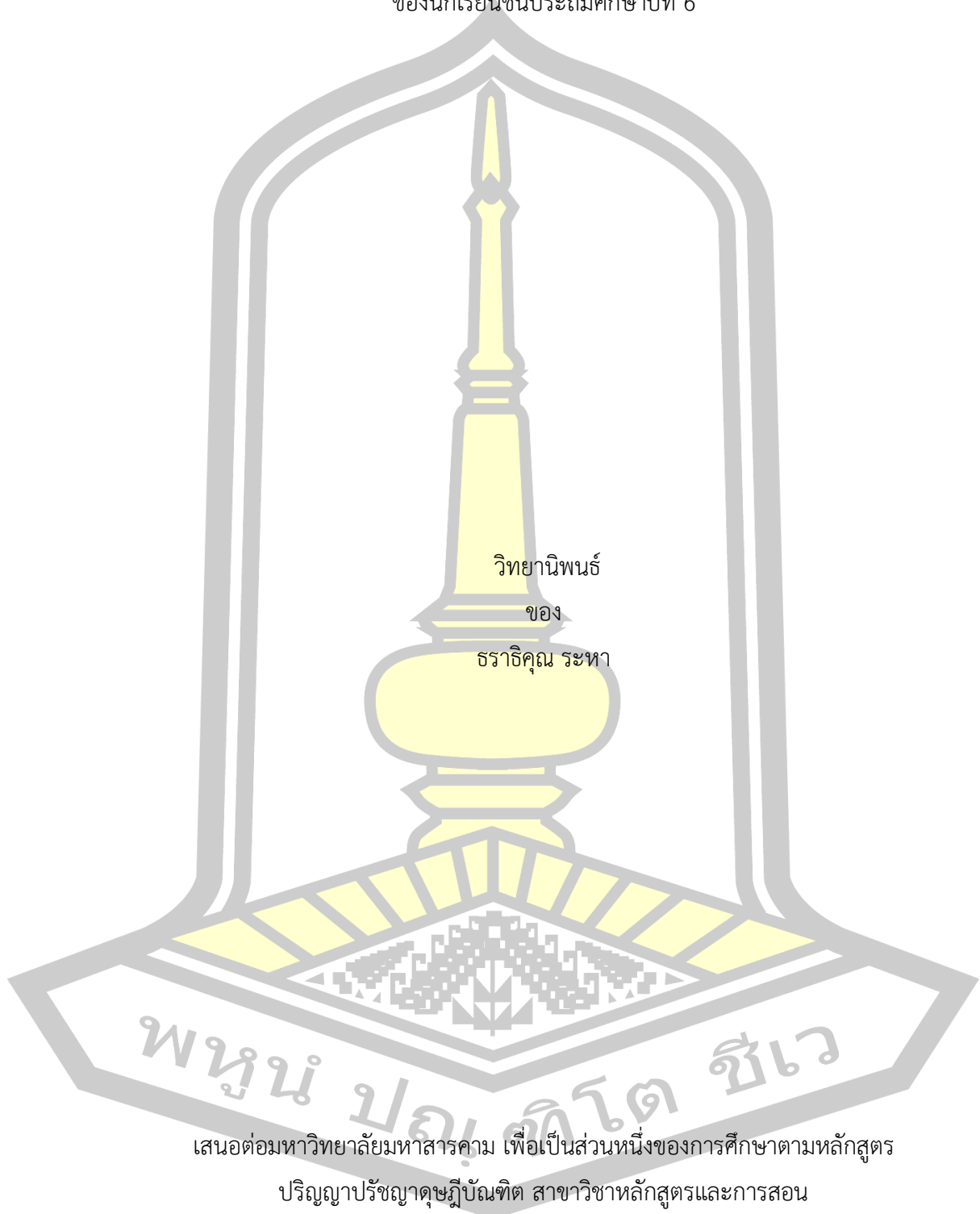
การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์
ของ
ธราธิคุณ ระหา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มิถุนายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

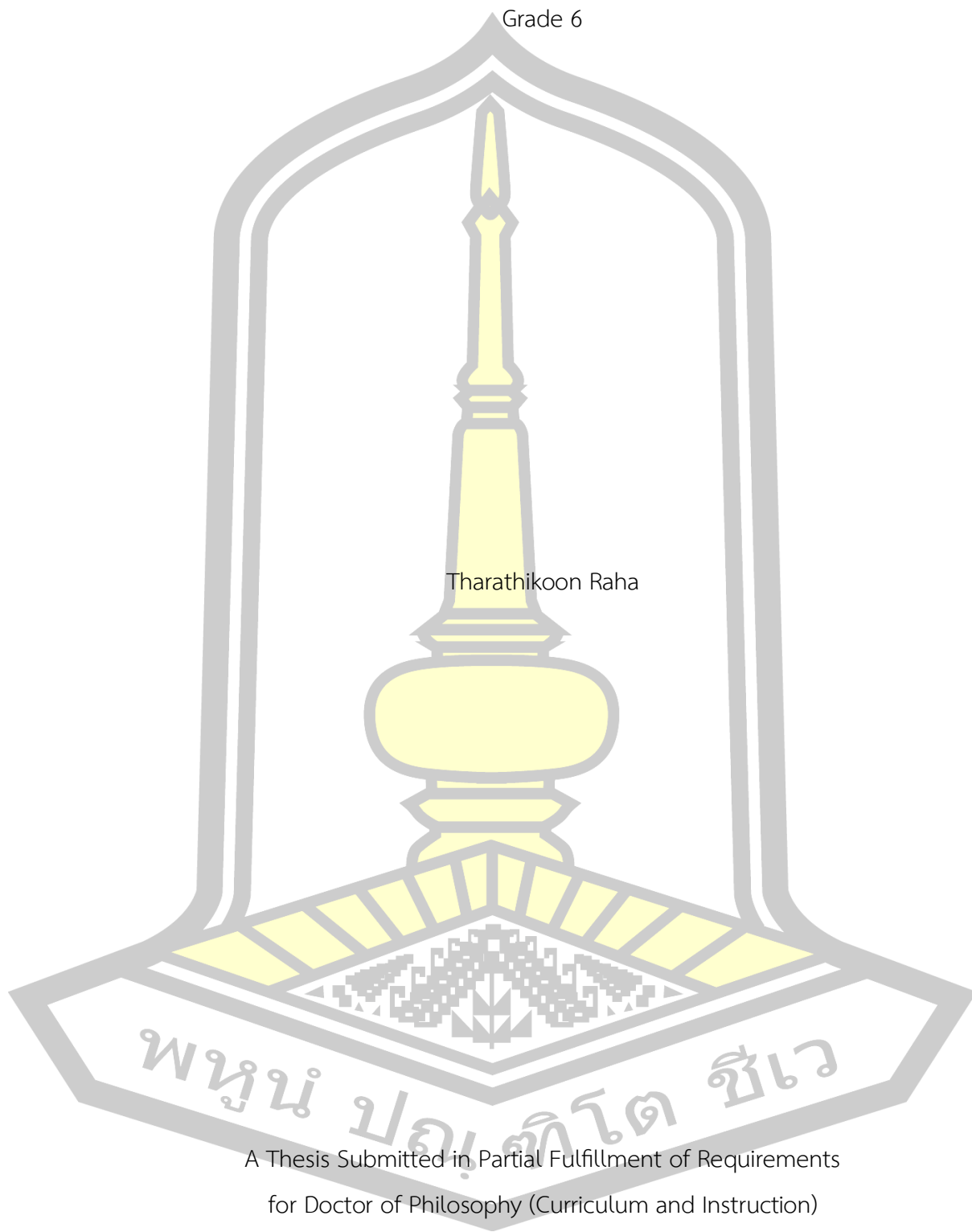
มิถุนายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

A Development of Instructional Model to Competency of Thai Language for Students

Grade 6

Tharathikoon Raha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

June 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวธราธิคุณ ระหา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. สุนันท์ สีพาย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. มนตรี วงษ์สะพาน)

กรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ)

กรรมการ

(รศ. ดร. อัฐพล อินต๊ะเสนา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6		
ผู้วิจัย	ธราธิคุณ ระหา		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบ R&D รวม 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะที่ 2 พัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 41 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย 2) แบบบันทึกการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 6) แบบวัดสมรรถนะภาษาไทย และ 7) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน ด้วยดัชนีประสิทธิผล รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

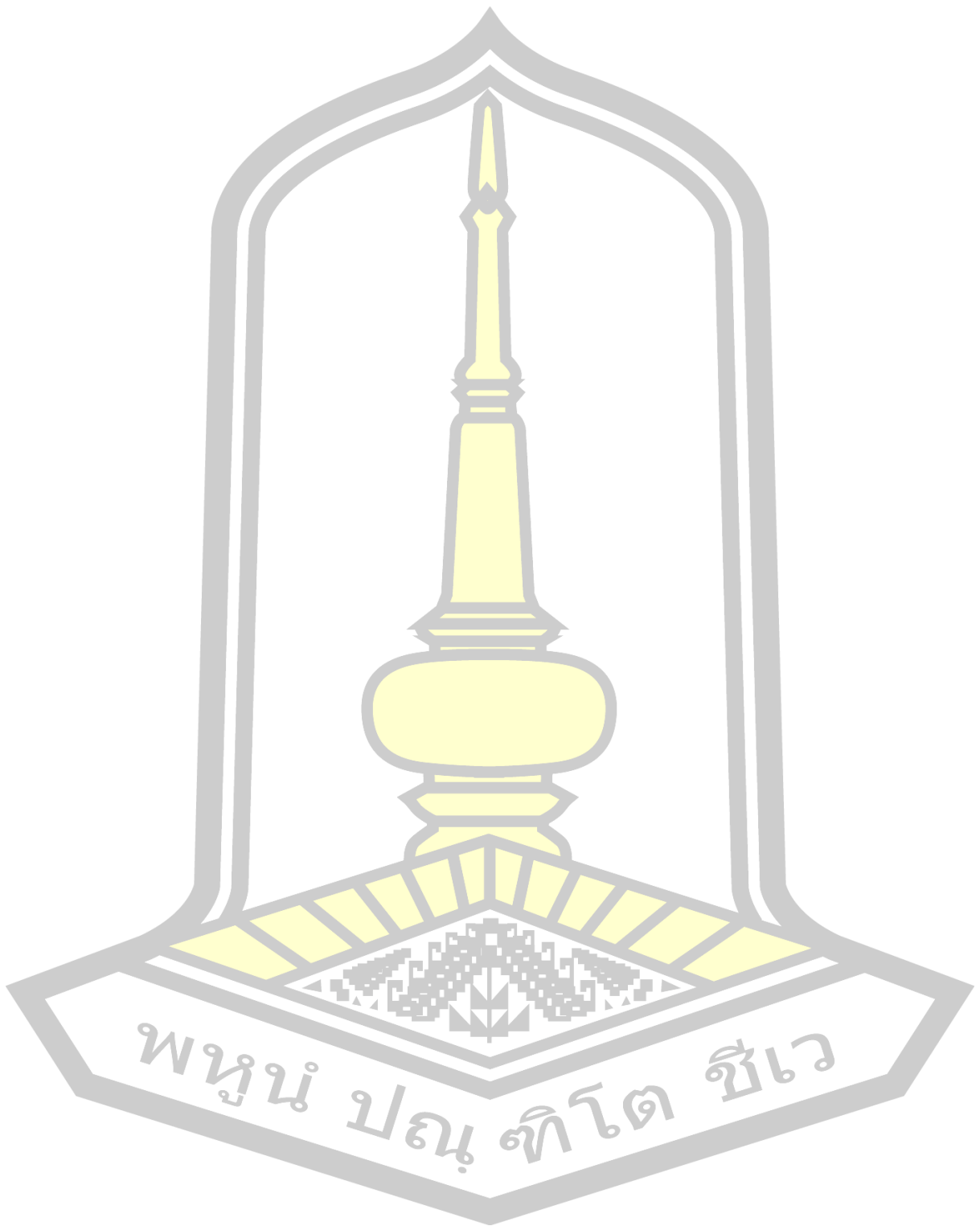
1. การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาไทยเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนยังยึดกรอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหาเป็นหลัก ขาดการเสนอประเด็นการแก้ปัญหา และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ควรมีการโน้มน้าวสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ ส่งเสริมให้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง และมีการประเมินตนเองมากขึ้น อีกทั้งควรจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอกับความต้องการ และเอื้อต่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีหลากหลายน่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ ที่แตกต่าง จากประสบการณ์ตัวเองได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนองและ 6) ระบบสนับสนุน ทั้งนี้ ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ 2) ขั้นค้นคว้าแนวคิด 3) ขั้นการปฏิบัติแบบร่วมมือ 4) ขั้นการจัดองค์ความรู้ และ 5) ขั้นการสะท้อนผล

3. การศึกษาศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้ ด้านทักษะ และความคุณลักษณะ มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.68, 0.64 และ 0.70 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.63, 4.55 และ 4.69 ตามลำดับ

คำสำคัญ : สภาพปัญหา, สมรรถนะภาษาไทย, สมรรถนะ

TITLE	A Development of Instructional Model to Competency of Thai Language for Students Grade 6		
AUTHOR	Tharathikoon Raha		
ADVISORS	Associate Professor Montree Wongsaphan , Ed.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

This research purposes were: 1) To study the current state and problems of learning management in promoting Thai language competencies of grade 6 students, 2) To develop instructional model promoting Thai language competencies for Grade 6 students, 3) To find the effectiveness index of learning management with a learning management model that promotes Thai competency of grade 6 students, 4) To evaluate instructional model enhance Thai language competencies for Grade 6 students. This research design was processed based on Research and Development methodology with 4 phases that composed of: The first phase to study current state and problems of instructional situation to promote Thai language competencies for Grade 6 students; The second phase to develop the instructional model to promote Thai language competencies for Grade 6 students; The third phase to study the effects of instructional model to promote Thai language competencies for Grade 6 students, and the fourth phased to assess the instructional model to promote Thai language competencies for Grade 6 students. The research samples that assigned in assessing the instructional model results were grade 6 students in Anubanbanna (Wat Chang) School, under the office of Nakhon Nayok Primary Education Service Area, in the second semester of the academic year 2021, with 41 students, which were obtained by *purposive sampling*. The research instruments were: 1) The questionnaire for gathering current state and problems of learning management to promote Thai language competencies for students, 2) the record

forms for interviewing the approaches to enhance Thai language competencies for Grade 6 students, 3) Learning management model that promotes Thai competency of grade 6 students, 4) The handbook to implement instructional model, 5) The 10 plans for learning management, 6) Thai language performance test and 7) The assessing forms for appropriateness, feasibility, and usefulness of instructional model. The statistics used to analyze research data were means, standard deviation, and testing for hypotheses with effectiveness index for Dependent Sample, and explanation for qualitative data with narrative approach.

The research results were as follow:

1. Learning management that promotes Thai competency has not given importance to learning management for learners to gain competency in the Thai language as they should. Because teachers still adhere to the learning management framework that mainly focuses on knowledge and understanding of content, lack of problem-solving issues and allow students to practice by themselves. Learning management that promotes competency in the Thai language. There should be persuasion and motivation. Give students a curiosity encourage them to take action and participate in setting their own learning direction. And more self-assessment, In addition, enhancement students learned though practicing and take cooperation in their directed learning, supported with sel-assessment activities, and also including appropriate medias and learning resources sufficient with needs and encouraging their effective learning. Whereas, should design variety and interesting of learning activities to support problem solving in different experiences and performances, and then motivated them to apply knowledge in useful day life.

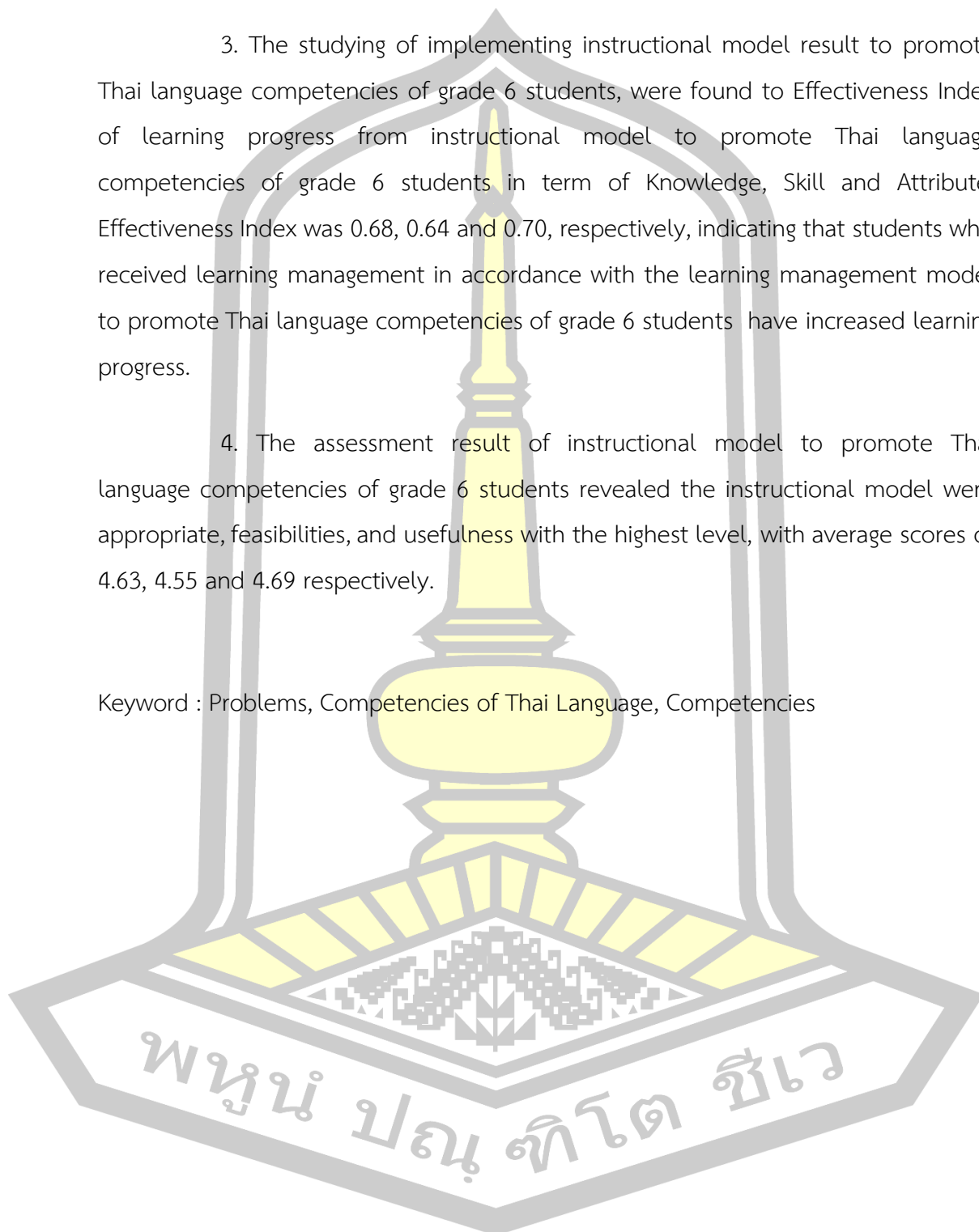
2. The results of instructional model development to promote Thai language competencies of grade 6 students, were found that; the instructional model components composed of 1) Basic principles, ideas, and theories, 2) the objective of model, 3) learning management process, 4) the social system, 5) the respose system, and 6) the support system. For synthesis of learning process compose of 5 steps, those were 1) Motivation, 2) Searching, 3) Collaboration, 4) Summarizing, and 5)

Reflection.

3. The studying of implementing instructional model result to promote Thai language competencies of grade 6 students, were found to Effectiveness Index of learning progress from instructional model to promote Thai language competencies of grade 6 students in term of Knowledge, Skill and Attribute. Effectiveness Index was 0.68, 0.64 and 0.70, respectively, indicating that students who received learning management in accordance with the learning management model to promote Thai language competencies of grade 6 students have increased learning progress.

4. The assessment result of instructional model to promote Thai language competencies of grade 6 students revealed the instructional model were appropriate, feasibilities, and usefulness with the highest level, with average scores of 4.63, 4.55 and 4.69 respectively.

Keyword : Problems, Competencies of Thai Language, Competencies

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสาย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินต๊ะเสนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เมตตาให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร ดร.เรืองวลี สุปล ดร.เกษมสันต์ ราชพจน์ ดร.อิสระ กุลวุฒิ คุณครูประเสริฐ ศรีโสพันธ์ คุณครูปิยะนุช โคตะยันต์ และคุณครูวัชรินทร์ พัยค์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณะครู นักเรียน โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) โรงเรียนวัดทองย้อย และ คณะครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการ วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการไพบูลย์-คุณครูอุดร ระหา ที่สนับสนุนให้โอกาสในการศึกษาและ เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณครูอรุณทัย ระหา ผู้อำนวยการชัยวุฒิ ศิวิรัตน์ ที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านตลอดการทำวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาคุณอาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชา ความรู้ให้ผู้วิจัย งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของประเทศและผู้สนใจต่อไป

พูน ปณ สิโต ชเว

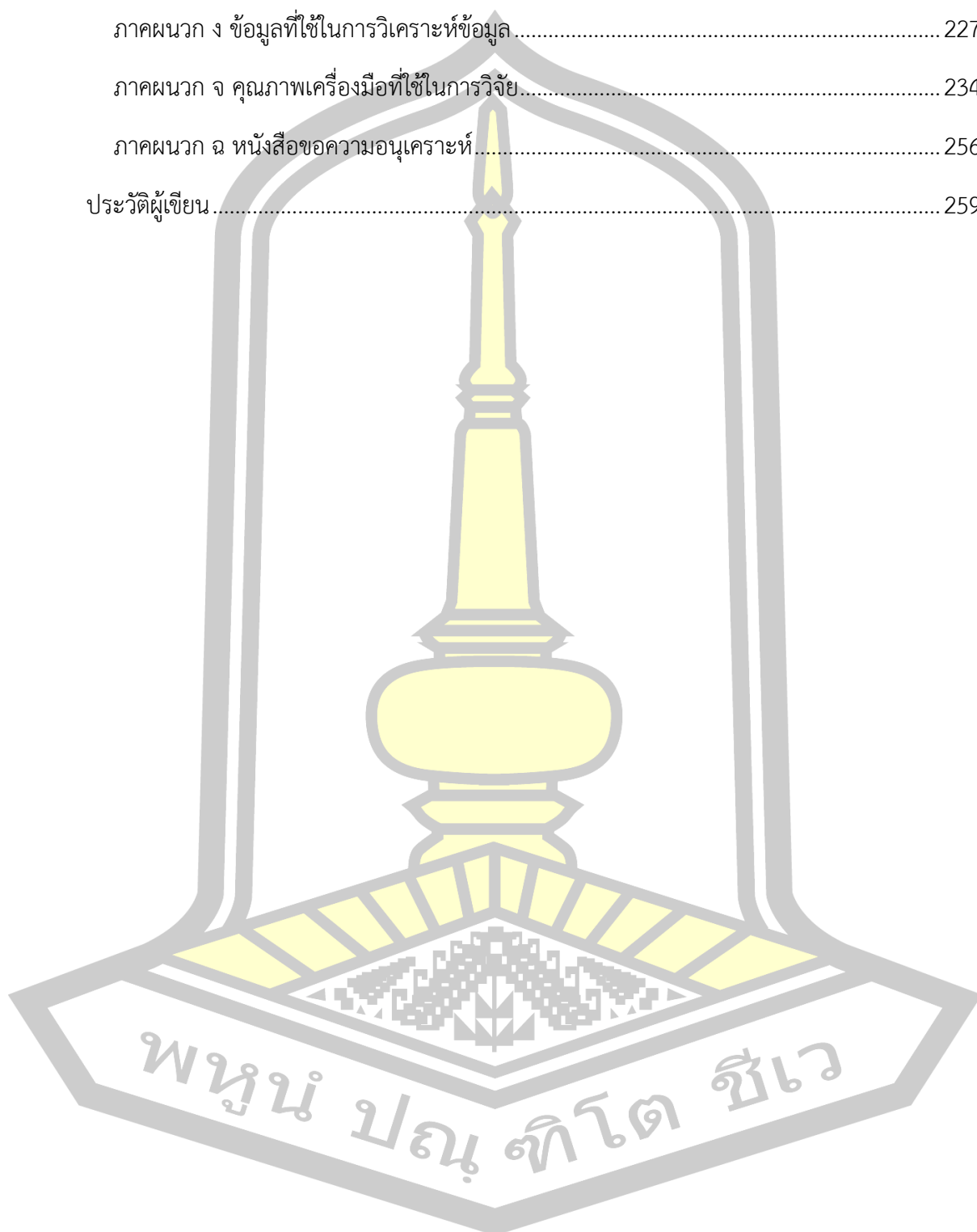
ธราธิคุณ ระหา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
สารบัญ.....	ฏ
สารบัญตาราง.....	ท
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	12
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม	22
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	27
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย..	39
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	68
ดัชนีประสิทธิผล	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81

งานวิจัยในประเทศ	81
งานวิจัยต่างประเทศ	86
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	91
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	92
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	98
ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	114
ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	116
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	119
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	143
ความมุ่งหมายของการวิจัย	143
สรุปผล	143
อภิปรายผล	145
ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	161
ภาคผนวก ข คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	182

ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดสมรรถนะภาษาไทย...	202
ภาคผนวก ง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	227
ภาคผนวก จ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	234
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	256
ประวัติผู้เขียน.....	259

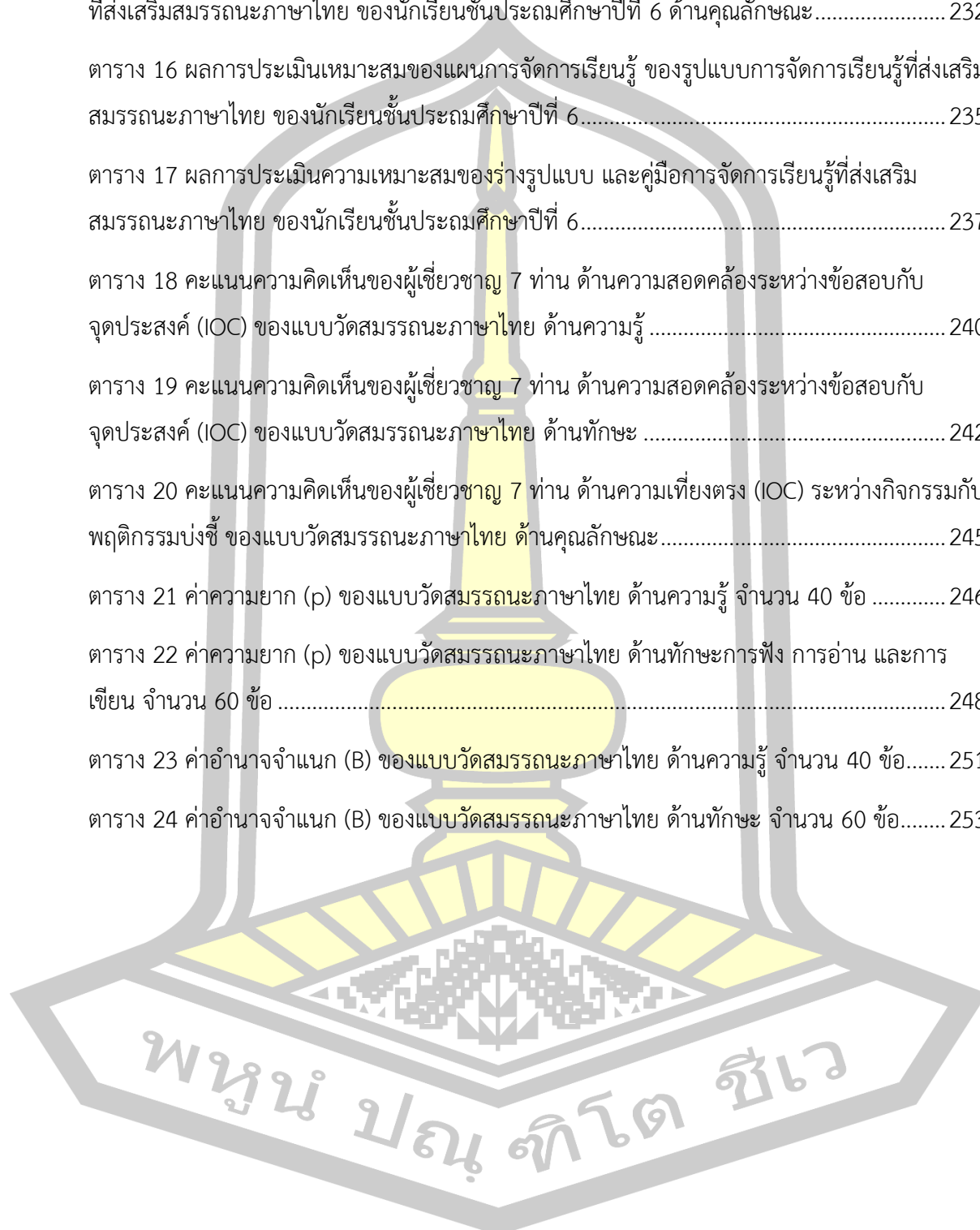

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 วิเคราะห์ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 20 ชั่วโมง	23
ตาราง 2 หลักการสำคัญและการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้	58
ตาราง 3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	99
ตาราง 4 สัณเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	104
ตาราง 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และ จำนวนชั่วโมงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	109
ตาราง 6 แผนการวิจัยแบบ Pretest–Posttest with Control Group Design	115
ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	123
ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	125
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 (n = 118)	127
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	138
ตาราง 11 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	141
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6	142
ตาราง 13 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้	228
ตาราง 14 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านทักษะ	230

ตาราง 15 ดัชนีประสิทธิผล (E.L.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านคุณลักษณะ.....	232
ตาราง 16 ผลการประเมินเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	235
ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	237
ตาราง 18 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ด้านความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านความรู้.....	240
ตาราง 19 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ด้านความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ	242
ตาราง 20 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ด้านความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่างกิจกรรมกับพฤติกรรมบ่งชี้ ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านคุณลักษณะ.....	245
ตาราง 21 ค่าความยาก (p) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านความรู้ จำนวน 40 ข้อ	246
ตาราง 22 ค่าความยาก (p) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน จำนวน 60 ข้อ	248
ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านความรู้ จำนวน 40 ข้อ.....	251
ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ จำนวน 60 ข้อ.....	253

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model).....	69
ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	90
ภาพประกอบ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	137

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และ ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก) อีกทั้งภาษาไทย ยังเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การศึกษาในศาสตร์อื่น ๆ ผู้ที่สามารถใช้ภาษา ได้ดีจึงสามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารในระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และในทางกลับกัน หากมีการนำภาษาไปใช้ไม่เหมาะสม ความไม่ถูกต้องของภาษาย่อมจะส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่าง แน่นนอน ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายโดยตรง คือ การใช้สื่อสารอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ และยังส่งผลกระทบต่อภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งปัจจุบันพบว่า เด็กไทยนั้นมีความบกพร่อง หลายประการ เช่น ปัญหาเรื่องการเขียน เป็นปัญหาที่ควรตระหนักรู้ เด็กไทยมักใช้ภาษาวิบัติ ไม่คำนึงถึงคำไทยที่ถูกต้อง อีกทั้งยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในหลาย ๆ ด้าน การใช้คำ ทางหลักภาษาให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นไวยากรณ์ อักษรวิธีการเขียน ภาษาไทยจึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนของเด็กไทย คือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยให้เหมาะสม นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับภาษาไทย ควรปลูกฝังให้เด็ก เยาวชนไทย รักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย เพราะภาษาไทยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ใช้สื่อสารติดต่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน และ สื่อความหมายได้ จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ธัญญารัตน์ ชื่นแสงจันทร์, 2563)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นกำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ยึดมั่นในการปกครอง

ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ หลักสูตรยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้หลักสูตรยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข : 6-7) และในหลักสูตรได้ระบุถึง ความจำเป็นและความสำคัญของการเรียนภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข)

ทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ

- 1) การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน
- 2) การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 3) การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูด แสดงความคิดเห็น พูดแสดงความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
- 4) หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย และ
- 5) วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด

คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข)

ในการจัดการศึกษาในทุกระดับสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ สมรรถนะ (Competency) ซึ่งสมรรถนะนี้เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนใช้ในการทำงาน หรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดได้และประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน คนทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ภายใน ซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคนมีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็นจนกว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือได้รับการศึกษา หรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมาหากได้รับการส่งเสริมต่อไปก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกทักษะ (Skills) ต่าง ๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์ เหล่านั้นสามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้อาจไม่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หากบุคคลนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงานหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การขาดความสามารถในเชิงสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้นั้นจะยังไม่ใช่สมรรถนะ จนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สมรรถนะภาษาไทย เป็นความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับ แลกเปลี่ยน และถ่ายทอดสารผ่านช่องทางหลากหลายอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีวิจารณญาณ มีเจตนาที่ดีอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมและคุณธรรม เพื่อแจ้งข้อมูล รับทราบข้อมูล ให้ความรู้ เรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลิน ชักจูง โนมน้าว จูงใจ ตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ อันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกัน ชีวิตที่มีคุณภาพก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม รวมถึงสืบสาน ถ่ายทอด และต่อยอดสิ่งที่ดีงามของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนสมรรถนะภาษาไทยเป็นการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และ

คุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้เกิดการใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะเน้นการปฏิบัติ โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น ทำให้สามารถใช้เวลาเรียนเนื้อหาที่ไม่จำเป็น เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะภาษาไทยนั้นผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาไทยในการรับข้อมูล ถ่ายทอดข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดความรู้สึกละประสบการณ์ ใช้รูปแบบ และหลักการทางภาษาที่เหมาะสมกับบริบทผู้ฟัง และใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ ใช้เทคนิคในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการถ่ายทอดข้อความ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เพื่อแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และการให้เกียรติ ใช้ภาษาวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ วรรณกรรมในชีวิตประจำวันอย่างภาคภูมิใจในความเป็นไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เป็นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : ข) การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นกระบวนการไปสู่การสร้างสรรค์องค์ความรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้สังเกตและลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ มีนิสัยรักการอ่าน โดยต้องการให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้คล่อง อ่านได้เร็ว เข้าใจความหมาย อ่านจับประเด็นสำคัญและแยกแยะข้อเท็จจริงได้ ตลอดจนมีการคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการวิเคราะห์ข้อความ ดีความและสรุปความ มีการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง และสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต รวมทั้งมีการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐาน ตามที่หลักสูตรกำหนด มีความรู้สึกรับผิดชอบในผลการปฏิบัติของตน สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนสังคม และส่วนรวมได้ (กัญณภัทร แสนพวง, 2562)

โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school) ที่มีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class standard) และมีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) สอดคล้องกับเจตนารมณ์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO คือ Learning to know, Learning to do, Learning to live with the others, Learning to be และเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้กำหนดไว้ในด้านคุณภาพผู้เรียนคือ การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้เป็นเลิศทางวิชาการ (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ทั้งนี้ จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) พบว่า ในสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง), 2562) และค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย ในสาระที่ 3 สาระที่ 4 และสาระที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน คือ เป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งหมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักและมุ่งศึกษาผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแก่ครูในระดับอื่น ๆ อีกทั้งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะภาษาไทย เพื่อนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนพึงมีเพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสนใจ สนุก เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาไทย อีกทั้งผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสาร และการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและมีคุณค่าในระยะต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบโครงสร้าง แนวคิดสนับสนุน และกระบวนการอย่างไร
3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทในการเรียนของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
3. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นเรียนอื่นได้
4. ได้แนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย สำหรับนักเรียนให้เป็นไปได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 756 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1.2.1 การสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 131 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่ จำนวนขนาดละ 3 คน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 2,294 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง (Try out) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนวัดทองย้อย จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่คล่องความสามารถ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) จำนวน 41 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่คล่องความสามารถ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

2. เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาบทเรียน ประกอบการจัดการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยที่ 1 การอ่านสร้างสรรค์

หน่วยที่ 2 การเขียนสื่อสาร

หน่วยที่ 3 การพูดสนทนาพาเลิน

หน่วยที่ 4 สุภาษิต คำพังเพย

หน่วยที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ใช้แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยละ 2 แผน ใช้เวลาเรียนแผนละ 2 ชั่วโมง

รวมใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะภาษาไทย ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้จัดไว้อย่างเป็นระบบ สัมพันธ์และสอดคล้อง กับหลักการ แนวคิดต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) แนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการ ตอบสนอง 6) ระบบสนับสนุน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation)

เป็นขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในบทเรียน โดยใช้สื่อที่ หลากหลาย เช่น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง

หรือสถานการณ์ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ให้นักเรียนได้ดู หรือใช้สื่อมัลติมีเดีย คลิปเสียงสั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในมุมมองที่หลากหลาย โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมเข้าช่วยโดยคำนึงถึงเหตุและผล เพื่อนำไปสู่การเลือกหัวเรื่องและขอบข่ายเนื้อหาที่จะพูด หรือเขียน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching)

เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเหตุการณ์ในบทเรียนใหม่ โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือให้นักเรียนฟังเรื่องสั้น แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนวิเคราะห์และทำความเข้าใจ โดยใช้ประสบการณ์พื้นฐานเดิมที่มี เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง ว่ามีองค์ประกอบหรือลักษณะความหมายอะไรบ้าง และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูลใหม่ ให้นักเรียน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง กำหนดแนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบข้อมูล โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ

เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยการปฏิบัติการอ่าน การเขียน ข้อสรุป สังเคราะห์ความรู้ หลังจากค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่านกระบวนการกลุ่ม ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนเกิดทักษะและเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้นักเรียนนำความรู้ข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ มาพูดนำเสนอแลกเปลี่ยนกับสมาชิกภายในกลุ่ม แล้วให้สมาชิกร่วมกันเขียนสรุปเนื้อหาที่ได้จากการฟังและร่วมกันสังเคราะห์คำตอบของสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนสังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing)

เป็นขั้นกิจกรรมที่นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้จากการปฏิบัติร่วมกันมา รวบรวม แยกแยะ แบ่งประเภทของข้อมูล เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานผ่านการเขียน หรือสร้างสรรค์ชิ้นงาน ในลักษณะอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การลำดับขั้นตอนและเนื้อหาในการพูด การลำดับเหตุการณ์สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้อ่าน และให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตรวจสอบชิ้นงานให้ถูกต้องก่อนนำเสนออีกครั้ง โดยในการนำเสนอผลงานครูผู้สอนให้นักเรียนพูดนำเสนอผลงานโดยไม่แทรกแซงระหว่างการนำเสนอ และเป็นผู้สังเกตคอยให้คำแนะนำ หลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือหลังจากจบการนำเสนอผลงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้พูดแสดงความคิดเห็น ชักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection)

ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียนได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปรายโต้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู และสรุปประเด็นการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้

2. สมรรถนะภาษาไทย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

2.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ ประโยค การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ชนิดของคำ และหน้าที่ของคำ ในประโยค

2.2 ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน เช่น การรู้ความหมายของคำหลัก การจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือบทความสั้น ๆ แล้วตอบคำถามและปฏิบัติตามคำสั่ง การอ่านออกเสียงคำหลัก ประโยค และบทความ การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ การพูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และการพูดในโอกาสต่าง ๆ

2.3 คุณลักษณะ (Attribute) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงความสนใจ กระตือรือร้น ความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง และการมีเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย และภาษาไทย

3. สภาพปัจจุบันและปัญหา หมายถึง ลักษณะ หรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

4. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

5. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ เมื่อวิเคราะห์จากคำร้อยละของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครึ่งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.3 ประเภทของการจัดการเรียนรู้
 - 2.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ
ภาษาไทย
 - 3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)
 - 3.2 หลักการและแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning)
 - 3.4 ทฤษฎีการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)
 - 3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนผล (Reflection)
4. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 4.2 ความหมายของสมรรถนะ
 - 4.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 4.4 การประเมินสมรรถนะ
 - 4.5 การวัดและประเมินสมรรถนะภาษาไทย
5. ดัชนีประสิทธิผล
 - 5.1 ความหมายของดัชนีประสิทธิผล
 - 5.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. การจัดการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 ความคาดหวัง หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551

ประเทศไทยจัดการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยกำหนดทุกโรงเรียนทั่วประเทศจะใช้หลักสูตรดังกล่าวพร้อมกันในปีการศึกษา 2553 การนำหลักสูตรดังกล่าวสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2561 ซึ่งในการปฏิรูปดังกล่าวมีความคาดหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างคนไทยในยุคใหม่ อันประกอบด้วย

- สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
- มีจิตสำนึกและมีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็น
- มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่ม
- มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

จากลักษณะคนไทยที่คาดหวังจากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เมื่อมองย้อนหลังกลับมาที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนไว้ตั้งแต่มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นการกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่มีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเข้าไว้ สมรรถนะของผู้เรียน เพื่อเตรียมรองรับการพัฒนาเยาวชนสำหรับศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะเห็นว่าคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกัน แต่สิ่งสำคัญคือเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทำอย่างไรจะนำสิ่งที่กำหนดไว้ไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม (กรมวิชาการ, 2553)

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมทำงาน

อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ดังนี้

1.2 วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.3 หลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1.3.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.3.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

1.3.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.3.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

1.3.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.4 จุดหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.4.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

1.4.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

1.4.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.4.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.5.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.5.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการ

ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1.6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.6.2 ซื่อสัตย์สุจริต

1.6.3 มีวินัย

1.6.4 ใฝ่เรียนรู้

1.6.5 อยู่อย่างพอเพียง

1.6.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

1.6.7 รักความเป็นไทย

1.6.8 มีจิตสาธารณะ

1.7 มาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1.7.1 ภาษาไทย

1.7.2 คณิตศาสตร์

1.7.3 วิทยาศาสตร์

1.7.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.7.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

1.7.6 ศิลปะ

1.7.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.7.8 ภาษาต่างประเทศ

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้หลักสูตรตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด โดยระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะการจัดการเรียนรู้หลักสูตรตามแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ

2. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1 ความสำคัญของภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ข : 8-11) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และ สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2.2 ทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

2.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านหรือย่อกว่า คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่าน ในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2 การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจัย และเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น พูดแสดงความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

2.4 หลักการใช้ภาษาไทย ศีลธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

2.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทบาทหรือเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนปัจจุบัน

2.3 สารและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ และพูดแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สารมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ภาษาไทย

การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด รายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 ตัวชี้วัด ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด
เพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้ถูกต้อง ป 6/2 อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร	- การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ประกอบด้วย - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
ป.6		- อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปีแบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่างๆ - สำนวนเปรียบเทียบ - การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	ป 6/3 อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	- การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - เรื่องสั้น ๆ
	ป 6/4 แยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	- นิทานและเพลงพื้นบ้าน - บทความ
	ป 6/5 อธิบายการนำความรู้และ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	- พระบรมราโชวาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว - บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ - การอ่านเร็ว

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ป 6/6 อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	- การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และ การใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น
ป.6	ป 6/7 อธิบายความหมายของข้อมูล จากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	- การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ
	ป 6/8 อ่านหนังสือตามความสนใจ และอธิบายคุณค่าที่ได้รับ	- การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	ป 6/9 มีมารยาทในการอ่าน	- มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ
ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/1 คัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัด และครึ่งบรรทัด	- การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและ ครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	ป6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม	- การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำอวยพร - ประกาศ
	ป 6/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและ แผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	- การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพ ความคิด
	ป 6/4 เขียนเรียงความ	- การเขียนเรียงความ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ป 6/5 เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	- การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่างๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
	ป 6/6 เขียนจดหมายส่วนตัว	- การเขียนจดหมายส่วนตัว - จดหมายขอโทษ - จดหมายแสดงความขอบคุณ - จดหมายแสดงความเห็นใจ - จดหมายแสดงความยินดี
	ป 6/7 กรอกรายการต่างๆ	- การกรอกรายการ - แบบคำร้องต่างๆ - ใบสมัครศึกษาต่อ - แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณียภัณฑ์
	ป 6/8 เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์	- การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
	ป 6/9 มีมารยาทในการเขียน	- มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/1 พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู ป 6/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู	- การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่างๆ ได้แก่ - สื่อสิ่งพิมพ์ - สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ป 6/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล	- การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณา
	ป 6/4 พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	- การรายงาน เช่น - การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์
	ป 6/5 พุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล และน่าเชื่อถือ	- การพุดโน้มน้าวในสถานการณ์ต่างๆ เช่น - การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน - การรณรงค์ด้านต่างๆ - การโต้วาที
	ป 6/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพุด	- มารยาทในการฟัง การดู และการพุด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	- ชนิดของคำ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา - คำวิเศษณ์ - คำบุพบท - คำเชื่อม - คำอุทาน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/2 ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล	- คำราชาศัพท์ - ระดับภาษา - ภาษาถิ่น
	ป 6/3 รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	- คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
	ป 6/4 ระบุลักษณะของประโยค	- กลุ่มคำหรือวลี - ประโยคสามัญ - ประโยครวม - ประโยคซ้อน
	ป 6/5 แต่งบทร้อยกรอง	- กลอนสุภาพ
	ป 6/6 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต	- สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	ป 6/1 แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน	- วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น - นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเอง และท้องถิ่นอื่น - นิทานคติธรรม
	ป 6/2 เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น	- เพลงพื้นบ้าน - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ
	ป 6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	
	ป 6/4 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	- บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตาราง 1

ตาราง 1 วิเคราะห์ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 20 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก (คะแนน)
หน่วยที่ 1 การอ่านเชิง สร้างสรรค์	ท 1.1 ป 6/1 อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง	• การอ่านออกเสียงและ การบอกความหมายของ บทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรอง	2	10
	ท 1.1 ป 6/2 อธิบาย ความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร			
	ท 1.1 ป 6/3 อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลา แล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	• การอ่านจับใจความจาก สื่อต่างๆ เช่น - เรื่องสั้น ๆ - บทความ	2	10
หน่วยที่ 2 การเขียน สื่อสาร	ท 2.1 ป 6/2 เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม	• การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำอวยพร - ประกาศ	2	10
	ท 2.1 ป 6/5 เขียนย่อความ จากเรื่องที่อ่าน	• การเขียนย่อความจากสื่อ ต่างๆ เช่น นิทาน ประกาศ	2	10
หน่วยที่ 3 การพูด สนทนาพา เพลิน	ท 3.1 ป 6/1 พูดแสดง ความรู้ ความเข้าใจ จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและ ดู	• การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อ ต่างๆ ได้แก่ - สื่อสิ่งพิมพ์ - สื่ออิเล็กทรอนิกส์	2	10

ตาราง 1 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก (คะแนน)
	ท 3.1 ป 6/4 พุดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า จากการฟัง การดู และการ สนทนา	- การรายงาน เช่น - การพุดลำดับขั้นตอน การปฏิบัติงาน - การพุดลำดับเหตุการณ์	2	10
หน่วยที่ 4 สุภาชิต คำ พังเพย	ท 4.1 ป 6/6 วิเคราะห์และ เปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำ พังเพย และสุภาชิต	- สำนวนที่เป็นคำพังเพย - สำนวนที่เป็นสุภาชิต	2	10
	ท 4.1 ป 6/2 ใช้คำได้ เหมาะสมกับกาลเทศะและ บุคคล	- คำราชาศัพท์ - ภาษาถิ่น	2	10
หน่วยที่ 5 วรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ป 6/1 แสดงความ คิดเห็นจากวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่าน	วรรณคดีและ วรรณกรรม เช่น	2	10
	ท 5.1 ป 6/3 อธิบายคุณค่า ของวรรณคดี และ วรรณกรรมที่อ่านและนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	- นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น ตนเอง และท้องถิ่นอื่น - นิทานคติธรรม - เพลงพื้นบ้าน - วรรณคดีและ วรรณกรรมในบทเรียนและ ตามความสนใจ	2	10
รวม			20	100

2.5 คุณภาพผู้เรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดคุณภาพของนักเรียน ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ดังนี้ (สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2551 : 5)

2.5.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2.5.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดเขียน สะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

2.5.3 พุทธแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจาก เรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟัง และดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พุทธตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุทธรายงานหรือประเด็น ค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและ พุทธ

2.5.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยคและคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

2.5.5 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำ บทอาขยานตามที่กำหนดได้

2.6 กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก : 48) ให้แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุผลผู้สอนจะต้องวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องเปลี่ยน บทบาทจากผู้บอกความรู้เป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

2.6.1 เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมเรียนรู้แบบทดลอง กิจกรรมโครงงาน

กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน กิจกรรมอภิปราย กิจกรรมการสำรวจ กิจกรรม
ศูนย์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.6.2 คิดค้นเทคนิคที่เป็นแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ และนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้
ความสามารถด้านเนื้อหา ความพร้อมความสนใจและวัยผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐาน
การเรียนรู้ช่วงชั้น เวลา วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และบริบทสภาพแวดล้อมโรงเรียนและชุมชน

2.6.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายแบบ ผู้สอนสามารถเลือกปรับใช้
โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมี
ความสุขการพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในธรรมชาติของภาษาและ
วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ตระหนักว่าภาษามีความสำคัญและมีพลัง กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้
หลักการใช้ภาษาจำเป็นต้องจัดควบคู่และสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะ การใช้ภาษาเพื่อการ
สื่อสารทุกกิจกรรม

2.7 การวัดและประเมินผลภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก : 89-98) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวัดและ
การประเมินผลการเรียนภาษาไทยว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียน
การสอนที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการบูรณาการ หรือผสมผสานการวัดและประเมินผลกับการเรียน
การสอนเข้าด้วยกัน จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาหลายประการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
ซึ่งเป็นศูนย์กลางพัฒนานั้น และการวัดประเมินผลจะเป็นบทบาทสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน
ทั้งนี้เพราะการวัดการประเมินผลและการเรียนรู้ทางตรงก็คือ จะให้ข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญเพื่อนำไปสู่
การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนผลทางอ้อมก็จะเป็นสิ่งชี้แนะการเรียนการสอน ดังนั้นผู้จัดการศึกษา
ได้ให้การวัดและประเมินผลด้านการเรียนรู้ ด้านภาษาเป็นงานที่ต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
ภาษา และการพัฒนาทางภาษา การวัดผลการเรียนรู้ด้านภาษาไทยจำเป็นต้องเข้าใจหลักการ
เพื่อเป็นพื้นฐานดำเนินงาน ดังนี้

2.7.1 ทักษะทางภาษาการฟัง พูด อ่าน เขียน ดู มีความสำคัญเท่า ๆ กัน ทักษะ
เหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน และความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาอื่น ๆ

2.7.2 ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา เช่นเดียวกันกับ
ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม เมื่อผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาตามความต้องการที่แท้จริงของตนเองและ
สถานการณ์จริง ทั้งในบริบทวิชาการในห้องเรียนและชุมชนที่กว้างออกไป

2.7.3 ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการ
ฝึกฝนไม่ใช้การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างเดียว การเรียนการใช้ภาษาที่ประกอบด้วยไวยากรณ์

การสะกดคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษา เช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันในจังหวะก้าวและวิธีการเรียนรู้

2.7.4 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันในจังหวะการก้าวและวิธีการเรียนรู้

2.7.5 ภาษาและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ให้ความสำคัญให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษา และความหลากหลายของภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้บอก เป็นผู้สร้างประสบการณ์หรือสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย โดยมีรูปแบบการสอน เทคนิคการเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องมีการวัดประเมินผลที่ครอบคลุมทุกทักษะการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวัดผล ประเมินที่มีความหลากหลาย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนมีแนวคิดที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอประเด็นสำคัญ ๆ ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2552 : 18) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่แสดงการจัดโครงสร้างที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด ความเชื่อ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญในการเรียน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยให้สภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามทฤษฎี แนวคิด หลักการพื้นฐาน ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ และใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียน การสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทิศนา แคมมณี (2554 : 201) ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ ตามปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือและได้ให้ข้อสรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหมายเหมือนกัน แต่นิยมใช้ต่างกันในแง่ของระบบย่อยและระบบใหญ่

ระบบการจัดการเรียนการสอนนิยมใช้กับระบบใหญ่ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนิยมใช้กับระบบที่ย่อยกว่า เช่น รูปแบบวิธีสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นต้น

วีณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554 : 112-113) ที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ

ทิพนันทร ขรรค์ทัพไทย (2554 : 30) ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพของการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยทำให้เกิดสภาพการเรียนการสอนตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่รูปแบบการเรียนการสอนได้กำหนดไว้

Anderson (1999) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้นเพื่อทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

Joyce, Weil และ Showers (2004) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า เป็นแผนการสอนหรือรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียน หรือสอนเสริม เพื่อปรับสื่อการสอน เช่น หนังสือพิมพ์ เทป โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรของรายวิชาที่สอนแต่ละรูปแบบ ในแนวทางว่า ครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างไร ดำเนินการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์

Joyce, Weil และ Calhoun (2009 : 83) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นแผนหรือแบบซึ่งสามารถใช้เพื่อการสอนในห้องเรียน โดยทางตรงหรือการสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อจัดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งรวมทั้งหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์และหลักสูตรรายวิชาแต่ละรูปแบบ ทำให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้มีรูปแบบเพื่อการจัดสภาพลักษณะที่มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ โดยจัดขึ้นอย่างเป็นระบบครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญตามหลักปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สภาพการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการสอน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง

และระบบสนับสนุนหรือสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เพื่อให้ผู้สอนมองเห็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน

2. องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายองค์ประกอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบ ดำเนินการเพื่อสนองจุดมุ่งหมายของการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยมีนักการศึกษาได้เสนอไว้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีสาระสำคัญของรูปแบบการเรียน การสอนที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วารินทร์ รัชมีพรหม (2541 : 31-32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควรคำนึงถึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนที่จะเป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการสอน
2. จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน
4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบการสอนไปใช้
5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทิสนา แหมมณี (2554 : 220-222) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควรคำนึงถึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Dick, Carey และ Carey (1996 : 41) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เป็นการตั้งความคาดหวังกับผู้เรียนเมื่อจบการจัดการเรียนรู้แล้วต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร การกำหนดความคาดหวังนั้นมาจากข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การประเมินจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ การประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้เรียนในห้องเรียน เป็นต้น

3. การวิเคราะห์เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียนว่าจะต้องมีความสามารถอะไรบ้าง มีทักษะและพฤติกรรมอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนการจัดการเรียนรู้

Joyce, Weil และ Calhoun (2009 : 84) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
2. วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน
3. ขั้นตอนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
4. ระบบสังคม บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน
5. หลักการตอบสนอง การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์
6. ระบบสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์และทรัพยากรการเรียนรู้ ผลที่เกิดกับผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ วารินทร์ รัศมีพรหม (2541), ทิศนา เขมณี (2554), Dick และ Carey (1996), Joyce, Weil, และ Calhoun (2009) โดยนำหลักการแนวคิดที่สอดคล้องกันมากำหนดเป็นองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 6 ประการ คือ

- 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง และ 6) ระบบสนับสนุน

3. ประเภทของการจัดการเรียนรู้

Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 25-37) จัดกลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามพื้นฐานของการเริ่มต้นเรียนรู้ของมนุษย์และวิธีการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการจัดการข้อมูล (The information processing family) ธรรมชาติของมนุษย์เริ่มต้นจากการรับรู้ การแสวงหาและจัดการข้อมูล สามารถรับรู้ปัญหาและรวบรวมวิธีการแก้ไขปัญหา พัฒนาหลักการและภาษาเพื่อการสื่อสารในกลุ่มนี้

จึงออกแบบการเรียนรู้เพื่อจัดเตรียมผู้เรียนให้เรียนรู้ผ่านข้อมูลและหลักการ หรือให้ความสำคัญ หลักการสารสนเทศและการทดสอบสมมติฐาน การคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทางสติปัญญา ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งผลสัมฤทธิ์ของบุคคลและเป้าหมายของสังคม

2. กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The social family) รูปแบบการสอนนี้ได้ประโยชน์จากการสร้างสังคมการเรียนรู้หรือเมื่อทำงานร่วมกัน วิธีการหลักคือ การจัดการห้องเรียนเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของการร่วมมือ (cooperative)

3. กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้พัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล (The personal family) รูปแบบนี้เริ่มจากการรับรู้ตนเอง เข้าใจตนเองพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็นคนที่มีความตระหนักในการรับรู้อารมณ์ของตนเอง (self-awareness) เพิ่มมากขึ้นและรับผิดชอบในการเดินทางไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางชีวิตของตนเอง

4. กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรม (The behavioral systems family) มนุษย์เริ่มมีการพัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากการรับรู้ข้อมูล วิธีการที่ตอบกับงานและผลของการทำงานนักจิตวิทยาได้เรียนรู้วิธีการจัดการงานและโครงสร้างการสะท้อนผลกลับอย่างง่าย ๆ โปรแกรมนี้ช่วยลดความกลัว เรียนรู้การอ่านและการคำนวณพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะสร้างความผ่อนคลายแทนอาการวิตกกังวลเรียนรู้ความซับซ้อนของสติปัญญา สังคมและทักษะทางกายภาพ รูปแบบนี้สนใจการสังเกตพฤติกรรมและความชัดเจนของภาระงาน

4. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีวิธีการที่หลากหลายทั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามที่ต้องการ ดังที่ Saylor, Alexander และ Lewis (1981 : 108-110) ได้เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พอสังเขปไว้ ดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ ในการกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการสอนมากที่สุด ดังนั้นรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยทั่วไป

2. ความมีโอกาสูงในการบรรลุเป้าหมาย ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการที่จะบรรลุเป้าหมาย ระดับความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการฝึกรูปแบบกับวัตถุประสงค์ในการสอน

3. แรงจูงใจของผู้เรียน ความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้พัฒนารูปแบบจึงควรจัดให้มีกิจกรรมที่

จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน อาจทำได้โดยการจัดให้มีสื่อใหม่ ๆ ที่ท้าทายผู้เรียน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้

4. หลักการเรียนรู้ การพัฒนารูปแบบการสอนไม่ควรยึดมั่นกับทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ควรนำหลักการเรียนรู้หลาย ๆ อย่างมาปรับใช้ในทางปฏิบัติด้วย เช่น พัฒนาการทางด้านสติปัญญา แรงจูงใจ การเสริมแรง พัฒนาการด้านเจตคติและค่านิยม ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

5. สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือและทรัพยากร ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมในด้านเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการสอน

วารินทร์ รัชมีพรหม (2541 : 35) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ปรับปรุงการเรียนการสอนโดยวิธีแก้ปัญหาและมีข้อมูลย้อนกลับเป็นระบบ
2. ปรับปรุงการจัดการด้านออกแบบและพัฒนาค้นโดยใช้การตรวจตราคน
อย่างเป็นระบบ
3. ปรับปรุงกระบวนการประเมินโดยประเมินการออกแบบ ส่วนประกอบและลำดับขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับและทำการปรับปรุงให้เป็นไปตามการออกแบบอย่างเป็นระบบ

4. สร้างหรือทดสอบทฤษฎีการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบการสอน

ขั้นตอนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอน ได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการวิจัย ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือปัญหาจากเอกสาร ผลการวิจัยหรือจากการสังเกตสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดหลักการเป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ ของรูปแบบการสอน ให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน และสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการสอนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลสูงสุด

3. การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ใช้กับผู้เรียนในกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ผู้สอน

จะต้องเตรียมงานหรือจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินรูปแบบการสอนเป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยทั่วไปจะใช้วิธีการต่อไปนี้

4.1 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ

4.2 ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง

5. การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มี 2 ระยะ ประกอบด้วย

5.1 ระยะก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2 ระยะหลังการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงการสอนในระยะนี้อาศัยข้อมูลจากการทดลองเป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุงซ้ำจนกว่าจะได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ
วีณา ประชากุล และประสาธต์ เนื่องเฉลิม (2554 : 117-118) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบการเรียนการสอน เนื่องจากทฤษฎีและรูปแบบมีความหมายต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาปัญหาการวิจัยจึงต้องมีหลาย ๆ สมมุติฐานไว้ใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งการตั้งสมมุติฐานต้องมีการศึกษาทฤษฎีเพื่อช่วยให้ตั้งสมมุติฐานได้อย่างถูกต้องและจะได้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนได้สัมพันธ์กับสมมุติฐาน

2. การหาข้อบกพร่องของรูปแบบการเรียนการสอน ในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีสิ่งที่จะต้องระวังหลายประการ เพื่อไม่ให้เกิดข้อบกพร่องในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องระวังไม่ให้อายากหรือยุ่งเกินไป ซึ่งอาจเกิดจากการอ้างอิงหลักการที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องของรูปแบบการเรียนการสอนได้

2.2 การใช้สัญลักษณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจง จะทำให้การให้ความหมายของสัญลักษณ์เป็นไปเพื่อการอธิบายหลักการมากกว่าอธิบายโครงสร้าง ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดได้

2.3 การเน้นรูปแบบการเรียนการสอนมากเกินไปเป็นพิษ รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นถ้าเน้นลักษณะหนึ่งลักษณะใดมากเกินไปไม่จะเป็นการเปรียบเทียบ การใช้สูตรคณิตศาสตร์หรือใช้ไดอะแกรม จะทำให้เกิดความหมายที่แฝงเร้นในตัวโครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนมากกว่าความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น

3. การทดสอบรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์หรือจากการทดลอง เพื่อให้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนจะประเมินที่ตัวแปรตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้งาน

4. การเลือกชนิดของรูปแบบการเรียนการสอนมีหลายชนิด ซึ่งจำแนกตามวิธีการที่ใช้ศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบการอนุมานและอุปมาน รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสัญลักษณ์ รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้เหตุผล ซึ่งจะเลือกใช้ให้เหมาะสมตามเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

5. การสรุป เมื่อได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะต้องนำตัวแปรที่ศึกษาไปคำนวณหาความสัมพันธ์ตามหลักคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปพัฒนาและแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ศึกษา

Bybee (2009 อ้างอิงมาจาก วิธนา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2554 : 119-120) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนควรมีประมาณ 3-5 ขั้น ที่นำเสนอลำดับขั้นของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
2. รูปแบบการเรียนการสอนควรอยู่บนพื้นฐานของงานวิจัยร่วมสมัย (Contemporary research) เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน
3. รูปแบบการเรียนการสอนต้องช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการ ทักษะ และความสามารถใหม่ ๆ เข้ากับประสบการณ์เดิม
4. รูปแบบการเรียนการสอนต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interactions)
5. รูปแบบการเรียนการสอนต้องสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง (Wide range of classroom)
6. รูปแบบการเรียนการสอนต้องใช้ได้สำหรับห้องเรียนที่มีผู้เรียนประมาณจำนวนนักเรียน 25 คน หรือมากกว่า
7. รูปแบบการเรียนการสอนต้องระบุบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนอย่างชัดเจน
8. รูปแบบการเรียนการสอนต้องสอดคล้องเหมาะสมกับการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การทดลอง การปฏิบัติการ การใช้เทคโนโลยี การอ่าน การเขียน เป็นต้น

Joyce, Weil และ Calhoun (2009 : 85) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนการสอน สามารถสรุปขั้นตอนพัฒนาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 กล่าวถึงที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Orientation to the Model) ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบ ข้อตกลงเบื้องต้น ทฤษฎี ข้อสมมุติ หลักการ มโนทัศน์ที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Model of teaching) มี 4 ตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนของรูปแบบ (Syntax หรือ Phases) เป็นการจัดเรียงตามลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนการสอนแตกต่างกัน
2. ระบบสังคมของรูปแบบ (Social system) เป็นการอธิบายบทบาทผู้สอน ผู้เรียน และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละรูปแบบ บทบาทของผู้สอนจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบการเรียนการสอน
3. หลักการตอบสนองของรูปแบบ (Principle of reaction) เป็นการบอกวิธีการที่ผู้สอนจะตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ อาจเป็นการให้รางวัล พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศอิสระและไม่มีการประเมินว่าถูกหรือผิด
4. ระบบสนับสนุนของรูปแบบ (Support system) เป็นการบอกเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นในการที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผล เช่น การสอนฝึกทักษะ ผู้เรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่ด้วยอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง ๆ

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ (Application) เป็นการแนะนำและให้ข้อสังเกตการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้น เช่น จะใช้กับเนื้อหาประเภทใดใช้กับผู้เรียนระดับใดจึงจะเหมาะสม

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทางตรงและทางอ้อม (Instructional and nurturant effects) เป็นการบอกให้รู้ว่าแต่ละรูปแบบจะเกิดอะไรบ้างกับผู้เรียน โดยผลทางตรงมาจากการสอนของผู้สอนที่จัดขึ้นตามขั้นตอน หรือผลทางอ้อมมาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแฝงไปกับผลการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลือกรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในห้องเรียน

Joyce, Weil และ Calhoun (2004) ได้เสนอหลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้นี้ต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และจะต้องมีการศึกษาวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายจะต้องมีการวิจัยเพื่อทดลองทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

3. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อาจออกแบบให้ได้ใช้อย่างกว้างขวาง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ยึดถือเป็นหลัก ในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าใช้ผู้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ตรงกับ จุดมุ่งหมายหลักก็จะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม แต่ก็อาจได้ผลสำเร็จลดน้อยลงไป

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนข้างต้นอาจกล่าว ได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้ใช้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปปรับใช้ให้ตรงกับ วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของรูปแบบทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1. หลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีหลักสำคัญดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ

1.2 เมื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และ นำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

1.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อาจออกแบบให้ได้ใช้อย่าง กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

1.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีจุดมุ่งหมายหลักที่ยึดถือเป็น หลักในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าใช้ผู้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ตรงกับ จุดมุ่งหมายหลักก็จะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม

จากหลักสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการสอนของที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนากลวิธีการ เรียนรู้ (Learning Strategies) ของผู้เรียนตามแนวคิดของรูปแบบ Joyce และ Weil มีความ สอดคล้องและชัดเจน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ

2. การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีวิธีการที่หลากหลายทั้งนี้เพื่อพัฒนา เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวรูปแบบ Joyce and Weil มีลักษณะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบ การสอน (Orientation l of Mode) ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎี ข้อสมมุติที่รองรับ รูปแบบ หลักการ และมโนทัศน์ที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Model of teaching)

มี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนของรูปแบบ (Syntax หรือ Phases) เป็นการจัดเรียงตามลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนการสอนแตกต่างกัน
2. ระบบสังคมของรูปแบบ (Social system) เป็นการอธิบายบทบาทผู้สอนผู้เรียน และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละรูปแบบ บทบาทของผู้สอนจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบการเรียนการสอน
3. หลักการตอบสนองของรูปแบบ (Principle of reaction) เป็นการบอกวิธีการที่ผู้สอนจะตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ อาจเป็นการให้รางวัล พัฒนาความคิด สร้างสรรค์การสร้างบรรยากาศอิสระและไม่มีการประเมินว่าถูกหรือผิด
4. ระบบสนับสนุนของรูปแบบ (Support system) เป็นการบอกเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นในการที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผล เช่น การสอนฝึกทักษะ ผู้เรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ (Application) เป็นการแนะนำและให้ข้อสังเกตการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้น เช่น จะใช้กับเนื้อหาประเภทใด ใช้กับผู้เรียนระดับใดจึงเหมาะสม เป็นต้น นอกจากนั้นยังให้คำแนะนำอื่น ๆ เพื่อให้การใช้รูปแบบการสอนนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทางตรงและทางอ้อม เป็นการบอกให้รู้ว่าแต่ละรูปแบบจะเกิดอะไรขึ้นบ้างกับผู้เรียน โดยผลทางตรงมาจากการสอนของผู้สอนที่จัดขึ้นตามขั้นตอน หรือผลทางอ้อมมาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแฝงไปกับผลการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลือกรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในห้องเรียน

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัย พบว่า แนวทางของ Joyce และ Weil เป็นแนวทางที่ผู้สอนจะสามารถปรับใช้ในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะนำไปใช้ได้จริง โดยการฝึกฝนให้เกิดความสามารถใช้รูปแบบจนชำนาญ นอกจากนี้ยังเน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของการให้การศึกษาตามทฤษฎีการศึกษายุคใหม่ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและหลักการมาเป็นหลักในการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ โดยสรุปองค์ประกอบของรูปแบบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 4 ระบบสังคม

องค์ประกอบที่ 5 หลักการตอบสนอง

องค์ประกอบที่ 6 ระบบสนับสนุน

4. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การสร้างรูปแบบมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นรูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการตรวจสอบ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจจะใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบ สามารถจะกระทำได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน Joint Committee on Standards for Educational Evaluation ได้เสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งจัดเป็น 4 หมวด (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983) ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมินการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบหรือประเมินรูปแบบในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเห็นว่า การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขและรูปจึงได้ข้อเสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ดังนี้

2.1 การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบของการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Models) หรือการรับรองกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision Making Mode) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ

วัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือใด และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การประเมินรูปแบบ 2 วิธี คือ การประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standard for Education Evaluation และการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวคิดของ Eisner ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงถึงโครงสร้างความคิดโดยใช้หลักการเทียบเคียง แนวความคิด ประสบการณ์และข้อมูลในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

แรงจูงใจเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่ครูผู้สอนต้องการสร้างสรรค์ให้บังเกิดขึ้นในชั้นเรียนที่มีความเชื่อมโยงกับเจตคติเชิงบวกของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลจะต้องพยายามลดปัญหาด้านความรู้สึกราวมด้านลบของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในชั้นเรียน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลโดยเร็วต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

เนื่องจากครูผู้สอนที่มุ่งมั่นตั้งใจจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จจะกระตุ้นเสริมแรงผู้เรียนให้บรรลุผลในการเรียนและครูก็จะมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ด้วยความรับผิดชอบตามมา โดยมีผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนว่า นักเรียนส่วนมากจะชื่นชอบบรรยากาศการเรียนที่ผู้สอนมีอารมณ์สนุกสร้างความรู้สึกผ่อนคลาย สร้างบทเรียนให้น่าสนใจและมีความรู้ในเนื้อหาวิชามากกว่าเพื่อนคนอื่น นอกจากนั้นครูที่ดีจะต้องใส่ใจและสนใจในตัวผู้เรียน อุทิศการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้สึที่ดีต่อเพื่อนนักเรียนคนอื่น (Santrock, 2008 : 12)

แรงจูงใจมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มีพลังในการชักนำและคงไว้ซึ่งพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียน การอธิบายความหมายหรือให้คำจำกัดความของคำว่า แรงจูงใจ (Motivation) จะมีมุมมองความเห็นที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา กลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มมนุษยนิยม กลุ่มปัญญานิยม หรือกลุ่มสังคมวิทยา โดยที่กลุ่มพฤติกรรมนิยมจะมีมุมมองความเห็นให้ความสำคัญกับการให้สิ่งเร้าหรือการเสริมแรงหรือการลงโทษ สำหรับใช้เป็นเงื่อนไขในการจูงใจผู้เรียนให้ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งส่วนมากจะเป็นเงื่อนไขสิ่งเร้าหรือปัจจัยจูงใจที่เป็นสิ่งล่อจาก ภายนอกที่น่าสนใจและรู้สึกตื่นเต้น เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งอาจใช้คะแนน ทดสอบหรือเกรด รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินคุณภาพผลงานและความสามารถในการปฏิบัติงานหรือการนำเสนอผลงาน ส่วนมุมมองความเห็นของนักศึกษากลุ่มมนุษยนิยมจะให้ความสำคัญกับความสามารถของผู้เรียนที่เป็นพัฒนาการความก้าวหน้าเฉพาะบุคคล ความมีอิสระในการเลือกสิ่งที่ต้องการและสิ่งที่มีคุณภาพในด้านบวก ซึ่งมุมมองความเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้อาจสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ส่วนแนวคิดของนักศึกษากลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) จะมองว่า แรงจูงใจเป็นความสามารถด้านการคิดชักนำความสนใจของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นมุมมองความเห็นด้านรู้คิดและเป็นการรับรู้สาเหตุของความสนใจที่จะทำกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ เป็นการรับรู้สาเหตุของความสำเร็จหรือความพลาดหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ในการใช้ความพยายามเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิผล รวมทั้งมีความเชื่อว่าจะสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของสถานการณ์การเรียนรู้ให้บังเกิดประสิทธิผลได้อีกด้วย ดังนั้นแรงจูงใจตามมุมมองของกลุ่มด้านความรู้คิดจึงครอบคลุมประเด็นการระบุเป้าหมายการเรียน การวางแผนการเรียน การควบคุมกำกับเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว (Santrock, 2008 : 451-452 citing Lepper and others, 2005)

สรุปได้ว่า การจูงใจผู้เรียนในการเรียนรู้ตามมุมมองความเห็นของนักศึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยมเกิดจากการใช้เงื่อนไขสิ่งเร้าจากภายนอก ส่วนกลุ่มการรู้คิดหรือกลุ่มปัญญานิยมจะให้ความสำคัญจะแนะนำเพิ่มเติมว่า ผู้เรียนควรให้โอกาสและความรับผิดชอบเพื่อควบคุมความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนด้วยตนเอง โดยผู้เรียนสามารถจะควบคุมหรือบริหารจัดการสถานการณ์แวดล้อมการเรียนด้วยตนเองให้บังเกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ยังมีมุมมองของ

นักการศึกษาทางสังคมศาสตร์มีความเชื่อว่า การจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ผู้เรียนยังต้องการด้านความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด ความต้องการของกลุ่มเพื่อนที่คล้ายกันและมีความผูกพันกันในด้านบวกถือว่าเป็นจุดแข็งของการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน Santrock (2008 : 454) ได้อธิบายวิธีการเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแรงจูงใจภายในตามกรอบลักษณะแรงจูงใจภายใน 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) การมีความมุ่งมั่นในตนเอง และการวิเคราะห์ทางเลือกปฏิบัติด้วยตนเอง (2) การใช้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพสูงที่สุดและนำไปปฏิบัติ (3) การพิจารณาในสิ่งที่สนใจ (4) การใช้องค์ประกอบด้านการรู้คิด (Cognitive engagement) และการมีความรับผิดชอบในตนเอง

แรงจูงใจหรือการจูงใจ (Motivation) เป็นสภาวะภายในที่ปลุกเร้าขึ้นและคงสภาพของพฤติกรรมผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะที่สามารถนำมาอธิบายตามกรอบคำถามต่อไปนี้ (Woolfolk, 2010 : 376)

1. บุคคลมีทางเลือกสำหรับการแสดงออกและปฏิบัติในพฤติกรรมของตนอะไรบ้าง และทำไมจึงปฏิบัติเช่นนั้น
2. การแสดงพฤติกรรมดังกล่าวใช้เวลาเริ่มต้นปฏิบัตินานเท่าใด ทำไมบางคนจึงเริ่มต้นปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ แต่บางคนกลับใช้เวลานานมาก
3. อะไรคือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเลือกระดับหรือความเข้มข้นของกิจกรรมปฏิบัติของผู้เรียน
4. อะไรคือสาเหตุของการยับยั้งหรือคงสภาพการจูงใจในการปฏิบัติหรือการยกเลิกแรงจูงใจดังกล่าวของผู้เรียน
5. สิ่งที่คุณเรียนคิดและมีความรู้สึกเกี่ยวกับมูลเหตุหรือสิ่งจูงใจในการเรียนของคุณขณะทำกิจกรรมดังกล่าวนั้นคืออะไร

การจูงใจหรือแรงจูงใจในการเรียนรู้จึงเป็นพลังที่ใช้ความพยายามเพื่อปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกย่อท้อหรือเบื่อหน่ายในการเรียนก็ตาม องค์ประกอบพื้นฐานของพลังที่กระตุ้นให้การปฏิบัติงานดังกล่าวสำเร็จ ได้แก่ แรงขับ ความต้องการพื้นฐาน ความต้องการจำเป็น สิ่งเร้าหรือปัจจัยจูงใจ ความหวาดกลัวเป้าหมาย แรงกดดันทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจ ความกระตือรือร้น ความเชื่อ ค่านิยม ความคาดหวัง และปัจจัยอื่นอีก นักจิตวิทยาบางคนอธิบายว่า แรงจูงใจในตัวผู้เรียนบางคนอาจเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่แฝงติดตัวมา ตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ดังนั้น แรงจูงใจในเงื่อนไขนี้จึงมีความแกร่งหรือเข้มข้นมากที่จะเอาชนะอุปสรรค หรือพยายามทำงานให้บรรลุผล ซึ่งเป็นความต้องการที่จะปฏิบัติให้สำเร็จ มีความเกรงกลัวในการทดสอบความคงทนในความสนใจในเหตุการณ์ที่ยาวนาน มีความมุ่งมั่นทำงานหนักให้สำเร็จ และมีการคิดแบบไร้ขอบเขตจนตกผลึกความรู้ นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาบางคนเห็นว่าแรงจูงใจเป็น

การกระทำเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือเพราะเงื่อนไขในเหตุการณ์ปัจจุบันบังคับให้กระทำ เช่น นักเรียนพยายามอ่านหนังสือเพราะต้องเตรียมตัวสอบในวันพรุ่งนี้ หากพิจารณาถึงแหล่งหรือที่มาของปัจจัยมูลเหตุแรงจูงใจนั้น อาจกล่าวได้ว่า เกิดจากปัจจัยภายในตัวผู้เรียน (Intrinsic Motivation) และปัจจัยภายนอกตัวผู้เรียน (Extrinsic Motivation) ซึ่งแรงจูงใจภายในอาจเกี่ยวข้องกับความต้องการ (needs) ความสนใจและสนใจใฝ่รู้ (curiosity) ส่วนแรงจูงใจภายนอกอาจเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขการให้รางวัล แรงกดดันทางสังคม การลงโทษหรือปัจจัยภายนอกอื่น โดยลักษณะพื้นฐานของแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) จะเป็นธรรมชาติของบุคคลที่เป็นความโน้มเอียงในการค้นหาและความพยายามที่จะเอาชนะเหตุการณ์ที่มีความท้าทาย ขณะที่ตนได้รับกระตุ้นให้มีความสนใจและใช้ความสามารถที่มีอยู่ปฏิบัติงานดังกล่าว โดยที่กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัตินั้นจะเป็นเงื่อนไขสิ่งจูงใจที่ดีในการโน้มน้าวให้ผู้เรียนสนใจปฏิบัติ ไม่เหมือนกับแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ที่ผู้เรียนต้องการปฏิบัติเพราะมีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนหรือมีเหตุผลอื่นประกอบ หากพิจารณาในเงื่อนไขความต้องการของนักเรียนที่แท้จริงอาจเป็นความต้องการเพียงเล็กน้อยไม่มากเท่ากับภาวะของแรงจูงใจภายใน อนึ่ง อาจไม่ใช่ความสนใจที่แท้จริงของนักเรียนในการทำกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง หรือให้ความใส่ใจเฉพาะสิ่งที่ตนจะได้รับกลับคืนมาหรือเพิ่มพูนมากขึ้น (Woolfolk, 2010 : 376-377)

แนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในตนเอง (Self-Determination Theory) ได้รับอธิบายไว้ว่า แต่ละบุคคลต้องการสร้างความรู้สึกรู้สึกต่อสมรรถนะและความสามารถในการปฏิบัติสัมพันธ์ เพื่อเลือกและใช้ควบคุมการดำเนินชีวิตของตน โดยการเชื่อมประสานกับผู้อื่นผ่านกระบวนการกลุ่มทางสังคมให้ส่งผลต่อความต้องการพื้นฐานด้านสมรรถนะหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเป็นอิสระของตัวเอง และการควบคุมกำกับตนเอง รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในบริบทของกลุ่มเพื่อนโดยมี องค์ประกอบสำคัญคือ ความต้องการด้านความเป็นอิสระของตัวเอง (Autonomy) ที่ เป็นความต้องการ จากภายในตัวผู้เรียนที่สนใจมุ่งมั่นให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จมากกว่าการอาศัยความต้องการหรือ เงื่อนไขจากภายนอกเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน เมื่อผู้เรียนมีความเป็นอิสระในตัวเองมากขึ้นก็จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนด้วยตนเองไม่ต้องใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์จากภายนอก หากผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านความเป็นตัวเองแล้วอาจปฏิเสธเงื่อนไขการใช้คำสั่งให้ตนปฏิบัติงานไปเสียก็ได้ (Woolfolk, 2010 : 3817)

การเสริมสร้างแรงจูงใจภายในที่สำคัญแนวทางหนึ่งได้แก่ การสร้างความมุ่งมั่นในตนเอง (Self-Determination) ซึ่งเห็นว่านักเรียนที่มีความมุ่งมั่นในตนเองมักมีความต้องการที่จะยอมรับและเชื่อว่าตนเองจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เพราะว่าผู้เรียนมีความเต็มใจและปรารถนาที่จะทำงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง มิใช่เป็นเพราะเงื่อนไขหรือสิ่งกระตุ้นจูงใจภายนอก ซึ่งนักเรียนจะทำงานให้สำเร็จก็ต่อเมื่อตนมีโอกาสเลือกและได้รับผิดชอบงานของตนให้สำเร็จ บางครั้งมีการอธิบาย

ความคิดรวบยอดในด้านการจูงใจไว้ว่า การที่บุคคลมีความต้องการปัจจัยกระตุ้นในการปฏิบัติมากเท่าใด ความยากลำบากในการที่จะทำงานให้สำเร็จก็มีมากเท่านั้น เนื่องจากการเสริมแรงจากภายนอกจะมีผลต่อการลดการจูงใจของบุคคลลงได้ เพราะปัจจัยเสริมแรงอาจเป็นเงื่อนไขในการลดคุณค่าของกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นการใช้เงื่อนไขแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) จะเป็นปัจจัยสำคัญช่วยให้ผู้เรียนคงสภาพพฤติกรรมนั้นได้มั่นคงเพิ่มขึ้น โดยสนับสนุนให้ได้รับการจูงใจที่เกิดขึ้นจากคุณลักษณะของกิจกรรมนั้น จะมีความสำคัญมากกว่าการใช้เงื่อนไขภายนอกเพิ่มเติมเข้ามาช่วยจูงใจ ซึ่ง Neil (1960 : 162) ได้อธิบายความเชื่อเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้เรียนในบริบทโรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์ (Summerhill school) ไว้ว่า การให้รางวัลแก่ผู้เรียนเป็นสิ่งอันตรายเช่นเดียวกับการลงโทษ แต่จะเป็นการทำลายความมีคุณธรรมของผู้เรียนผ่านการให้รางวัลเป็นสิ่งที่บอบบางมากกว่าการให้รางวัลจะเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยและให้ผลทางลบ การเสนอให้รางวัลเพื่อการกระทำหรือปฏิบัติจะไม่มีคุณค่าพอสำหรับการสร้างประโยชน์ให้กับผู้เรียน และเห็นว่าการให้รางวัลจะมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการทำงานให้สำเร็จในทางปฏิบัติจะมีความยุ่งยากสำหรับการจำแนกให้การเสริมแรงภายในและภายนอกออกจากกัน บางครั้งอาจพิจารณาถึงความตั้งใจ และความพยายามมุ่งมั่นในการปฏิบัติของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ ถึงแม้จะใช้เวลาทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นก็ตาม

การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยคงสภาพความสนใจของผู้เรียนไว้อย่างต่อเนื่องเมื่อเหตุการณ์หรือกิจกรรมนั้นมีความดึงดูดใจ บางครั้งความสนใจอาจลดลงเนื่องจากความสนใจของผู้เรียนเกิดขึ้นยากมาก Lepper (1981 citing Lieberman, 2012 : 196) ได้อธิบายกิจกรรมการเสริมแรงที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจโดยที่อาจมีความรู้สึกว่าได้ตนได้รับการควบคุมให้ปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ชอบหรือให้รับผิดชอบในสิ่งที่ตนไม่สนใจ ดังนั้น อาจพิจารณาว่าควรสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนรับรู้ว่าการใช้ความพยายามเพื่อบังคับตนให้มีพฤติกรรมเช่นนั้นหรือไม่ เพราะอาจเป็นสถานการณ์ที่มีผลต่อการทำลายการเสริมแรงดังกล่าวได้ ตัวอย่างการใช้คำพูดกับผู้เรียนว่า “ดีมาก” เมื่อสามารถแก้ปัญหาได้ หรือการพูดว่า “ดีมาก นักเรียนกำลังกระทำตามเท่าที่ตนควรทำ” (Good, you are doing as you should) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การใช้คำพูดกับผู้เรียนตามแบบหลังจะให้ความสนใจปฏิบัติน้อยกว่าการพูดแบบแรก แสดงว่าผู้เรียนที่รู้สึกว่าได้ตนได้รับการควบคุมจะมีความสนใจในการทำงานน้อยลงเมื่อเห็นว่าเป็นการบังคับให้ปฏิบัติงานนั้น ในกรณีนี้อาจมีผลการกระทำที่แตกต่างกันเมื่อการเสริมแรงเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นความรู้สึกว่าเป็นการใช้ความสามารถ ถ้าหากการเสริมแรงมีส่วนช่วยให้เกิดคุณภาพด้านความสามารถของบุคคลแทนที่จะเห็นว่าเป็นงานที่ง่ายแล้วก็อาจช่วยสร้างความรู้สึกได้ใช้สมรรถภาพเพิ่มขึ้น และมีผลต่อการเสริมสร้างความพอใจและความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้เรียนมากขึ้นตามไปด้วย (Lieberman, 2012 : 197)

การให้รางวัลผู้เรียนจะมีผลต่อการลดความสนใจในงานมีผลการวิจัยส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมแรงตามแนวคิดทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม ขณะที่นำเสนอข้อด้วยหรือความเสียเปรียบของแนวคิดจิตวิทยาการเรียนรู้คิด เนื่องจากมีความเห็นสนับสนุนว่าการให้รางวัลผู้เรียนจะช่วยกระตุ้นให้มีพฤติกรรมปฏิบัติในงานที่มีความรู้สึกไม่ชอบไม่ต้องการทำหรือในกิจกรรมที่ไม่ดึงดูดใจ เช่น การทำความสะอาดห้องเรียนหรือทำการบ้าน ขณะที่กิจกรรมมีความเสี่ยงก็อาจจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้ใช้ความสามารถและเป็นงานที่มีคุณค่า จึงมีความสนใจและแรงจูงใจภายในเกิดขึ้น พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลนั้น โดยผู้สอนอาจแสดงความชื่นชมในความสามารถการปฏิบัติ กิจกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางการจูงใจที่ดีกว่า หรือนำพาให้สนใจในงานได้นานกว่าการให้สิ่งของ ตอบแทน หรือการบอกให้ปฏิบัติด้วยความเชื่อฟัง

จากการศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าแรงจูงใจ หรือการจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ผู้เรียนจะมีความต้องการในด้านความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นในขณะทำกิจกรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักเรียนจะมีแรงจูงใจภายในที่เป็นความต้องการในการค้นหา และความพยายามที่จะเอาชนะเหตุการณ์ที่สนใจหรือมีความท้าทาย ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรม และกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีแรงจูงใจมาใช้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ครูจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ครูสร้างแรงจูงใจด้วยการใช้กิจกรรม หรือสื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้เพื่อดึงดูดให้นักเรียนสนใจในเนื้อหา

2. หลักการและแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบเชิงรุก

Active Learning มีชื่อเรียกภาษาไทยที่แตกต่างกันหลายชื่อ เช่น การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ หรือการเรียนรู้แบบใฝ่รู้แบบลงมือทำ แม้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน แต่สาระสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของ Active Learning ไว้ดังนี้

ศักดา ไซกิจภิญโญ (2548) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมมือนำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน หรือเป็นการเปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังเพียงอย่างเดียว (Passive) มาเป็นผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด

ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมิน ต่อเติม และสร้างแนวคิดของตนเอง ซึ่งเรียกว่า มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผิน ซึ่งเน้นการรับข้อมูลและจดจำข้อมูลเท่านั้น ผู้เรียนลักษณะนี้จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning how to learn) เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น และมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ

ไชยยศ เรือสุวรรณ (2553) กล่าวว่า Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ บูรณาการความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง จนนำไปสู่ความคิดรวบยอด อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนมีระเบียบและวินัยในการทำงานร่วมกัน ฝึกให้มีความรับผิดชอบ โดยที่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

มนตรี ศิริจันทร์ชื่น (2554) กล่าวว่า Active Learning เป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดของตนเองให้ปรากฏออกมาได้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-creators)

Bonwell และ Eison (1991) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนทำบางสิ่งบางอย่างและการคิดเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างที่พวกเขากำลังมีปฏิบัติ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

Meyer และ Jones (1993) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองแนวคิด และความรู้ที่ได้รับจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Shenker, Goss และ Bernstein (1996) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับรู้หรือทักษะใหม่ ๆ มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว การที่ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และนำไปสู่การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่

จากการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้ว่า Active Learning เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จนเกิดทักษะการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดขั้นสูง ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มี และสรุปเป็นแนวคิดของตนเอง

2.2 ลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนจากผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูล เป็นผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้อธิบายลักษณะของการเรียนรู้แบบเชิงรุก ไว้ดังนี้

ศักดา ไชกิจภิญโญ (2548 : 12) อธิบายถึงลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และ

ประเมินผล

4. ผู้เรียนมีทัศนคติอยากเรียนรู้ เช่น กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) อธิบายลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด

การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ

เรียนรู้สูงสุด

3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้

การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน

และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก

ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ

และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้

ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวน
ของผู้เรียน

วัชรီ เกษพิชัยณรงค์ และคณะ (2557 : 13) อธิบายลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก
ไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม
การเรียนการสอน การแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด
2. นักเรียนมีกระบวนการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เกิดทักษะในด้าน
ต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ
3. นักเรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนด้วยตนเอง
จากการจัดสภาพการณ์ หรือกิจกรรม ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนฟัง พูด อ่านจากสถานการณ์ หรือ
กิจกรรม และการคิดขั้นสูง
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ
หรือสรุปหลักการและความคิดรวบยอด
5. ครูเป็นผู้ที่สอนวิธีหาความรู้ให้กับนักเรียน ส่งเสริม หรือสนับสนุน และ
ชี้แนะการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
6. นักเรียนได้รับความรู้จากกระบวนการสร้างองค์ความรู้ และเชื่อมโยง
เนื้อหาการเรียนรู้จนเกิดเป็นความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง

ปริยานุช พรหมภษิต (2559 : 9) อธิบายลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า
Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
โดยการสอนตามแนวคิดนี้จะใช้เทคนิคที่หลากหลาย ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
เน้นการลงมือปฏิบัติจริงและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วย
ตนเอง บทบาทของครูจะเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และวางแผนการจัดกิจกรรม
ในห้องเรียนเท่านั้น

Bonwell และ Eison (1991) อธิบายลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. การศึกษาเรียนรู้ที่ลดกระบวนการสื่อสารและถ่ายทอดเนื้อหาให้กับ
นักเรียนเพียงอย่างเดียว เน้นการพัฒนาการคิดระดับสูง
2. ส่งเสริมและเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเรียนรู้มากกว่าการฟังบรรยาย
3. มุ่งสำรวจเจตคติ และคุณค่าที่มีในตัว of นักเรียน และเน้นการวัดและ
ประเมินผลด้านการคิดขั้นสูง
4. ครูและนักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันที หลังจากการสะท้อนความคิด

Shenker, Goss และ Bernstein (1996 : 1) อธิบายลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้ จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยลงมือกระทำมากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนในกิจกรรม เช่น การอ่าน อภิปราย และเขียน
4. เน้นการสำรวจเจตคติ และคุณค่าที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้
6. ผู้เรียน และผู้สอน รับข้อมูลย้อนกลับ จากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นลักษณะของกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีการสร้างองค์ความรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังจากการสะท้อนความคิดร่วมกับครูผู้สอน โดยผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวก และสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Meyer และ Jones (1993) กล่าวถึง องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกว่าประกอบด้วยปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Element) เช่น การพูดและการฟัง (Talking and Listening) การเขียน (Writing) การอ่าน (Reading) และการสะท้อนความคิด (Reflecting)
2. กลวิธีในการเรียนรู้ (Learning Strategies) เช่น กลุ่มเล็ก ๆ (Small Groups) การทำงานร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Work) กรณีศึกษา (Case Studies) สถานการณ์จำลอง (Simulations) การอภิปราย (Discussion) การแก้ปัญหา (Problem Solving) และการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal Writing)
3. ทรัพยากรทางการสอน (Teaching Resources) เช่น การอ่าน (Reading) การกำหนดการบ้าน (Homework Assignments) วิทยากรภายนอก (Outside Speakers) การใช้เทคโนโลยีในการสอน (Teaching Technology) การเตรียมอุปกรณ์การศึกษา (Prepared

Educational Materials) และโทรทัศน์ทางการศึกษา (Commercial and Educational Television)

Shenker, Goss และ Bernstein (1996) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสื่อสารกับนักเรียนอย่างชัดเจน
2. การส่งเสริมความรับผิดชอบในการค้นคว้า
3. การส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลา
4. การปรับวิธีสอนและเทคนิคการสอน
5. การเรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก

Fink (1999) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. การสนทนากับตัวเอง

เพื่อผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิด ถามตนเองว่าคิดอะไร มีความรู้สึกอย่างไร โดยการบันทึกการเรียนรู้ หรือแฟ้มสะสมงาน ว่ากำลังเรียนอะไร เรียนอย่างไร สิ่งที่ยุ่เรียนนี้มีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน

2. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น

การอ่านตำรา หรือฟังคำบรรยาย ในการสอนแบบเดิมนั้นผู้เรียนจะถูกจำกัดความคิด ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้นในการสนทนาสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่น่าสนใจ จะช่วยสร้างสรรค์สถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสุขสนุกสนาน ทำทาย

3. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือทำ

นักเรียนเกิดประสบการณ์โดยตรงจากการออกแบบและทำการทดลอง หรือทางอ้อมจากกรณีศึกษาบทบาทสมมติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ฯลฯ

4. ประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกต

นักเรียนมองหรือฟังคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังเรียน นักเรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บัญญัติ ขำนาญกิจ (2549 : 4-5) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยง หรืออธิบายประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ใหม่ จากนั้นนำไปสู่

กระบวนการคิด เพื่อเกิดข้อสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน เป็นการรวบรวมประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกัน

2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ มวลประสบการณ์ ความคิดเห็น ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ หรือเกิดข้อสรุป องค์ความรู้ใหม่ กิจกรรมในขั้นนี้เป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด สะท้อนความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน จนได้ข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่

3. ขั้นนำเสนอความรู้ เป็นขั้นที่มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ขั้นตอน หรือข้อสรุปต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้จัดให้ ซึ่งทำได้โดยการบรรยาย คู่มือ อ่านเอกสาร ใบความรู้ รวบรวมข้อสรุปของการสะท้อนคิด มีการอภิปรายในประเด็นที่ได้รับ มอบหมายเพื่อใช้เป็นต้นทุนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือช่วยให้การเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์

4. ขั้นประยุกต์ใช้ หรือลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้นำความคิดรวบยอด หรือข้อสรุป หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นไปประยุกต์ใช้ หรือเป็นการแสดงผลสำเร็จของการเรียนรู้ ในองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งผู้สอนใช้กิจกรรมในองค์ประกอบนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้ได้ และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการนำไปใช้ในชีวิตจริง

เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์ (2556 : 24) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยใช้การสนทนา ตั้งคำถาม หรือนำเสนอสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็น สำหรับความรู้ใหม่ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

2. ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ตั้งกติการ่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ข้อสงสัย

3. ขั้นดำเนินการกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันวางยุทธวิธี ในการแก้ปัญหา จากนั้นดำเนินการตามยุทธวิธีที่วางไว้ และมีการอภิปรายสะท้อนความคิด โดยทุกคน ในกลุ่มต้องมีส่วนร่วม ซึ่งผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและกระตุ้นความคิด

4. ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือของกลุ่มให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้รับรู้ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน จนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน

5. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อน ความคิดหรือความรู้ที่ได้ และตรวจสอบความคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นระหว่างเรียน

ปริญญช พรหมภาสิต (2559 : 12-17) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้

ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมตัว** เป็นการสร้างความเข้าใจกับผู้เรียน สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน มีความเชื่อถือในตัวเอง และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ประสบการณ์) 2) การสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน (สะท้อนความคิดและอภิปราย) 3) การนำเสนอความรู้ (ความคิด รวบรวม) และ 4) การลงมือปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ (ประยุกต์ใช้แนวคิด) โดยแต่ละองค์ประกอบ สามารถสลับลำดับขั้นกันได้ ตามความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชา

2. **ขั้นดำเนินการ** ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning : AL) โดยในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้และได้เลือกใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาผสมผสานกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและรายวิชา

3. **ขั้นประเมิน** เน้นการประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ (Formative) โดยสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของนักเรียน มีการประเมินตามสภาพจริง และการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน

4. **ขั้นปรับปรุง** เป็นการปรับปรุงระหว่างการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และปรับปรุงหลังการจัดกิจกรรม/ปรับในหัวข้อหรือเนื้อหาอื่น

Baldwin และ Williams (1988) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมพร้อม** เป็นขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. **ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม** เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกัน และสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม อีกทั้งต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มอื่น ๆ โดยที่ผู้สอนต้อง เสริมข้อมูลให้สมบูรณ์

3. **ขั้นประยุกต์ใช้** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. **ขั้นติดตามผล** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมโดยจัดทำเป็น รายงาน หรือให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมทั้งให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียน นั้น ๆ

Johnson และ Johnson (1991) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สามารถทำได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. **ขั้นนำ (Advanced Organizer) (3-5 นาที)** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแสดงถึง ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอนกับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของ เนื้อหา แนวคิด ประเด็นหลักในการสอน ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญและอยากเรียนรู้เรื่องนั้นมากขึ้น

2. **ขั้นสอน** เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา (10-15 นาที) ตามด้วยกิจกรรมอื่น (Collaborative activities) (3-4 นาที) ปกติผู้สอนมักจะสอนติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำให้

ผู้เรียนเฉื่อย และไม่กระตุ้นการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า สมาธิหรือความสนใจของผู้เรียนจะลดลงอย่างรวดเร็วภายใน 15 นาที ดังนั้นในรูปแบบการเรียนการสอนจึงแนะนำการสอน 10-15 นาที ตามด้วยกิจกรรมอื่น 3-4 นาที เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการให้โอกาสผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ หรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่มเพื่อตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหา และจำได้นานกว่าถามการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนทำซ้ำโดยสอนเนื้อหาสลับกับกิจกรรมเรื่อย ๆ ไป จนใกล้หมดเวลาสอน

3. ขั้นสรุป (Individual Summaries) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนด้วยตนเอง (4-6 นาที) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในแผ่นกระดาษ และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้าง ๆ กันอ่าน หรือผู้สอนอาจสุ่มให้ผู้เรียนมาอ่านหน้าชั้นเรียน

Hazzan และ Lapidot (2004 : 59-60) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นเร้าความสนใจ (Trigger) เป็นการเสนอบทเรียนร่วมด้วยการกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายและสร้างความท้าทายการเรียนรู้ของนักเรียน อาจได้คำถามปลายเปิดให้นักเรียนได้คิด เกิดความสงสัย เกิดคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้สอนเสนอ และเกิดการตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาคำตอบต่อไป

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) เป็นขั้นที่ต่อเนื่องจากขั้นแรก ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้กิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และเรื่องที่ได้กระตุ้นความสนใจไว้แต่แรก

3. ขั้นอภิปราย (Discussion) หลังจากเรียนรู้แล้วในช่วงท้ายครูผู้สอนจะให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอความคิดเห็นและความคิดรวบยอดที่นักเรียนได้เรียนรู้ ในขั้นนี้ครูทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง และจดบันทึกข้อผิดพลาดของนักเรียน โดยไม่ติชม หรือวิจารณ์ เนื่องจากในขั้นนี้นักเรียนทั้งชั้นกำลังเป็นผู้โต้แย้งถกเถียงระหว่างกัน

4. ขั้นสรุป (Summary) ขั้นนี้จะแตกต่างจาก 3 ขั้นตอนแรกที่นักเรียนเป็นผู้กระทำและดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ขั้นนี้ครูจะเป็นผู้มีบทบาทหลัก สรุปการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 3 โดยเน้นความคิดรวบยอดและเติมเต็มให้การเรียนรู้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ของนักการศึกษาและนักวิชาการต่าง ๆ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นสรุป 4) ขั้นประยุกต์ใช้

5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บทบาทผู้สอน

ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนเนื้อหาและกิจกรรม
7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

นันทลี พรธาดาวิทย์ (2559 : 18) กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพควรมีความรู้เกี่ยวกับการสอนความเข้าใจในเรื่องที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ผู้สอนควรออกแบบรูปแบบการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ผู้เรียนและชั้นเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเนื้อหาเท่านั้น แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง เมื่อการเรียนมีบรรยากาศเชิงรุกย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ

ปริยานุช พรหมภาสิต (2559 : 17) กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า ผู้สอนส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทการเป็นผู้เขียนบท ผู้ออกแบบกิจกรรม ผู้แนะนำ (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้แสดงคนหนึ่ง กล่าวคือ เป็นทั้งผู้รับฟัง ผู้ร่วมเรียนรู้ ผู้ร่วมอภิปราย และจะต้องมีการกระตุ้นและหนุนเสริมพลังความคิดให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

บทบาทผู้เรียน

ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) กล่าวถึงบทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า นักเรียนมีบทบาททุกขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดองค์ความรู้ที่คงทน และสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกับเพื่อนในการสืบหาคำตอบ ด้วยการร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปลองค์ความรู้และนำเสนอร่วมกัน
2. สร้างความรู้และทำความเข้าใจผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

ปริยานุช พรหมภาสิต (2559 : 17) กล่าวถึงบทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receiver) ไปสู่การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators) โดยจะต้องสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ การให้เหตุผล การกล้าแสดงออก และมีความคิดสร้างสรรค์

Council for the Curriculum, Examinations and Assessment (2007 : 1-5) กล่าวถึงบทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การเรียนรู้ด้วย Active Learning นั้น ต้องการให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกในการพูด การฟัง เขียน อ่าน และสะท้อนความคิด ในเนื้อหาวิชา ที่ศึกษา โดยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็น ดังนี้

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าการรับฟังการบรรยาย
2. ให้ความสำคัญต่อการถ่ายทอดความรู้ให้น้อยลง และเน้นการพัฒนาด้านทักษะของผู้เรียนมากขึ้น
3. นักเรียนใช้การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ นวัตกรรม เพื่อให้เกิดความคิดวิเคราะห์ในระดับสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล)
4. เน้นบทบาทให้ผู้เรียนได้ค้นหาคุณค่าและค่านิยมของตนเอง

จากแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมที่มีหลักการสำคัญคือให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูจะมีหน้าที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตื่นตัว และกระตือรือร้นในการคิดมากกว่าที่จะมานั่งครูสอนในห้องเรียนและการท่องจำ การเรียนรู้แบบเชิงรุกช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูง และยังเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือความรู้ใหม่ที่ได้เรียนไปแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย ให้นักเรียนวางแผนในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning)

การมีส่วนร่วมนั้นมีความหมายที่หลากหลาย ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะถูกขยายความ โดยการทำงานร่วมกันทั้ง 4 ด้านของการเรียนรู้ ดังนี้

1. สถานการณ์สามารถอธิบายได้ว่าทำงานร่วมกันมากหรือน้อย เช่น การทำงานร่วมกันมากขึ้น น่าจะเกิดขึ้นระหว่างคนที่มีสถานะคล้ายคลึงกันมากกว่า ระหว่างเจ้านายและพนักงาน หรือระหว่างครูและนักเรียน

2. ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในกลุ่มอาจมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกัน เช่น การเจรจาที่เป็นการทำงานร่วมกันที่เข้มข้นกว่าการให้คำแนะนำ

3. กลไกการเรียนรู้บางอย่างมีความร่วมมือกันมากขึ้น ซึ่งกลไกการเรียนรู้จะต้องเหมือนกับที่ใช้ในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

4. ผลของการเรียนรู้ร่วมกันไม่ใช่เพราะใช้เพื่อกำหนดการทำงานร่วมกัน แต่เนื่องจากมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับวิธีทำวัดผลของการเรียนรู้ร่วมกัน จึงมีการทบทวนเกณฑ์ที่ใช้ องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ เพื่อให้เหตุผล “การทำงานร่วมกัน” (Dillenbourg and Baker, 1996)

ดังนั้น การเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะมีส่วนที่คล้ายกันอยู่บ้าง ซึ่งเป็นความสับสนโดยข้อเท็จจริงที่ว่า นักวิจัยทางการศึกษามักมีวัตถุประสงค์และมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งแท้จริงแล้วมีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างสองแนวทางในการเรียนรู้เป็นกลุ่ม (Panitz, 1996) การทำงานร่วมกันเป็นปรัชญาของปฏิสัมพันธ์และวิถีการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลและความร่วมมือเป็นโครงสร้างของปฏิสัมพันธ์ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการบรรลุเป้าหมาย หรือเป้าหมายผ่านคนที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Slavin, 1997) ความร่วมมือทำได้โดยการแบ่งแรงงานระหว่างผู้เข้าร่วมเป็นกิจกรรมที่แต่ละคนรับผิดชอบส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา ในขณะที่การเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการประสานงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ร่วมกัน (Roschelle and Teasley, 1995) เมื่อสังเกตทั้งสองประการนั้นแล้ว การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นครูมักจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าการเป็นนักปราชญ์บนเวที การเรียนการสอนเป็นประสบการณ์ร่วมกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มย่อย นักเรียนต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้สะท้อนถึงสมมติฐานและกระบวนการคิดของตนเอง และทักษะทางสังคม ที่งานได้รับการพัฒนาผ่านการให้คำปรึกษาและการให้ความเห็นชอบ เนื่องจากมีความคล้ายคลึงกันมากกว่าความเป็นไปได้ที่เราพิจารณาถึงเหตุผลสองข้อ เพื่อให้มีค่าเทียบเท่าและใช้คำว่า ร่วมมือ (Kirschner, 2001)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) สรุปได้ว่า ความร่วมมือเป็นปรัชญาในการปฏิสัมพันธ์และวิถีชีวิตส่วนบุคคลและความร่วมมือ

เป็นโครงสร้างของการปฏิสัมพันธ์ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการบรรลุเป้าหมายผ่านคนที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการเรียนการสอนเป็นประสบการณ์ร่วมกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มย่อย นักเรียนต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้สะท้อนถึงสมมติฐานและกระบวนการคิดของตนเอง และทักษะทางสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครู ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยการคละความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนที่มีประสบการณ์หรือความสามารถมากกว่า กับเพื่อนที่มีความสามารถน้อยกว่า เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย

4. ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)

4.1 ความหมายของการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้

ทิตินา แชมมณี (2554 : 94) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำข้อมูล ไม่ใช่เพียงรับข้อมูลเข้ามา และนอกจากกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในสมองแล้ว ยังเป็นกระบวนการทางสังคมอีกด้วย การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กันไป

อรุณี ศรีวงษ์ชัย (2557 : 83) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ความรู้เดิมเป็นฐาน และเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับบริบทในการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ใหม่แนวคิดเดิม ความรู้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งได้ แต่ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละบุคคลจะต้องสร้างขึ้นมด้วยตนเอง

ฉันทชัย จันทะเสน (2558 : 24) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการรับเอาข้อมูลใหม่ ๆ มาปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา

Matin (1994 : 44) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ เป็นกระบวนการทางความคิดเน้นถึงความคิดจากการผสมผสานระหว่างความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ซึ่งถูกสร้างขึ้นเองโดยตัวผู้เรียนเอง โดยเชื่อว่ากุญแจสำคัญของทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้ก็คือ ตัวผู้เรียนควรจะสร้างความคิดด้วยตนเอง เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลใหม่กับความรู้เดิม

Fosnot (1996 : 20-21) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งสร้งค์ความรู้เป็นการบรรยายโดยอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาว่าความรู้คืออะไร และความรู้ได้มาอย่างไร จึงอธิบายความรู้ว่าเป็นสิ่งชั่วคราว มีการพัฒนาไม่เป็นปรนัย และถูกสร้างขึ้นภายในตัวเอง โดยอาศัยสื่อกลาง

ทางสังคมและวัฒนธรรม การเรียนรู้ตามแนวนี้ถูกมองว่าเป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ด้วยตัวเองในการต่อสู้กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยผ่านกิจกรรมทางสังคม ผ่านการร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

Kenneth (1996 : 131) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยยัทธิธรรมชาติ เป็นการสร้างมิตินี้ความรู้ในข้อมูลใหม่ของแต่ละบุคคล โดยการเชื่อมโยงก่อนจะได้ความหมายซึ่งความเข้าใจ

จากการศึกษาความหมายของทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างความรู้จากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่ กับประสบการณ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้

การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ (Constructivism)

ให้ความสำคัญกับการค้นหาความรู้และคำตอบของปัญหาด้วยตัวผู้เรียนเอง ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้จะยึดมุมมองความเห็นในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแตกต่าง ความรู้จะเกิดขึ้นจากการสร้างสรรคการใช้ประสบการณ์พื้นฐานของผู้เรียน โดยที่องค์ความรู้ได้รับการสร้างสรรคผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์จริง การใส่ใจในบริบททางสังคม และสถานการณ์ในชีวิตจริง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามสภาพจริง (Authentic Tasks) กิจกรรมสำคัญในชั้นเรียนสามารถดำเนินการผ่านการแก้ปัญหา การค้นหาความรู้รายบุคคลตามประเด็นเงื่อนไขความสนใจของผู้เรียน และการเสริมสร้างประโยชน์ด้านทักษะการคิดขั้นสูง (Larson and Keiper, 2011 : 237) ดังนั้น แนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างสรรคองค์ความรู้ (Constructivism) เป็นมุมมองการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรคความรู้ที่สำคัญที่ผู้เรียนสามารถกำกับควบคุมในการได้มาขององค์ความรู้ แนวทางการคิดการสร้างสรรคความรู้แบบดั้งเดิมจะหลีกเลี่ยงการพิจารณาความหมายของการสร้างความรู้จากเหตุการณ์ภายนอกโดยตรง แต่จะเรียนรู้ผ่านการสร้างความขัดแย้งของการรู้คิด การเรียนรู้ผ่านบริบทเงื่อนไขทางสังคมจึงอาจได้รับประโยชน์น้อยกว่าวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชนาธิป พรกุล (2554 : 89-91) กล่าวถึงการนำทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ไปใช้ในชั้นเรียน โดยครูต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

1. การเห็นคุณค่าของความคิดเห็นของผู้เรียน เมื่อครูส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดครูต้องยอมรับในสิ่งที่ผู้เรียนคิด ถ้าความคิดนั้นไม่เหมาะสม หรือมีเหตุผลเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสอนวิธีคิด การยอมรับและเห็นคุณค่าของครูในการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด

2. การใช้คำถามการคิดระดับสูงเพื่อดึงดูดความคิดของผู้เรียนออกมา โดยปกติผู้เรียนมีความคิดของตนเองอยู่แล้ว การใช้คำถามในระดับต่าง ๆ ของครูเป็นการสร้างความคิดในสมองของผู้เรียนออกมา ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิดระดับต่าง ๆ ในการเรียบเรียงคำตอบ

3. การเห็นคุณค่าของกระบวนการคิดมากกว่าคำตอบ หลังจากที่คุณครูตอบคำถามและได้รับการยอมรับจากครู ผู้เรียนจะกล้าแสดงกระบวนการคิดของตน ซึ่งเป็นการขยายประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ คำถามที่ครูใช้ให้ผู้เรียนแสดงกระบวนการคิดได้แก่

3.1 อะไรที่ให้นักเรียนคิดว่า...

3.2 ทำไมนักเรียนจึงคิดว่า...

คำอธิบายของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ครูมองเห็นบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในความคิดของผู้เรียน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 2 หลักการสำคัญและการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้

หลักการสำคัญ	การเรียนการสอน
1. ผู้เรียนเป็นผู้คิด (Active Thinker) ที่สามารถทำความเข้าใจสิ่งรอบๆ ตัวได้	1. ครูจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participant)
2. ความรู้สร้างขึ้นด้วยระบบการคิดที่เป็นไปตามขั้นตอนของการพัฒนาทางปัญญา	2. ความซับซ้อนของเนื้อหาต้องเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนครูจึงควร ก. ประเมินระดับสติปัญญาของผู้เรียน ข. พิจารณาความสามารถที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการทำความเข้าใจเนื้อหานั้น
3. องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความรู้ ก. โครงสร้างทางปัญญา/ความรู้เดิม ข. กระบวนการทางปัญญา ค. ข้อมูลใหม่/ประสบการณ์ใหม่	3. ครูจัดบทเรียนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมครบทุกองค์ประกอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงวิธีการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชากับชีวิตจริง

(จิราภรณ์ ศิริทวี, 2541 : 38-40) กล่าวถึงการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) ไว้ว่า เป็นการสอนให้นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ คือ การสอนให้เด็กคิด วิเคราะห์ที่หลากหลายแล้วแต่ทฤษฎี ในที่นี้กล่าวถึง 10 วิธี ถ้านักเรียนได้รับฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง นักเรียนจะเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้และสามารถรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. กล้าคิด (Risk Taking) คือ กล้าหาทางเลือกอื่น ๆ และเสนอออกมาไม่ว่า จะบังเกิดผลเช่นไรแก่ผู้เสนอก็ตาม เพื่อให้นักเรียนกล้าคิดครูต้องจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็ก กล้าเสี่ยง กล้าเดา กล้าคิด กล้าเสนอ และกล้าปกป้องความคิดของตนเองด้วย
2. คิดคล่อง (Fluency) คือ ความสามารถที่จะคิดผลิตรวบยอด (Concept) หรือความคิดเห็น (Ideas) เป็นปริมาณมาก ๆ ได้ ยิ่งคิดคล่องก็ยิ่งมีข้อคิดเห็นมาก ยิ่งมีความคิดเห็น มากเท่าไร โอกาสพบความคิดที่มีคุณภาพสูง
3. คิดกว้าง (Flexibility) คือ ความสามารถที่จะคิดโดยไม่ติดอยู่ในกรอบ หรือมุมมองเพียงมุมมองเดียว คนที่คิดกว้างจะมองเห็นกลยุทธ์หรือทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย ในการจัดการกับปัญหาหนึ่ง ๆ
4. คิดของเดิม (Originality) คือ ความสามารถที่จะคิดอย่างหลักแหลม ทำให้เกิดข้อคิดเห็นที่เป็นของตนเอง
5. คิดดัดแปลง (Elaboration) คือ ความสามารถต่อเติมข้อคิดเห็นที่มีอยู่แล้ว ให้น่าสนใจและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความคิดเก่าคือรากฐานของการคิดต่อของความคิดใหม่
6. ความคิดซับซ้อน (Complexity) คือ ความสามารถในการแสวงหา ทางเลือกใหม่ ซึ่งหลาย ๆ ครั้งได้มาด้วยความยากลำบาก คนที่คิดซับซ้อนจะจัดระบบสรรพสิ่งที่สับสน ได้ดี นำระเบียบออกมาจากความโกลาหลได้
7. คิดวางแผน (Planning) คือ ความสามารถจัดการให้ได้มาซึ่งผลหรือ ทางออกที่พึงประสงค์ เป็นการรวบรวมการคิดวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา หรือป้องกันที่อาจเกิดขึ้น อย่างเป็นระเบียบระบบ มีขั้นตอนดังนี้
 - 7.1 ระบุปัญหา
 - 7.2 ระบุข้อจำกัด
 - 7.3 พิจารณาทางเลือก
 - 7.4 บริหารทรัพยากรและเวลา
 - 7.5 กำหนดแผนงาน
 - 7.6 ไตร่ตรองถึงปัญหาแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้

8. คัดตัดสินใจ (Decision Making) คือ การตกลงใจว่าจะกระทำการคิดตัดสินใจเป็นจุดเริ่มของการปฏิบัติการ เป็นการประมวลทางเลือกต่าง ๆ โดยใช้การวินิจฉัยแล้วระบุข้อตกลงว่าจะกระทำการในทิศทางหนึ่ง

9. คิระดมสมอง (Brainstorming) คือ เทคนิควิธีการเสาะหาวัตถุดิบเพื่อนำไปคิดต่อ เป็นการระดมความคิดเห็นให้มากที่สุดหลาย เพื่อนำไปใช้และพิจารณาในการเสนอความคิดวิธีการต่าง ๆ ต่อไป

10. คิดให้รู้กันทั่ว (Communication) คือ ความสามารถในการเสนอความคิดเห็นหรือข้อคิดเห็นโดยชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจและเห็นตามได้

ชนาธิป พรกุล (2554 : 90-91) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ (Making) มากกว่าการค้นพบความรู้ (Finding) และกระบวนการที่สร้างสร้ง (Creative) มากกว่ากระบวนการค้นพบ (Discovery) ดังนั้น การสร้างความรู้ด้วยกระบวนการที่สร้างสร้งจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับครู เพื่อ พ่อแม่ และคนอื่น
2. ผู้เรียนอยู่ในบริบทที่เกิดการเรียนรู้
3. ใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างทักษะทางสังคม และความร่วมมือในการสร้างความรู้
4. สร้างสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องทดลองด้วยตนเอง ได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้น

ได้ศึกษาจัดการกับข้อมูลชนิดต่าง ๆ สงสัยตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ตรวจสอบสิ่งที่พบในครั้งแรกและครั้งต่อไป และนำสิ่งที่พบไปเปรียบเทียบกับเพื่อน

5. มีความท้าทายในการสำรวจค้นหา และใช้ความคิดระดับสูง รวมทั้งบังคับให้ผู้เรียนจัดระบบความรู้ความเชื่อของตน

6. ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

4.3 เทคนิคและบทบาทของผู้สอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้ (Constructivism)

เจดศักดิ์ ชุมนุม (2540 : 101-103) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้ ไว้ดังนี้

1. กำหนดการเรียนรู้การสอนให้เป็นเรื่องหรือปัญหาที่มีขอบเขตกว้าง นักเรียนควรจะสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งกับเนื้อหาที่สมบูรณ์กว่า
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในหัวข้อการเรียนการสอนและสามารถปรับเปลี่ยนหัวข้อการเรียนการสอนได้เท่าที่เขามองเห็นว่าจำเป็น นำปัญหาหรือหัวข้อ

การเรียนรู้มาจากผู้เรียนและใช้ปัญหาเหล่านั้นเป็นแรงกระตุ้นในการเรียนการสอนหรือการกำหนด ปัญหาที่ผู้เรียนสามารถจะยอมรับได้ทันทีว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาของเขา

3. ออกแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะสมจริง (Authentic) บริบท การเรียนการสอนที่มีความสมจริงก็คือ บริบทที่มีการใช้พลังสติปัญญาที่มีลักษณะเดียวกันกับพลัง สติปัญญาที่นักเรียนต้องนำไปใช้ในอนาคต ซึ่งมีการนำเสนอความคิดต่างออกมาจำนวนมากในการ อภิปรายกัน ก็จะก่อให้เกิดความ “ขัดข้อง” นำไปสู่ความคิดเกิดขึ้นในตัวของคน นักปรัชญากลุ่มนี้ บอกว่า กระบวนการทางพุทธิปัญญานั้น เป็นกระบวนการย่อยภายในสังคม และให้ความสำคัญกับ การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เรียน และกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเรียนรู้และการพัฒนา

4. ครูอาจเสนอแนะให้นักเรียนใช้ข้อมูลดิบหรือข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิแทนที่ จะมอบหมายให้อ่านแนวคิดที่คนอื่นเขียนขึ้นไว้

5. กำหนดกิจกรรมและบริบทของการเรียนการสอนให้มีความละเอียดอ่อน ในลักษณะเกี่ยวกับผู้เรียนที่จะออกไปใช้ชีวิต

6. กำหนดบริบทของการเรียนการสอน ซึ่งจะกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด

7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสวิเคราะห์เนื้อหาและกระบวนการของการเรียน การสอนในห้องเรียนที่ใช้ปรัชญาแห่งการสร้างสรรค์

8. ครูยอมรับและส่งเสริมการริเริ่ม และการเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน การที่ครูให้การยอมรับความคิดของนักเรียนและส่งเสริมให้เขาใช้ความคิด โดยอิสระนั้นจะเป็นการ ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความมีเอกลักษณ์ทางด้านวิชาการเฉพาะตัว นักเรียนที่ตั้งคำถามและประเด็น แล้วทำการวิเคราะห์ และกาคำตอบด้วยตนเอง จะเป็นคนที่รับผิดชอบที่จะหาความรู้และแก้ปัญหา

9. ครูส่งเสริมความคิดที่มีความซับซ้อนขึ้น ครูในแนวปรัชญาแห่งการ สร้างสรรค์จะกระตุ้นนักเรียนไม่ให้พอใจเพียงรู้ความรู้อย่างง่าย ๆ แต่สามารถเชื่อมโยงและ สรุปรูความคิดรวบยอดต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ ทำนาย และให้คำอธิบายความคิดของเขาเองได้

10. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในลักษณะแลกเปลี่ยนกับครู และกับเพื่อนนักเรียน ความคิดของนักเรียนจะเปลี่ยนแปลงหรือมั่นคงขึ้นเมื่อได้ทดสอบความคิดนั้น ในสังคม เมื่อนักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตน และได้ยินความคิดของคนอื่น นักเรียนจะมี พื้นฐานความรู้ซึ่งเราเข้าใจได้ นักเรียนต้องมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เกิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีความหมาย

11. ครูจัดโอกาสให้นักเรียนที่จะได้รับประสบการณ์ที่จะทดสอบข้อสงสัยและ กระตุ้นการอภิปราย ถ้าหากให้นักเรียนได้มีโอกาสที่จะทำนายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ แต่ละคนจะตั้งสมมติฐานไว้แตกต่างกัน ครูที่มีความคิดแนวปรัชญาสร้างสรรค์ จะหาโอกาสให้นักเรียน ทำการทดสอบสมมติฐานเหล่านั้นจากการอภิปรายประเด็นที่เป็นรูปธรรม

12. ครูใช้ข้อมูลดิบจากแหล่งปฐมภูมิให้นักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้งสื่อและประเภทที่มีกระบวนการต้องปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ครูที่ยึดแนวของปรัชญาแห่งการสร้างสรรค์จะให้นักเรียนได้เรียนในสภาพแห่งความเป็นจริง แล้วช่วยเขาให้สามารถที่จะเชื่อมโยงปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ความคิด

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 54) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ ไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเกต สำรวจเพื่อให้เห็นปัญหา
2. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น แนะนำ ถามให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้คิดค้นต่อไป ให้ทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างไกล
4. ความคิดรวบยอดของผู้เรียน ตรวจสอบความคิดและทักษะการคิดต่าง ๆ การปฏิบัติ การแก้ปัญหาและการพัฒนา การเคารพความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

จรรยา ภู่อุดม (2544 : 161) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ ไว้ดังนี้

1. เลือกมโนคติหลักที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดเป็นสถานการณ์
2. นำเสนอสถานการณ์ และชี้ความสนใจของนักเรียนด้วยการสนทนาหรือนำเสนองานที่เหมาะสม
3. ใช้คำถามท้าทายนักเรียนให้เกิดการสำรวจ เพื่อนำไปสู่การสร้างหรือขยายมโนคติ เกิดการตรวจสอบแนวคิดของตนเอง โดยการถามให้นักเรียนอธิบายถึงเหตุผล และรายละเอียดของขั้นตอนการกระทำหรือแนวคิดต่าง ๆ
4. ช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสาร นำเสนอศัพท์เทคนิคที่นักเรียนจะต้องประสบ แนะนำให้นักเรียนรู้จักการใช้ภาษา และสัญลักษณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนตั้งคำถามให้นักเรียนอธิบายและขยายความเพิ่มเติม
5. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน ในเวลาที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการตีค่าหรือแก่นักเรียน แต่ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนสามารถค้นพบหนทางด้วยตนเอง
6. พยายามทำความเข้าใจและค้นหารายละเอียดในคำตอบหรือแนวคิดของนักเรียน

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้
ครูควรมีบทบาท ดังนี้

1. ครูใช้คำถาม กระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. ครูให้เวลากับนักเรียนในการคิดและการเชื่อมโยงความรู้
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
5. ให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบและเกิดการเรียนรู้เอง ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้

6. ครูจะต้องประเมินผลตามสภาพจริง เน้นว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไร
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นพบข้อมูลข่าวสาร
8. กระตุ้นให้นักเรียนมีการแข่งขันภายในชั้น
9. สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่ชัดเจน พิจารณาการมีเหตุผล

การสร้างและสรุปความรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) สรุปได้ว่า ทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความคิดหรือสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ดีขึ้นนั้น ในระยะก่อนการสอนครูผู้สอนจะจัดเตรียม หรือคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนครูก็อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิด เช่น ใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานของตนเอง การมอบหมายงานที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปให้แก่ผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม ล้วนเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมาใช้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียน และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ ในการสร้างชิ้นงานของตนเอง และสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนผล (Reflection)

กระบวนการสะท้อนกลับ (Reflective Process) เป็นวิธีการของผู้ปฏิบัติที่มองย้อนกลับ ขณะที่ได้ก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว พร้อมกับการเผชิญปัญหาหรือข้อขัดข้อง จะต้องใช้เวลาไตร่ตรองครุ่นคิดและแบ่งปันความคิดในแนวทางการปฏิบัติ เพราะผู้ปฏิบัติสามารถที่จะสร้างเงื่อนไขข้อตกลงการปฏิบัติขึ้นใหม่ สามารถค้นพบแหล่งข้อมูลข่าวสารสำหรับการค้นพบจุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติของตนตามมา (Gall, Borg and Gall, 2003 ; cited in Weingartner, 2008 : 19) Dewey (1910) และ Schwab (1978) เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดการสะท้อนผลการปฏิบัติ

(reflective practice) ในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา ซึ่ง Elbaz (1983 : 16) และ Schon (1983 : 37) ได้เสนอแนวคิดสำคัญในการปฏิบัติผ่านการสะท้อนกลับในงานทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับค่อนข้างมาก การครุ่นคิดไตร่ตรอง (Mulling things over) เป็นการสร้างแนวทางเพื่อยอมรับเห็นด้วยในการปฏิบัติด้วยการใช้สติปัญญาไตร่ตรอง ประกอบด้วย 2 ระยะ ได้แก่ (1) สร้างข้อสงสัย ความไม่แน่ใจหรือลังเลใจ (hesitation) ความงุนงงไม่แน่ใจ (perplexity) ความยุ่งยากทางปัญญา (mental difficulty) เพื่อเริ่มต้นกระบวนการคิด (2) การปฏิบัติเพื่อค้นหา (searching) ไล่ล่า (hunting) สืบเสาะ (inquiring) เพื่อค้นพบวิธีการและการปฏิบัติให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหาและจัดวางโครงสร้าง ขอบข่าย ข้อสงสัยดังกล่าวให้เกิดความเข้าใจ (Dewey, 1933 : 12) กระบวนการสะท้อนกลับเป็นวิธีการสร้างความกระจ่างและความเข้าใจในประสบการณ์ เพื่อนำมาจุดประกาย สร้างสรรค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ของบุคคล อีกทั้งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ด้านการคิดเพื่อการปฏิบัติ สามารถส่งผลให้มีการแปลงเปลี่ยนสถานการณ์ที่คลุมเครือ มีข้อสงสัยและความวุ่นวายไม่สงบ และมีข้อขัดแย้งนำไปสู่เหตุการณ์ที่มีการจัดระบบ มีความกระจ่างชัดเจน มีความเห็นพ้องตรงกันและความกลมกลืนกันมากขึ้น (Dewey, 1933; cited in Weingartner, 2008 : 20)

Lyons และ LaBoskey (2002 : 99) อธิบายการสะท้อนกลับในการเรียนรู้ (Reflection) ไว้ว่า เป็นการกระทำด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ (intentional act) เพื่อยึดเหนี่ยวให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการค้นคว้าหรือแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ (systemic inquiry) ด้วยการซักถามแบบไล่เรียงข้อสงสัย (interrogating) สถานการณ์การเรียนรู้ผ่านการนำเสนอปัญหาข้อสงสัยสำหรับการสร้างความเข้าใจในสาระความรู้แก่ผู้เรียน โดยสนับสนุนประเด็นมุมมองทั้งเหตุการณ์ที่ผ่านมาและเหตุการณ์ในอนาคตต่อไป เพื่อสร้างความเข้าใจและความหมายที่จำเป็นต้องนำไปปรับเปลี่ยนการปฏิบัติที่จะต้องใช้ข้อมูลหลักฐานที่ปรากฏเกี่ยวข้องในการค้นหาคำตอบด้วยการบรรยายข้อมูลให้เห็นชัดเจน กระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การตระหนักรู้ในสิ่งใหม่และการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นการเชื่อมโยงการค้นคว้าหรือแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ (systemic inquiry) ด้วยการซักถามแบบไล่เรียงข้อสงสัย (interrogating) สถานการณ์การเรียนรู้ผ่านการนำเสนอปัญหาข้อสงสัยสำหรับการสร้างความเข้าใจในสาระความรู้แก่ผู้เรียน โดยสนับสนุนประเด็นมุมมองทั้งเหตุการณ์ที่ผ่านมาและเหตุการณ์ในอนาคตต่อไป เพื่อสร้างความเข้าใจและความหมายที่จำเป็นต้องนำไปปรับเปลี่ยนการปฏิบัติที่จะต้องใช้ข้อมูลหลักฐานที่ปรากฏเกี่ยวข้องในการค้นหาคำตอบด้วยการบรรยายข้อมูลให้เห็นชัดเจน กระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การตระหนักรู้ในสิ่งใหม่และการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีการปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องในสถานการณ์การเรียนรู้

การค้นคว้าอย่างเป็นระบบ การซักถามในสถานการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่าง และการสะท้อนกลับ ล้วนส่งผลต่อการสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อน

ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบรวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่จากการนำทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติ (Weingartner, 2008 : 21)

การสะท้อนกลับและสะท้อนผล (Reaction & Reflection) ขึ้นอยู่กับการประสบความสำเร็จและความล้มเหลวในการปฏิบัติสามารถนำไปสู่แรงจูงใจด้านบวกต่อการทำกิจกรรมระยะต่อมา หากผู้เรียนรับรู้ว่ามีความสามารถในตนเองก็มักจะคาดหวังว่าจะทำงานได้สำเร็จในอนาคต ขณะที่ผู้เรียนขาดความมั่นใจในตนเอง รับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถพอที่จะทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและเชื่อว่าไม่สามารถทำงานให้สำเร็จได้ ส่งผลให้เลือกใช้กลวิธีที่ไม่มีคุณภาพในการปฏิบัติ ขณะที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลป้อนกลับในลักษณะการเพิ่มความสามารถ และการใช้ความพยายามด้านบวกก็จะเป็นเงื่อนไขส่งผลให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งเน้นต้องการสร้างความสำเร็จมากขึ้น โดยผู้เรียนคิดว่าตนเองมีความสามารถและความพยายามกำกับตนเองเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การตอบกลับด้วยความรู้สึกเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ด้วยการตอบกลับเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ต้องใช้ความสามารถในการกำกับประสบการณ์ด้านอารมณ์ของตนเอง หากผู้เรียนมีอารมณ์ทางวิชาการด้านบวกจะช่วยให้เกิดการกำกับตนเองในการเรียนรู้ เนื่องจากการประเมินงานเพื่อปรับขยายการเตรียมความพร้อมของงานในอนาคต การกำกับตนเองด้านอารมณ์จะเป็นกระบวนการส่งผ่านด้านารู้คิด แรงจูงใจ และประสบการณ์ทางอารมณ์ทางเลือกที่นักเรียนจะต้องตัดสินใจนำไปปฏิบัติ ภายหลังการได้รับข้อมูลป้อนกลับว่าได้ทำกิจกรรมให้สำเร็จอย่างไร และมีทางเลือกเพื่อปฏิบัติต่ออย่างไร หากทางเลือกเป็นสถานการณ์ที่ซับซ้อนผู้เรียนก็ไม่อาจคาดเดาผลที่จะเกิดตามมาได้ถูกต้อง กระบวนการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านการให้ข้อมูลป้อนกลับ การสะท้อนผลความรู้สึกนึกคิด และการคาดหวังในความสำเร็จจะเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการตัดสินใจเพื่อทำกิจกรรมนั้นต่อเนื่องให้สำเร็จ หากกระบวนการมีความซับซ้อน ผู้เรียนที่มีอายุวัยเด็กจะอธิบายความหมายหรือใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ค่อนข้างยากกว่า (Alexander, Graham and Harris, 1998 ; cited in Wigfield, Klauda and Cambria, 2012 : 38)

การสะท้อนผลการปฏิบัติมีใช้เหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นได้ง่ายดายในการมีส่วนร่วมของการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครูหรือการมอบหมายงานด้านอื่น การสะท้อนผลอย่างไตร่ตรองจะเชื่อมโยงกับการพัฒนาให้บุคคลมีความคงอยู่ในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยต้องการให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ความคิดอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับงานที่กระทำควบคู่กับการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในการพิจารณาว่าจะปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ปรากฏอย่างไร ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการสะท้อนผลจะพิจารณาถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูให้ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ การสะท้อนประสบการณ์ของครูในการจัดการเรียนรู้ในกระบวนการเบื้องต้น ได้แก่

การวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เลือก และการระบุเหตุการณ์ที่ทำลายในการปฏิบัติด้วยทักษะตามที่ครูต้องการพัฒนาและสะท้อนผล โดยมีผู้รู้เสนอแนวคิดการปฏิบัติตามกระบวนการสะท้อนผล เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามประสบการณ์ของบุคคล พร้อมทั้งระบุศักยภาพที่ต้องการนำมาเสนอในกระบวนการสะท้อนผลครั้งนั้น

การสะท้อนผลหรือการสะท้อนกลับในการปฏิบัติจะเป็นแนวทางในการเรียนรู้บางสิ่งหรือบางเหตุการณ์จากสถานการณ์อื่น เป็นการนำข้อมูลเหตุการณ์ที่ปรากฏในอดีตมาทบทวนเหตุการณ์ปัจจุบันเพื่อคาดการณ์วางแผนสิ่งที่จะปรากฏในอนาคต การสะท้อนผลบางครั้งอาจจะช่วยระบุสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และโอกาสที่จะใช้ความคิดช่วยพัฒนาบางสิ่งให้บรรลุในระยะต่อไป ในบริบทของการพัฒนาวิชาชีพสิ่งสำคัญประการหนึ่งได้แก่ การสร้างความชัดเจนและความเข้าใจในเรื่องการสะท้อนผลอย่างไตร่ตรอง (Critical reflection) เป็นแนวทางที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานการเรียนรู้ในชั้นเรียนและบทบาทด้านวิชาชีพของบุคลากรครู โดยระยะเริ่มต้นของการปฏิบัติงานการเรียนการสอนจะได้รับการกระตุ้นให้เป็นนักปฏิบัติที่ผ่านการสะท้อนผลที่เป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่บ่งบอกความเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเงื่อนไขคุณสมบัติสำคัญของครูที่สามารถประเมินการปฏิบัติงานเพื่อวางแผนพัฒนาตนเอง อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผลการปฏิบัติของตน และการสะท้อนผลจากบุคคลอื่น ตามปกติทั่วไปกิจกรรมการสะท้อนผลอาจเริ่มจากการตระหนักรู้ตนเองว่าการสะท้อนผลมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้กับตนในทุกโอกาส และพร้อมที่จะตอบสนองเงื่อนไขสิ่งเร้าในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยไม่จำเป็นจะต้องจัดลำดับการตอบสนองสิ่งเร้าสะท้อนผลไว้เบื้องต้น การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผลต้องการให้บุคคลย้อนกลับมาทบทวนข้อมูลความรู้ความเข้าใจข้อสันนิษฐานและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความท้าทายยืดหยุ่นและไม่เป็นกระบวนการที่เรียบง่าย มีแบบแผนมากเกินไป (Tibke and Poyner, 2013 : 40)

นอกจากนี้ Boud และ Walker (1998 ; cited in Tibke and Poyner, 2013 : 41) เห็นว่า รูปแบบและวงจรการปฏิบัติมีส่วนร่วมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจความคิดรวบยอดของการสะท้อนผล แต่ไม่ควรพิจารณาหรือมองที่กระบวนการปฏิบัติ ซึ่งขั้นตอนตามธรรมชาติของกระบวนการสะท้อนผลแต่ละบริบทของผู้ปฏิบัติจะไม่เหมือนกัน เพราะจะไม่สอดคล้องกับประสบการณ์แต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามการสะท้อนผลสามารถค้นหาสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสะท้อนผล มีบุคคลที่เสนอแนะว่า การสะท้อนผลสามารถใช้แนวทางปฏิบัติตามกรอบของการแก้ปัญหา ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ความมีใจที่เปิดกว้าง (Open-mindedness) เป็นการรับรู้ว่ามีสถานการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเปิดกว้าง พร้อมทั้งรับการคิดในลักษณะหลากหลายของแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกัน

2. ความรับผิดชอบ เป็นความต้องการเพื่อตอบสนองบริบทสถานการณ์ด้วยแนวทางปฏิบัติที่แตกต่าง พร้อมด้วยความเต็มใจปฏิบัติและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน

3. ความเต็มพร้อมด้วยใจ (Wholeheartedness) เป็นการยอมรับการปฏิบัติที่มีผลปรากฏตามมาทั้งกรณีเป็นสิ่งที่ปราศจากความมุ่งมั่นตั้งใจ รวมทั้งเป็นสิ่งที่ปรากฏผลในสถานการณ์จริง มีความแตกต่างตามโครงสร้างของเหตุการณ์

การสะท้อนผลที่ปรากฏในบริบทที่มีเหตุการณ์หรือประสบการณ์ครั้งแรกอาจใช้การสะท้อนผลในลักษณะที่ง่ายในการคิด การอภิปราย การสนทนาหรือการให้รายละเอียดข้อมูลตามเงื่อนไขความสนใจหรือความตั้งใจ ดังนั้น การสะท้อนผลในระดับที่ง่ายไม่ซับซ้อนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการประมวลผลด้านการรู้คิด (Cognitive processing) ที่ต้องการการปฏิบัติผ่านการสังเกตแบบชัดเจนและใช้การคิด โดยเป็นการยึดมั่น ใส่ใจปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการด้านวิชาชีพ ซึ่งเป็นการต้องการที่มุ่งมั่นปฏิบัติให้สำเร็จด้วยตนเอง มิใช่กระบวนการที่นำพาในลักษณะเป็นผู้ถูกกระทำ บุคคลดังกล่าวจึงมีความต้องการที่จะกระทำแทนที่จะใช้ความคิดการพิจารณาไตร่ตรองเท่านั้น การสะท้อนกลับอย่างไตร่ตรองจึงต้องการให้บุคคลพิจารณาความเชื่อ เจตคติหรือข้อสันนิษฐานของตน ขณะที่มีการจัดระบบหรือการจัดการความรู้และความเข้าใจ บางครั้งจะเรียกแนวทางดังกล่าวว่าเป็นกระบวนการสร้างความท้าทาย (Tibke and Poyner, 2013 : 40)

ทักษะด้านการรู้คิดสำหรับสะท้อนกลับอย่างไตร่ตรองเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการเป็นนักปฏิบัติ การสะท้อนกลับในการปฏิบัติเป็นสิ่งที่เข้มข้นกว่าการประเมินผลทั่วไป เพราะเป็นการพิจารณาไตร่ตรองอย่างลุ่มลึก สำหรับค้นหาทางเลือกปฏิบัติที่สามารถตรวจสอบเงื่อนไขและมุมมองความคิด เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการปฏิบัติและตัดสินใจทางเลือกปฏิบัติ ซึ่งในบริบทของการพัฒนาวิชาชีพจะพิจารณาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุน รวมทั้งการไตร่ตรองผ่านประสบการณ์พื้นฐาน ค่านิยม เจตคติและความเชื่อของบุคคล นอกจากนี้การหยั่งรู้ในการใช้เหตุผล การสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดจะช่วยปรับการคิดและความเข้าใจในสิ่งที่อยู่รอบตัว และพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น การศึกษาด้านความเป็นวิชาชีพที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งความเป็นผู้มีจิตใจกว้าง (Open-minded) มีความรับผิดชอบ และมีเหตุผลมากขึ้น ส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีมุมมองเกิดความคิดและข้อมูลความรู้ใหม่ ดังนั้น การสนับสนุนให้บุคคลที่ประกอบอาชีพครูเป็นผู้ที่ใช้การสะท้อนกลับในการปฏิบัติแล้ว จะเสริมสร้างให้เป็นครูที่สามารถค้นพบความเข้าใจในวิธีการเรียนรู้ของตนได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

จากแนวคิดการสะท้อนผล (Reflection) ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสะท้อนผลเป็นการแสดงออกด้วยพฤติกรรมหรือการกระทำที่ตอบสนองต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เผชิญ ผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามและแก้ไขปัญหาจากเหตุการณ์ด้วยการสะท้อนกลับได้ดีหากเคยผ่านเรื่องราวนั้น ๆ มาก่อน หรือมีความคิดด้านบวกเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสะท้อนผลมาใช้ในการกำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการโต้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

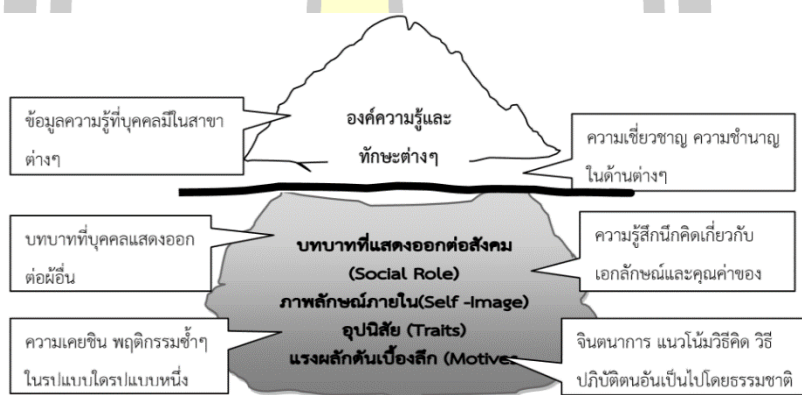
แนวคิดเรื่องสมรรถนะเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1973 โดยนักวิชาการชื่อ David McClelland ซึ่งได้ทำการพัฒนาบททดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษา พบว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรต้องมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร เพื่อกำหนดเป็นสมรรถนะของการปฏิบัติงาน David McClelland ได้ใช้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหา การคัดเลือกบุคลากรให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ปัญหาการคัดเลือกที่เน้นการวัดความถนัดที่ทำให้คนผิวดำและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ไม่ได้รับการคัดเลือก (ซึ่งผิดกฎหมาย) และปัญหาผลการทดสอบความถนัด ที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานน้อยมาก (ซึ่งแสดงว่า การทดสอบความ ถนัดไม่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานได้) David McClelland ได้เก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานโดดเด่น และผู้ที่ไม่ได้มีผลงานโดดเด่นด้วย การสัมภาษณ์ พบว่า สมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การทดสอบด้วยแบบทดสอบความถนัด บทความเรื่อง Testing for Competence rather than for Intelligence ของ David McClelland ที่ตีพิมพ์ ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการ ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม David McClelland ก็ได้ทำให้เรื่องสมรรถนะได้รับความสนใจศึกษาและใช้กัน ต่อๆ มาจนถึงทุกวันนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548 : 7)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะสามารถอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือ องค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่และส่วนใหญ่ที่มองไม่เห็นได้ยากอยู่ใต้อผิวน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุดมคติ ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่ พัฒนาได้ยาก

การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง คือ ทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ (ส่วนที่อยูเหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่น ๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้น ๆ สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ใต้น้ำนั้น เป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่า สังเกตและวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ

บุคคลมากกว่าส่วนต่าง ๆ นี้ ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) คือ บทบาทที่บุคคลแสดงออกต่อผู้อื่น ภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์และคุณค่าของตน อุปนิสัย (Traits) คือ ความเคยชิน พฤติกรรมซ้ำ ๆ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) คือ จินตนาการ แนวโน้มวิธีคิดวิธีปฏิบัติตนอันเป็นไปโดยธรรมชาติของบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

ส่วนที่อยู่เหนือน้ำนั้นเป็นส่วนที่สัมพันธ์กับเขาวงกตของบุคคล ซึ่งการที่บุคคลมีเพียงความฉลาดที่ทำให้เขาสามารถเรียนรู้องค์ความรู้และทักษะได้ เท่านั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เขาเป็นผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น บุคคลจำเป็นต้องมีแรงผลักดันเบื้องต้น อุปนิสัยภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมที่เหมาะสมด้วย จึงจะทำให้เขาสามารถเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

จากการเสนอบทความทางวิชาการของ David McClelland นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดี (Excellent Performer) ของบุคคลในองค์กรกับระดับทักษะความรู้ความสามารถ โดยระบุว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถ (Competency) ช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 ได้พัฒนาระบบความสามารถเชิงสมรรถนะขึ้นมาและทำวิจัยพิสูจน์ว่า ความสำเร็จในงาน และผลของการปฏิบัติงานนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะภายในบุคคลมากกว่า IQ คุณลักษณะภายในประกอบด้วย ทักษะคิด, ค่านิยม, ความเชื่อที่สั่งสม ภายในตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการแสดงออก และการสร้างผลงานของคน Competency model ตามแนวคิดของ McClelland (Iceberg model) เป็นต้นแบบของการศึกษาวิจัย Competency ในเวลาต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะก็มี

การอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง ซึ่งอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย คือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากคือส่วนอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคล และเป็นส่วนที่พัฒนายาก

นอกจากนี้ McClelland ได้เปรียบเทียบความหมายของสมรรถนะไว้ในหนังสือ The Competency of Foundation โดยอธิบายบุคลิกลักษณะ (Characteristic) ของคนเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง

สิ่งที่อยู่เหนือน้ำ สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ซึ่งหมายถึง

1. ทักษะ (Skill) หมายถึง สิ่งที่คุณรู้ และสามารถทำได้เป็นอย่างดี เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะในการขับรถ เป็นต้น
 2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่คุณรู้ และเข้าใจในหลักการ แนวคิด เฉพาะด้าน เช่น มีความรู้ด้านบัญชี มีความรู้ด้านการตลาด การเมือง เป็นต้น
- ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ สังเกตเห็นได้ยาก ซึ่งหมายถึง
3. บทบาททางสังคม (Social role) หมายถึง สิ่งที่คุณต้องการสื่อให้บุคคลอื่นในสังคมเห็นว่าตัวเรามีบทบาทอย่างไรต่อสังคม เช่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น
 4. ภาพพจน์ที่รับรู้ตัวเอง (Self role) หมายถึง ภาพพจน์ที่คุณคนมองตัวเองว่าเป็นอย่างไร เช่น เป็นผู้นำ เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นศิลปิน เป็นต้น
 5. อุปนิสัย (Traits) หมายถึง ลักษณะนิสัยใจคอของคุณที่เป็นพฤติกรรม ถาวร เช่น เป็นคนใจเย็น เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น
 6. แรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจ (Motive) หมายถึง พลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของคุณที่จะส่งผลกระทบต่อการกระทำ เช่น เป็นคนที่มีความต้องการผลสำเร็จ การกระทำสิ่งต่าง ๆ จึงออกมาในลักษณะของการมุ่งไปสู่ความสำเร็จตลอดเวลา

ปี 1982 Richard Boyatzis ได้เขียนหนังสือ “The Competent Manager : A Model of Effective Performance” โดยได้ใช้คำว่า “Competencies” เป็นคนแรกและปี 1996 (दनัย เทียนพุม, 2546 : 5) เขาได้นิยามความสามารถในงานเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคล ซึ่งนำไปสู่หรือเป็นสาเหตุให้ผลงานมีประสิทธิภาพและเน้นว่า “คุณลักษณะที่อยู่ภายใน” เป็นทักษะไม่ใช่พฤติกรรม เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดอยู่ภายในบุคคลนั้น ทำให้เกิดคุณลักษณะที่แตกต่างอย่างสำคัญมาก เนื่องจากขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จะเกิดขึ้นก็เมื่อมีการกำหนดหรือเหตุผลจากสิ่งที่อยู่ภายใน ปี 1994 Gary Hamel และ C.K.Prahalad เขียนหนังสือ “Competing for the future” ได้นำเสนอสิ่งที่เรียกว่า “Core competencies” ความสามารถหลักของธุรกิจโดยระบุว่า สิ่งนี้เท่านั้นที่จะทำให้ธุรกิจชนะในการแข่งขันและเป็นสิ่งที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ ต่อมาได้มี

การนำแนวความคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในงานบริหารบุคคลหน่วยงานราชการของสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น โดยการกำหนดปัจจัยพื้นฐานว่า ในตำแหน่งงานหนึ่งนั้นจะต้องมีพื้นฐานทักษะ ความรู้ และความสามารถหรือพฤติกรรมสัใดบ้างและอยู่ในระดับใด จึงจะทำให้บุคลากรนั้นมีคุณลักษณะที่ดีมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงและได้ผลการปฏิบัติงานตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่วนผู้ที่นำเอาคำว่า Core competency มาใช้เป็นคนแรกได้แก่ Prahalad และ Gary Hamel

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำแนวความคิด Competency มาใช้ในองค์กรที่เป็นเครือข่ายบริษัทข้ามชาติชั้นนำ ก่อนที่จะแพร่หลายเข้าไปสู่บริษัทชั้นนำของประเทศ เช่น เครือปูนซีเมนต์ไทย ซินคอร์-เปอเรชั่น ไทยธนาคาร ปตท. ฯลฯ เนื่องจากภาคเอกชนที่ได้นำแนวคิด Competency ไปใช้และเกิดผลสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังเช่น กรณีของเครือปูนซีเมนต์ไทยมีผลให้เกิดการตื่นตัวในวงราชการ โดยได้มีการนำแนวคิดนี้ไปทดลองใช้ในหน่วยราชการ โดยสำนักงานข้าราชการพลเรือนได้จ้างบริษัท Hay Group เป็นที่ปรึกษาในการนำแนวความคิดนี้มาใช้ในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยในระยะแรกได้ทดลองนำแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency Based Human Resource Development) มาใช้ในระบบการสรรหาผู้บริหารระดับสูง ในระบบราชการไทยและกำหนดสมรรถนะของข้าราชการที่จะสรรหาในอนาคต

2. ความหมายของสมรรถนะ

เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล (2543) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความรู้และความสามารถ หรือพฤติกรรมของบุคลากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง กล่าวคือ ในการทำงานหนึ่ง ๆ เราต้องรู้อะไร เมื่อมีความรู้หรือข้อมูลแล้วเราต้องรู้ว่า จะทำงานนั้น ๆ อย่างไร และเราควรมีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะอย่างไรจึงจะทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรทราบว่าคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ดีในการทำงานของบุคลากรในองค์กร (Superior Performer) นั้นเป็นอย่างไร

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547 : 9) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ มีความหมาย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็น ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) และอุปนิสัย (trait) ส่วนกลุ่มที่ 2 หมายถึง กลุ่มความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) คุณลักษณะของบุคคล (Attributes) หรือ เรียกว่า KSAs ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัด และสังเกตได้

อานนท์ ศักดิ์วรวิญญู (2547 : 61) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสม

กับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไร หรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาเหตุที่ทำงานแล้ว ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไรเป็นต้น

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548 : 22-23) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า ความสามารถ หรือศักยภาพหรือสมรรถนะ ซึ่งเป็นตัวที่กำหนดรายละเอียดของพฤติกรรม การแสดงออก โดย สามารถแบ่งออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSAs ซึ่งมีความหมายดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกส่งสมมาจากการศึกษาทั้งใน สถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการ สอนหาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกันและต่างสายวิชาชีพ

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ ระยะเวลา เพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะการบริหาร/ จัดการงาน และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทักษะคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาและ ไม่ค่อย จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

ชูชัย สมิทธิไกร (2552 : 27) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะ อื่น ๆ เช่น อุปนิสัย ทักษะคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคลเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงต้องสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มี ผลการปฏิบัติงานสูงจากบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานต่ำได้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 5) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร

Good (1973 : 121) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นในอาชีพอย่างกว้าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ในการ ประกอบอาชีพ

Scott (1998 : 11) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ คือ องค์กรประกอบ (Cluster) ของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitudes) ของปัจเจกบุคคลที่มี อิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานของบุคคลนั้น ๆ เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบ ซึ่งสัมพันธ์กับผลงานและสามารถวัดค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attributed) ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งสามารถวัดและสังเกตได้จากผลของการปฏิบัติงาน

3. องค์ประกอบของสมรรถนะ

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2547 : 47-49) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ ไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทักษะ หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิด ความชำนาญ
2. ความรู้ หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล
3. ความรู้สึกต่อตนเอง หมายถึง เจตคติ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น
4. คุณลักษณะ หมายถึง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึง บุคคลผู้นั้น
5. แรงจูงใจ หมายถึง แรงจูงใจหรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่ง ไปสู่สิ่งที่เป็เป้าหมาย องค์ประกอบทางด้าน ความรู้และทักษะ ถือว่าเป็นส่วนที่คนแต่ละคนสามารถ พัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนักด้วยการศึกษาค้นคว้า (ทำให้เกิดความรู้) และฝึกฝนปฏิบัติ (ทำให้เกิด ทักษะ) ในขณะที่องค์ประกอบที่เหลือคือ เจตคติ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน บุคลิก ลักษณะประจำตัวของบุคคล แรงจูงใจหรือแรงขับภายในของแต่ละบุคคล

สุรัชย์ พรหมพันธุ์ (2554 : 188-217) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ ไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมถึงความสามารถเชิงปฏิบัติ ทักษะ ความเข้าใจ สิ่งที่ได้รับ มาจากประสบการณ์ หรือสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ
2. ทักษะ (Skill) หมายถึง การกระทำ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องของชีวิตและวิชาชีพซ้ำ ๆ หลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ทักษะในองค์ประกอบด้วย
 - 2.1 ทักษะเฉพาะงาน คือ ทักษะพื้นฐานของงาน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานมีภารกิจที่ แตกต่างกัน
 - 2.2 ทักษะการบริหาร คือ ความชำนาญในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมายจากองค์กร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ผ่านกระบวนการบริหารอย่างมีระบบ
 - 2.3 ทักษะชีวิต คือ ทักษะที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีและใช้ในชีวิตประจำ เพื่อให้ตนเองมีความสุข สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้ และประสบความสำเร็จ

3. คุณลักษณะของบุคคล หรือพฤติกรรมของบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทักษะ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคล เชื่อว่าตนเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี ความเครียด การมีกาลเทศะ ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง การรักษาความลับ

McClelland (1973) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ ไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้เป็นสาระสำคัญสำหรับวิชาชีพ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skills) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) คือเจตคติค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่ น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ ประโยค การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ชนิดของคำ และหน้าที่ของคำ ในประโยค

2. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน เช่น การรู้ ความหมายของคำหลัก การจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือบทความสั้น ๆ แล้วตอบคำถามและ ปฏิบัติตามคำสั่ง การการอ่านออกเสียงคำหลัก ประโยค และบทความ การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ การพูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และการพูด ในโอกาสต่าง ๆ

3. คุณลักษณะ (Attribute) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงความสนใจ กระตือรือร้น ความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง และการมีเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย และภาษาไทย

4. การประเมินสมรรถนะ

การประเมินสมรรถนะทำได้โดยการทดลองทั้งแบบข้อเขียนและปฏิบัติการทดสอบ ข้อเขียนนั้นสามารถใช้เป็นชุดทดสอบมาตรฐาน การประเมินสมรรถนะของบุคคลนั้น สามารถกระทำ ได้หลายวิธี ซึ่งจะประสบความสำเร็จผลมากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับ การเลือกวิธีการหรือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินให้เหมาะสม ซึ่งวิธีการหรือเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะของบุคคล สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ (รัชนิวรรณ วณิชยณอม, 2548 : 19-20) ดังนี้

1. การประเมินโดยใช้แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถของบุคคล โดยให้แสดงพฤติกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน โดยแบบทดสอบนี้จะมุ่งประเมินสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติ

2. การประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรม เป็นการประเมินสมรรถนะโดยการสังเกต พฤติกรรมของผู้รับการประเมินในสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งแตกต่างจากการประเมินโดยใช้ แบบทดสอบ ซึ่งการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรม จะมีเครื่องมือในการประเมินหลายแบบด้วยกัน คือ การสังเกต พฤติกรรมการปฏิบัติงานโดยตรง การสัมภาษณ์ การใช้แบบประเมินหรือการประเมิน ด้วยเทคนิควิธี หลายวิธี ซึ่งเป็นการประเมินโดยการใช้เครื่องมือหรือวิธีการหลาย ๆ ชนิดผสมกัน เช่น การใช้ การทดสอบ การสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรม การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกปฏิบัติ ในกิจกรรมต่าง ๆ

3. การประเมินโดยการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งประเมินโดยให้ผู้รับการ ประเมินรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของตน เช่น การใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ การใช้แฟ้ม ผลงาน แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติและแบบวัดความสนใจ หรือการประเมินจากประวัติส่วนบุคคลหรือข้อมูลพฤติกรรมในอดีต โดยการใช้เครื่องมือประเมิน สมรรถนะของบุคคลนั้นควรเป็นไปตามหลักการดังต่อไปนี้

3.1 จะต้องกำหนดขอบเขตเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินสมรรถนะ อย่างชัดเจนว่า สมรรถนะที่ต้องการประเมินคืออะไร

3.2 ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ การประเมินสมรรถนะจะประสบความสำเร็จ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือ ความเหมาะสมในการประเมิน โดยเฉพาะ ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้

3.3 มีการดำเนินการเลือกสรรอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความชัดเจนโปร่งใส เป็นธรรม และก่อให้เกิดมาตรฐาน ทั้งในส่วนของสมรรถนะที่ต้องประเมินและเครื่องมือที่เลือกใช้ เกณฑ์การตัดสิน ตลอดจนขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการ เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะ ของบุคคลมีหลายชนิดด้วยกัน โดยแต่ละชนิดต่างก็มีคุณสมบัติและจุดมุ่งหมาย ความเหมาะสมในการ

ใช้ที่แตกต่างกัน การที่จะเลือกใช้เครื่องมือชนิดใดนั้นควรคำนึงถึงประสิทธิภาพและคุณภาพในการวัดสมรรถนะเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548 : 19) ได้กล่าวถึง การวัดหรือการประเมินสมรรถนะ ไว้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เป็นแบบทดสอบ (Tests of performance) ที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนคำอธิบายตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่าถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปใด แบบทดสอบประเภทนี้ออกมาเพื่อวัดความสามารถของบุคคลภายใต้เงื่อนไขของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบชนิดนี้ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (General mental ability) แบบทดสอบที่วัดความสามารถเฉพาะ เช่น Special ability หรือความเข้าใจด้านเครื่องยนต์กลไก และแบบทดสอบที่วัดทักษะ หรือความสามารถทางด้านร่างกาย

2. เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรม (Behavior Observation) ของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบประเภทนี้ต่างจากแบบทดสอบประเภทแรกตรงที่ ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่เป็นการถูกสังเกตและประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การเข้าสังคม พฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง (Self-report) เช่น ความรู้สึก ทักษะคติ ความเชื่อ ความสนใจ เป็นต้น

จากการศึกษาการประเมินสมรรถนะข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินสมรรถนะสามารถประเมินได้หลากหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การสอบถาม การทดสอบความรู้ การประเมินสมรรถนะอาจทำได้จากการประเมินตนเอง ประเมินโดยผู้ร่วมงาน หรือประเมินโดยครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้ผู้ถูกประเมินทราบถึงพัฒนาการของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

5. การวัดและประเมินสมรรถนะภาษาไทย

การวัดและประเมินสมรรถนะภาษาไทยเป็นการดำเนินการที่มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ เป็นการวัดจากพฤติกรรมการกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้องค์กลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 14-19) ได้กำหนดกรอบในการวัดและประเมินสมรรถนะภาษาไทย ไว้ 4 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง ระดับสมรรถนะของผู้เรียนวัยเด็กตอนกลาง อายุ 7 – 9 ปี (เทียบเท่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ตามหลักสูตรปัจจุบัน) สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับสารจากสื่อที่มีภาพ สัญลักษณ์ คำศัพท์ง่าย ๆ ประโยค ข้อความสั้น ๆ ที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน รวมถึงอวัจนภาษาจากแหล่งข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้นและเพลิดเพลิน เลือกใช้อวัจนภาษาง่าย ๆ อวัจนภาษาในการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนหรือสนทนา ข้อมูลความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ ประสบการณ์ จินตนาการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างมีคุณธรรม สร้างสรรค์เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ บริบท วัฒนธรรม เห็นคุณค่าและสืบสานสิ่งดีงามของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยตามศักยภาพตามวัย เพื่อให้ข้อมูล รับทราบข้อมูล เรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลินแสดงความต้องการ ตัดสินใจ หรือกระทำการใด ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและครอบครัว โดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน

ระดับ 2 หมายถึง ระดับสมรรถนะของผู้เรียนวัยเด็กตอนปลาย อายุ 10 – 12 ปี (เทียบเท่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามหลักสูตรปัจจุบัน) สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับสารจากสื่อที่มีภาพ สัญลักษณ์ คำศัพท์ที่ไม่ตรงความหมายเป็นทางการ ประโยค ข้อความที่มีการรวมความ ซ้อนความ รวมถึงอวัจนภาษาของผู้ส่งสาร จากแหล่งข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น เพลิดเพลิน มีเหตุผล สามารถสรุปความ เปรียบเทียบ ตัดสินสารที่รับ เลือกใช้อวัจนภาษาที่มีโครงสร้าง รวมความ ซ้อนความ อวัจนภาษาในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนหรือสนทนา ข้อมูล ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ ประสบการณ์ จินตนาการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างมีคุณธรรมสร้างสรรค์ เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ บริบท วัฒนธรรม เห็นคุณค่าและถ่ายทอดสิ่งดีงามของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยตามศักยภาพตามวัย เพื่อให้ข้อมูล รับทราบข้อมูล เรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลิน โน้มน้าว ตัดสินใจ หรือการกระทำต่าง ๆ อันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกัน แก้ปัญหา พัฒนาความรู้ความสามารถตนเอง ก่อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนใกล้ตัว โดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน

ระดับ 3 หมายถึง ระดับสมรรถนะของผู้เรียนวัยรุ่นตอนต้น อายุ 13 - 15 ปี (เทียบเท่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ตามหลักสูตรปัจจุบัน) สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับสารจากสื่อที่มีกราฟิก คำศัพท์เชิงวิชาการ มินิแฉ่ง ประโยค ข้อความที่มีโครงสร้างทางภาษาที่ซับซ้อน รวมถึงอวัจนภาษาของผู้ส่งสาร จากแหล่งข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เจตคตที่ดี วิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมินค่าสารที่ได้รับ เลือกใช้อวัจนภาษาที่มีโครงสร้างซับซ้อน อวัจนภาษาในการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนหรือสนทนา ข้อมูล ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ ประสบการณ์ จินตนาการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างถูกต้อง มีคุณธรรม สร้างสรรค์ เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ บริบท วัฒนธรรม สืบสานและต่อยอดสิ่งดีงามของภูมิปัญญาไทย และ

วัฒนธรรมไทยตามศักยภาพตามวัยอย่างภาคภูมิใจ เพื่อแจ้งข้อมูล รับทราบข้อมูล เรียนรู้สร้างความเพติดเพลิน ชักจูงตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ อันนำไปสู่การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แก้ปัญหาพัฒนาชีวิตที่มีคุณภาพ ก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม โดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน

ระดับ 4 หมายถึง ระดับสมรรถนะของผู้เรียนวัยรุ่นตอนกลาง อายุ 16 - 18 ปี (เทียบเท่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามหลักสูตรปัจจุบัน) สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับสารจากสื่อที่มีกราฟิก คำศัพท์เฉพาะทาง มินิยแผง ประโยค ข้อความที่มีโครงสร้างทางภาษาที่ซับซ้อน เนื้อหาที่มีความเป็นนามธรรม รวมถึงอวัจนภาษาของผู้ส่งสาร สามารถวิเคราะห์ไตร่ตรอง วิพากษ์ วิจารณ์ ประเมินค่าสารที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เจตคติที่ดี วิจารณ์ญาณ เลือกใช้วัจนภาษา อวัจนภาษาในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนหรือสนทนา ข้อมูล ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ ประสบการณ์ จินตนาการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย มีคุณธรรม กาลเทศะ บริบท วัฒนธรรม สืบสานและต่อยอดสิ่งที่ดีงามของภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทยตามศักยภาพตามวัยอย่างภาคภูมิใจ เพื่อแจ้งข้อมูล รับทราบข้อมูลได้ความรู้ เรียนรู้ สร้างความเพติดเพลิน ชักจูง ตัดสินใจหรือการกระทำใด ๆ อันนำไปสู่การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แก้ปัญหาพัฒนาชีวิตที่มีคุณภาพ ก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม จรรโลงสังคมให้ดีขึ้นโดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การวัดและประเมินสมรรถนะภาษาไทยในระดับ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูล ความรู้จากสื่อภาพ สัญลักษณ์ คำศัพท์ที่ไม่ตรงความหมาย สามารถใช้วัจนภาษาที่มีการรวมหรือซ้อนความในการถ่ายทอดข้อมูล ความรู้สึก ความต้องการ ประสบการณ์ผ่านช่องทางรูปแบบต่าง ๆ ในการสื่อสารกับตนเอง ระหว่างบุคคล กลุ่ม ในลักษณะการสื่อสารทางเดียวอย่างถูกต้องตามโครงสร้างทางภาษาไทย และปรับเปลี่ยนบทบาทในการเป็นผู้รับสาร อันนำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกัน แก้ปัญหา และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น และสืบสานวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ ตามศักยภาพตามวัยสู่ชุมชน โดยการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน

พหุบัน ปณ สกิต ชเว

ดัชนีประสิทธิผล

1. ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจระการ (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

ดวงมาลา จาริชาพันธ์ (2551 : 8) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

วิมล เหล่าแคน (2552 : 6) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง คะแนนที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนที่ได้จากผลการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายของดัชนีประสิทธิผล สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับจากการใช้สื่อ หรือนวัตกรรม โดยเปรียบเทียบจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนทดสอบหลังเรียน

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจระการ (2544 : 1) ได้กล่าวถึงวิธีการหาดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า เป็นการประเมินความแตกต่างของคะแนน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบ 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นที่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67% และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74% ซึ่งเมื่อนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่า ดังนี้

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้งสองชนิดนี้ จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงที่สุดที่ทำได้ (100%) ตัวหารของดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนสูงที่สุดของนักเรียนสามารถทำได้

ค่าดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ได้เพื่อประเมินสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ระดับใด รวมทั้งการวัดทางด้านความเชื่อเจตคติและความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละและหาค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียน ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ การคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผล พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนเป็น 0 ปรากฏว่า นักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้คะแนน 0 คะแนนเท่าเดิม

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{0\% - 0}{100\% - 0\%} = \frac{0\%}{100\%} = 0$$

แต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_1) = 0 และคะแนนทดสอบหลังเรียนนักเรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม (P_2) = 100 ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00 ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{100\% - 0}{100\% - 0\%} = \frac{100\%}{100\%} = 1$$

และในทางตรงกันข้าม ถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนค่าที่ได้ออกมาจะมีค่าเป็นลบ เช่น (P_1) = 73% (P_2) = 45% E.I. = -0.38

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ค่า E.I. มีค่าสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 1.00 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 100% และในทางตรงกันข้าม E.I. มีค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้คือ -1.00 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าก่อนเรียน 100%

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผลเป็นการหาประสิทธิผลของสื่อหรือนวัตกรรม เทคนิค วิธีการสอนที่พัฒนาขึ้นว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการ

จัดการเรียนรู้หรือไม่ เป็นการสร้างความเชื่อถือให้กับสื่อที่สร้างขึ้นว่าเป็นสื่อที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ นักเรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากใช้สื่อนาน้อยเพียงใด ค่าที่แสดงพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียน ซึ่งค่าที่คำนวณได้ควรถือเกณฑ์ 0.50 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์คะแนนจากสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

ธนภัทร จันทรเจริญ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดเอเอแอลซี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดเอเอแอลซี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามครูภาษาไทย รูปแบบการเรียนการสอน แบบวัดมโนทัศน์พื้นฐาน แบบวัดการเชื่อมโยงมโนทัศน์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบสอบถามความสุข และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. การสำรวจสภาพปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอนภาษาไทยในภาพรวม พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ครูปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ครูพบปัญหาในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.01 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ครูควรเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่ซับซ้อน คิดเป็นร้อยละ 25 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 28.13 เลือกใช้การเรียนรู้ที่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 31.25 และใช้เกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับสภาพจริง คิดเป็นร้อยละ 34.38 2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตรวจสอบและปรับมโนทัศน์

ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้างความคิด ขั้นที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ขั้นที่ 4 ประยุกต์กลวิธีการเรียนรู้ ภาษา ขั้นที่ 5 พัฒนาการคิดเชื่อมโยง และ 4) การวัดและประเมินผล จากการประเมินความเหมาะสม ของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 และ 3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่ พัฒนาขึ้น พบว่า 1) กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีความหมายหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย อย่างมีความหมายหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) กลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีความหมายสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 4) กลุ่มทดลองมีความสามารถในการเชื่อมโยงมโนทัศน์การเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .02 6) กลุ่มทดลองมีระดับ ความคิดเห็นการเรียนรู้มีความสุขสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 7) การเรียนรู้อย่างมีความหมายกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขมีความสัมพันธ์เท่ากับ .081 และการเรียนรู้อย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อย่างมีความหมาย คิดเป็นร้อยละ 66

สุภัตรา สฤทธสมบัติ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทย ตามแนวคิดการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหา ในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 2) พัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเขียนอย่างมี วิจารณญาณ ตามแนวคิดการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) ศึกษาผลการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดการให้เหตุผลและ การสะท้อนกลับ ประกอบด้วย 3.1) เปรียบเทียบความสามารถการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 3.2) เปรียบเทียบ ความสามารถด้านการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนของ นักเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และระยะที่ 3 การศึกษา ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ด้านการเขียนภาษาไทย ที่เชื่อมโยงพัฒนาความสามารถการเขียน อย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ครูส่วนมากยังขาดการสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพในการเขียนเท่าที่ควร โดยเฉพาะวิธีการคิดออกแบบเนื้อหาและเลือกใช้ข้อความในการเขียนที่มีเหตุผลได้แย้ง เพื่อชักจูง

โน้มน้าวให้ผู้อ่านคิดด้วยการไตร่ตรองและยอมรับเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้สอนเห็นว่าการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรนำมาพิจารณาดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ด้านการคิดไตร่ตรอง อีกทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา เชียงยืนเสียเปล่า ส่วนมากยังมีความสามารถพื้นฐานการเขียนอย่างมีวิจารณญาณในระดับพอใช้ และต้องการพัฒนาให้มีความสามารถด้านดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีก 2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับของผู้เรียน พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (4) ระบบสังคม (5) หลักการตอบสนอง และ (6) ระบบสนับสนุน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ได้แก่ แนวคิดการให้เหตุผลและแนวคิดการคิดสะท้อนกลับ ทั้งนี้ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นกำหนดหัวเรื่องและขอบข่ายเนื้อหา (2) ขั้นตรวจสอบความเชื่อมโยงความรู้ (3) ขั้นวิเคราะห์เหตุผลอ้างอิงและข้อโต้แย้ง (4) ขั้นสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขงาน (5) ขั้นลงข้อสรุปและประเมินผล และ 3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเขียนอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถด้านการเขียนอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารุณี ธงไพร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญหา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญหา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วย ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญหา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี เท่ากับ 82.40/85.63 สูงกว่า เกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ที่ 80/80 2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

วิสส์พร จิโรจพันธุ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของ นักศึกษาครูด้านการวัดประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา ครูด้านการวัดประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเปรียบเทียบ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงผลคะแนนสมรรถนะรายด้านของการสอบแต่ละครั้ง เมื่อจำแนกตาม สาขาวิชาที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้จากการแบ่งชั้นภูมิ คือ สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาเคมีและ วิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะของ นักศึกษาครูด้านการวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านความรู้ 1 ฉบับ ด้านทักษะ 1 ฉบับ ด้านคุณลักษณะ 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่สร้างขึ้นนำไปใช้พัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ได้ตามวัตถุประสงค์ 2) เปรียบเทียบลักษณะการเปลี่ยนแปลงผลคะแนนสมรรถนะ รายด้านของการสอบแต่ละครั้งของนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 สาขาวิชามีคะแนนสมรรถนะ สูงขึ้นกว่าก่อนทำการทดลองในทุกด้าน

พิชยาศิริ พิมพ์ทราย (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เพื่อเสริมสมรรถนะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีจุดประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เพื่อเสริมสมรรถนะ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของครูคณิตศาสตร์ที่ได้รับการยกย่อง และ 2) พัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ 3 ด้าน คือ (1) ด้านความรู้ โดยการสอนเนื้อหา การตั้งคำถามและช่วยกันสรุปความรู้ (2) ด้านกระบวนการ โดยการลงมือปฏิบัติจริง นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (3) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเกิด เจตคติที่ดีในการเรียนคณิตศาสตร์ แต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็น คณิตศาสตร์ ควรให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหานั้นคืออะไร วิเคราะห์ให้ได้ว่าปัญหานั้นมีขอบเขต ข้อมูลอย่างไร จะใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เรื่องใดมาแก้ปัญหา แปลงปัญหาให้อยู่ในรูปแบบทาง คณิตศาสตร์ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ตรวจสอบและสรุปคำตอบของปัญหา โดยสื่อประกอบการ จัดการเรียนรู้ควรเป็นสื่อของจริงและสื่อสัมผัส นักเรียนได้ใช้เอง มีใบงานบันทึกระหว่างทำกิจกรรม และทบทวน สรุปความรู้ และการวัดผลประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย

วัดผลตามสภาพจริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนานักเรียน และ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ฯ ที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก

จิราภรณ์ ทองพูล (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาสมรรถนะในการอ่าน คำควบกล้ำด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมคำวิทยา สพป.ศรีสะเกษ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะในการอ่านควบกล้ำ ด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) พบว่า นักเรียนสามารถบอกคำควบกล้ำ บอกความหมายของคำควบกล้ำ และสรุปใจความสำคัญของการอ่าน ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ นักเรียนสามารถจำแนกแยกแยะคำควบกล้ำแท้และไม่แท้ได้อย่างถูกต้อง ในการสร้าง Mind mapping นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วขึ้น มีเพียง 1 คน ที่ครูต้องคอยกระตุ้นและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น 2) ผลการพัฒนาด้านทักษะ (Skill) พบว่า นักเรียนสามารถนำคำควบกล้ำมาเล่นในเกมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่าน คำควบกล้ำจากการใช้แบบฝึกทักษะที่มีความยากง่ายตามลำดับ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ ในการอ่านคำควบกล้ำได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น 3) ผลการพัฒนาเจตคติ (Attitude) พบว่า สามารถพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเกม สามารถสร้างความกระตือรือร้น ความสนใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการทำ กิจกรรม ทำงานอย่างตั้งใจและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีน้ำใจต่อผู้อื่นและร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข

วิลาวัลย์ สมยาโรน (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อการเรียนรู้มัลติมีเดีย โดยใช้หลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม เพื่อยกระดับสมรรถนะการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียโดยใช้หลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย 3) ศึกษาผลการสร้างชิ้นงานเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 4) ศึกษาความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการสร้างงานด้วยสื่อมัลติมีเดีย และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบ สร้างสรรค์ผ่านสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้หลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 69 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.06/85.90 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนผ่านเกณฑ์การสร้างชิ้นงานร้อยละ 70 ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม 4) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสร้างงานด้วยสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.28) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.75) และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสร้างงานด้วยสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.30) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.74)

พิณทิพย์ วิจิตรกลาง (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ แต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 33 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ 2 แผนและแบบทดสอบ วิเคราะห์สถิติทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมของสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ นักเรียนที่เรียนโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชัน มีสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

Lindgren, Henfridsson และ Schultze (2004) ได้ทำการวิจัยหลักการสำหรับระบบการจัดการสมรรถนะ : การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ แม้ว่าจะมีบทความเกี่ยวกับการจำแนกความต้องการความสามารถที่จะเข้าร่วมในองค์กร ซึ่งจะได้พิจารณาบทบาทด้านเทคโนโลยีเพื่อจัดตำแหน่งที่อยู่ การค้นคว้าวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการจัดการจัดการกับสมรรถนะระดับบุคคลและบทบาทของเทคโนโลยีในกระบวนการนี้ เช่น การจัดการเกี่ยวกับประเทศสวีเดนที่มีส่วนอยู่ด้วยในโครงการระยะเวลาดำเนินการวิจัยรวม 30 เดือน ประกอบด้วยตัวแปร 2 อย่าง รวมถึงวงจรการค้นคว้าวิจัยจุดอ่อนและกำจัดคู่แข่งขึ้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต้องอาศัย กระบวนการและความสามารถ กุญแจสำคัญสำหรับองค์กรที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผน จัดบุคลากรให้ตรงกับความสามารถซึ่งต้องคำนึงถึงมีวิธีการจัดการกับความสามารถอย่างไรจะจัดรูปแบบความสามารถเฉพาะได้อย่างไรให้เหมาะสมกับงาน และจะจัดการกับผลกระทบต่อ ความสามารถด้วยโปรแกรมอะไร

Kennedy และ Dresser (2005) ได้ทำการวิจัยการ สร้างสมรรถนะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน “Creating a Competency-based Workplace” สรุปว่า ความฉลาดและความสามารถของมนุษย์จะทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถที่ถูกจ้างนำมาใช้ในการจัดงาน

ทำให้งานเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนการทำงานขององค์การต้องอาศัยความสามารถของคณะทำงาน การจัดการโดยใช้ความสามารถและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจการกำจัด

Boselie และ Paauwe (2005) ได้ทำการวิจัยการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในบริษัทของชาวยุโรป สรุปว่า การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความสามารถทรัพยากรมนุษย์ในยุโรป ข้อมูลการสำรวจในปี 2002 ในสถาบันวิจัย HRCS ของมหาวิทยาลัยมิริแกน การศึกษาได้ประมอผล และเผยแพร่ของ Web-Board จากการศึกษาของสถาบันวิจัย HRCS พบว่า ความสามารถและความไม่เชื่อถือของบุคคลส่งผลกระทบที่เป็นด้านบวกกับตำแหน่งหน้าที่การงานและผู้มีความเชี่ยวชาญและกลยุทธ์เกี่ยวกับความสามารถจะนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จ

Yang, Wu, Shu และ Yang (2006) ได้ร่วมกันวิจัยรูปแบบการหาเอกลักษณ์ความสามารถ : การปรับกระบวนการกิจกรรม สรุปว่า การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการสร้างทฤษฎีในการจัดยุทธศาสตร์และความสามารถในการ Firm ที่จะพัฒนาเครื่องมือ เป็นระบบที่สามารถช่วยบริษัทได้อย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าต้องอาศัยความสามารถกิจกรรมและปัจจัยภายนอก สำหรับการใช้กระบวนการที่ต้องปรับตัวให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์บริษัทจะให้ทางเลือกที่เหนือกว่าและการเชื่อมต่อระหว่างความสามารถกับการจัดการโดยใช้รูปแบบการจัดเอกลักษณ์ของความสามารถมาเป็นตัวอย่างการกระทำยุทธศาสตร์ ซึ่งรวบรวมข้อมูลมากมายและการแทรกแซง นอกจากนี้ในการพัฒนาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักการพัฒนาสำหรับค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินค่าตามกฎเกณฑ์และผังเกี่ยวกับการวิจัยด้านศาสนาอีกด้วย

Raji (2009) ได้ศึกษาแผนผังสมรรถนะครูในการศึกษายุคที่สาม โดยรายงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูง อย่างไรก็ตามในประเทศอินเดียการพัฒนาสมรรถนะและแผนผังยังคงเป็นกระบวนการที่ไม่ได้รับความสนใจ วิทยาลัยหญิงแห่งรัฐบาลบารห์ตีเตศาสน์เป็นสถานที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะส่วนบุคคล (E) และสมรรถนะทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 110 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับของ E อยู่ในระดับดี ระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ 3 ซึ่งสูงกว่าระดับที่ต้องการปัญหาที่พบแบ่งออกเป็น 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีความสำคัญสูงสุดคือปัญหาการสอนของครู รองลงมาคือ การใช้คอมพิวเตอร์ และทันต่อความรู้ในรายวิชา ส่วนข้อที่มีความสำคัญท้ายที่สุดคือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

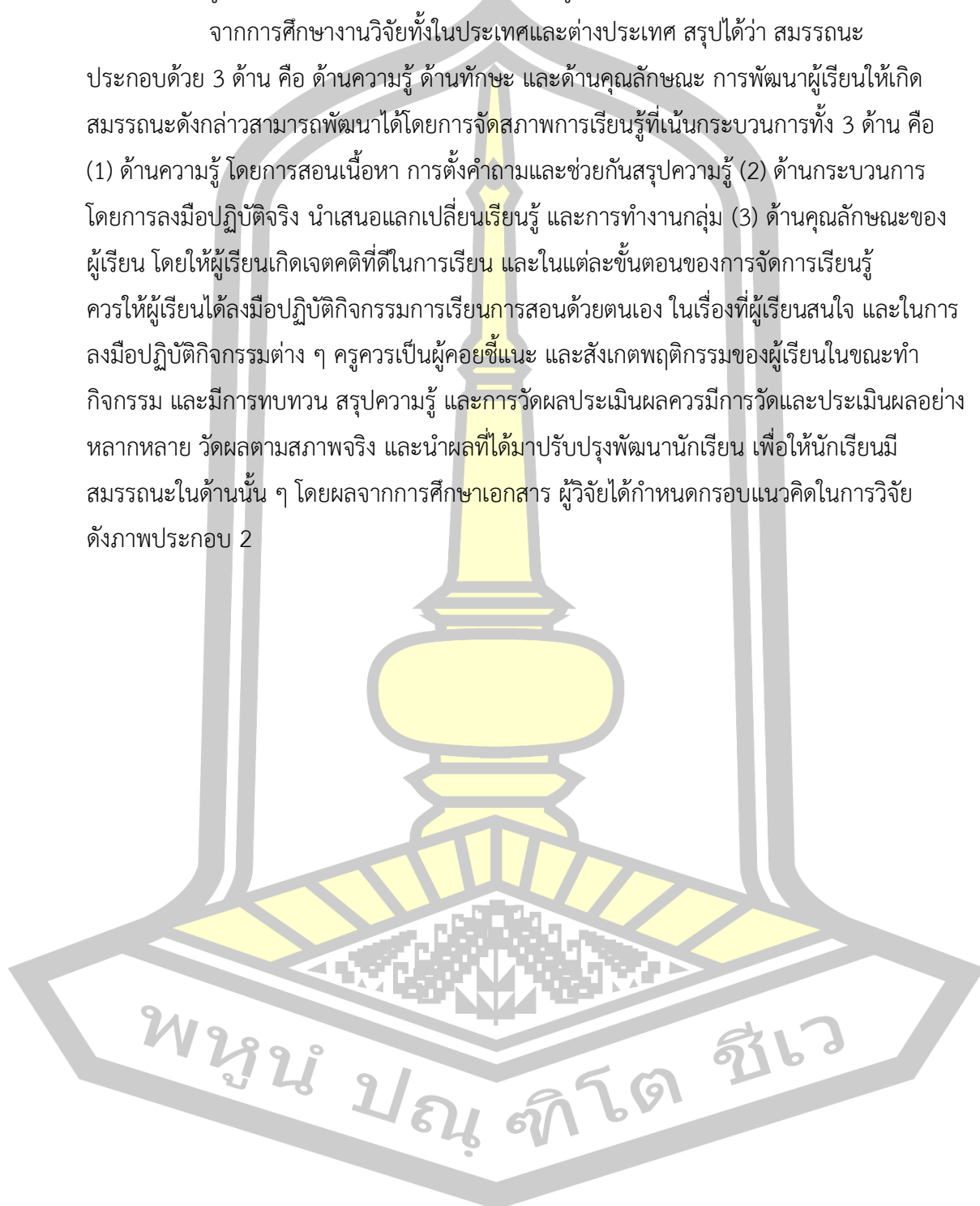
Henry (2010) ได้ศึกษาวิธีการสร้างสรรค์การเทียบเคียงสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโคเรนเบิร์ก ประเทศสวีเดน ซึ่งงานวิจัยนี้

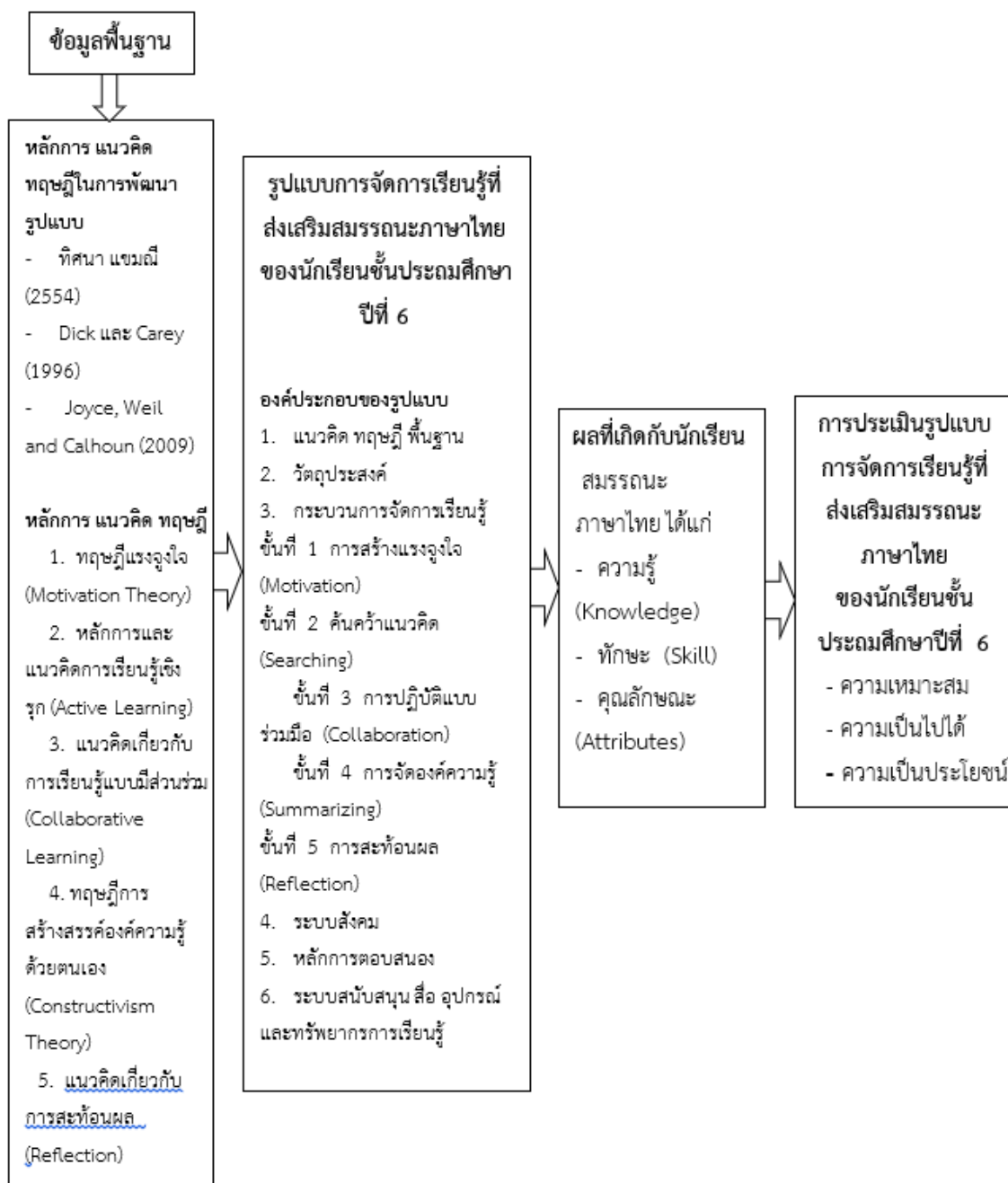
มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้วิธีการบูรณาการอย่างสร้างสรรค์ของทั้งผลการปฏิบัติงานของคู่แข่ง การเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้าพร้อมกับการปฏิสัมพันธ์ของลูกค้าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ (FD) การออกแบบวิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์วิธีการสร้างสรรค์ของการเทียบเคียงสมรรถนะที่มี ในกลุ่มตัวอย่างพบว่ากระบวนการวิเคราะห์แต่ละระดับอาจจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่เพียงแต่วิธีการที่เอาข้อมูลจากการใช้การประเมินการตัดสินใจของลูกค้าในช่วงระยะเวลาใน QDF เท่านั้น แต่ยังอยู่ในส่วนการแข่งขันการเทียบเคียงสมรรถนะ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบเชิงปริมาณที่เป็นไปได้ที่จะใช้เวลามากในการเปลี่ยนลำดับความสำคัญของ AHP และควรรวมไว้ในกระบวนการทำการตัดสินใจในขั้นตอนของ QDF ข้อจำกัดของงานวิจัยงานวิจัยนี้อาจต้องใช้เวลาและความพยายามในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมันจะช่วยให้ข้อมูลของ QDF มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การเฉพาะเจาะจงลูกค้าความหมายในทางปฏิบัติการดำเนินการ QDF อาจพบว่า เป็นวิธีการที่เป็นระบบมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การประเมินประสิทธิภาพในปัจจุบันการระบุพื้นที่สำหรับการปรับปรุงและการตั้งค่าเป้าหมายสูงสุดสำหรับอนาคต ความคิดริเริ่มหรือคุณค่าของงานวิจัยนี้มีสองประเด็นคือ ประเด็นแรก คือ การอธิบายเทคนิคการพยากรณ์ที่ราบเรียบตามรูปแบบแนวโน้มของ AHP-based การประเมินค่าความสำคัญและข้อมูลเปรียบเทียบที่มีการแข่งขัน ประการที่สอง คือ จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภัยคุกคามตามรูปแบบถ่วงน้ำหนักในการแข่งขันซึ่งทำหน้าที่เป็นระบบมากขึ้น

Hamdan และคณะ (2010) ได้ศึกษาการทดสอบสมรรถนะการสอนของครูชาวมาเลเซียในโรงเรียน เป้าหมายหลักของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนและบุคลิกลักษณะเด่นของครู 309 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในเมืองยะโฮร์บาร์ห์ ขอบเขตของสมรรถนะที่ศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการสอน การให้ความสำคัญกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะการสอนประสิทธิผลความเป็นมืออาชีพและการบริหารจัดการในชั้นเรียน วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาลักษณะเด่นของสมรรถนะการสอน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนและความสำเร็จของสถานศึกษา และข้อมูลภูมิหลังระหว่างครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากอำเภอต่าง ๆ ของเมืองยะโฮร์บาร์ห์ ประเทศมาเลเซีย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบพรรณนา โดยใช้การอธิบายปรากฏการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้กับประชากรจำนวนมาก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเมืองยะโฮร์บาร์ห์ จำนวน 309 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งทำการทดลองตลอด 4 สัปดาห์ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2008/2009 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วยตอน A เป็นข้อมูลทางสถิติทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ประสบการณ์ในการสอนคุณวุฒิ และวิชาที่สอนตอน B เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะครู มีทั้งหมด 45 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อประเมินลักษณะสมรรถนะของครู 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการให้ความสำคัญกับโรงเรียนนักเรียนและตัวเอง

ทักษะของสมรรถนะแบ่งเป็นความรู้ในรายวิชา ความมั่นใจในการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน การทันต่อข้อมูลข่าวสาร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการสอน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า สมรรถนะ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะดังกล่าวสามารถพัฒนาได้โดยการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ด้านความรู้ โดยการสอนเนื้อหา การตั้งคำถามและช่วยกันสรุปความรู้ (2) ด้านกระบวนการ โดยการลงมือปฏิบัติจริง นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานกลุ่ม (3) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน และในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ในเรื่องที่น่าสนใจ และในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรเป็นผู้คอยชี้แนะ และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม และมีการทบทวน สรุปความรู้ และการวัดผลประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย วัดผลตามสภาพจริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนานักเรียน เพื่อให้แก่นักเรียนมีสมรรถนะในด้านนั้น ๆ โดยผลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 2

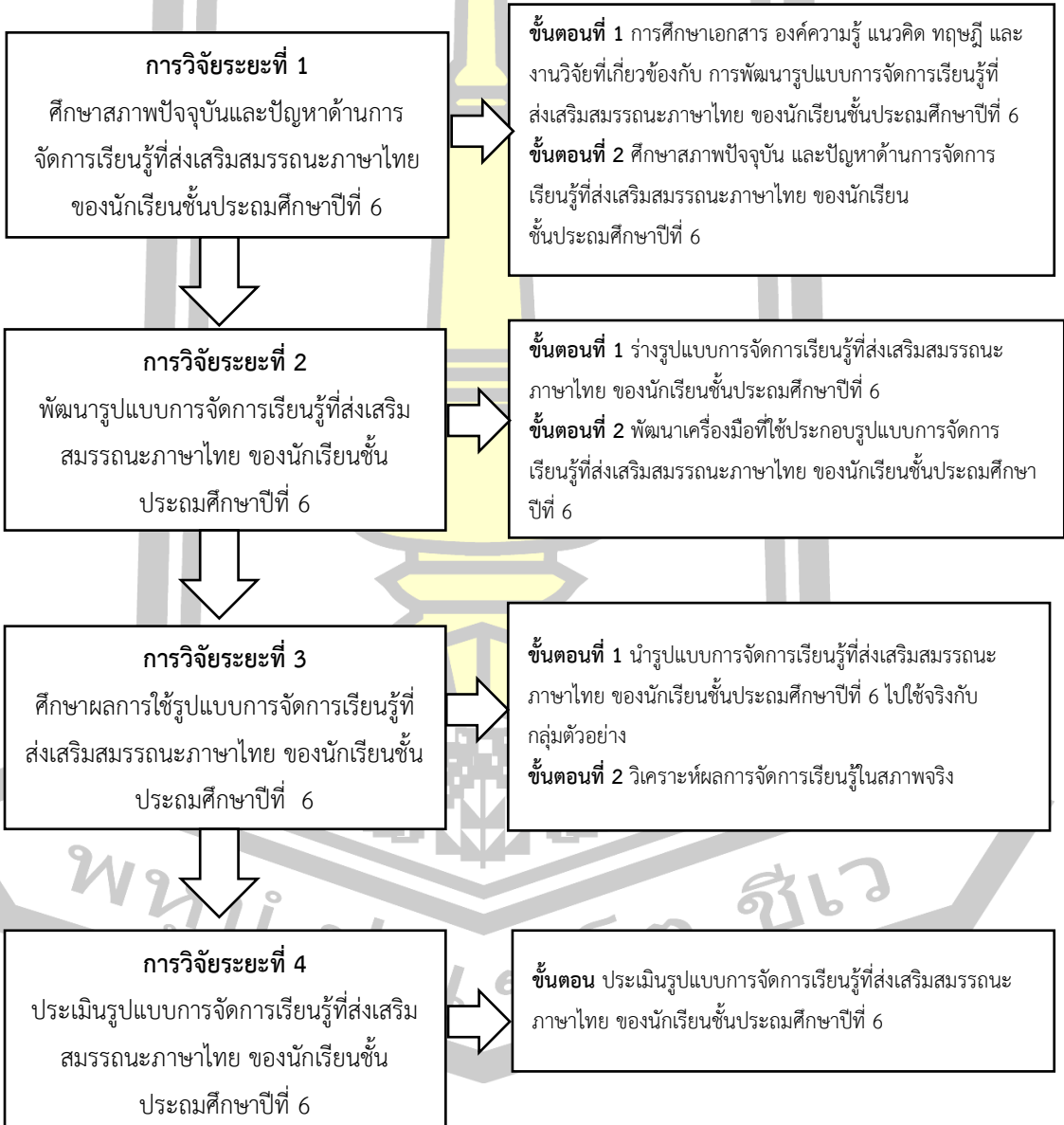

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and
Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งรวบรวมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง โดยทำการวิเคราะห์เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร องค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร บทความ งานวิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

การศึกษาเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 131 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ สำหรับครูภาษาไทย เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด

4. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

4.2 สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน

1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบรายการ (Checklist) 3) ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 4) ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อคำถาม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อคำถาม และการใช้สำนวนในการตั้งคำถาม

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) จำนวน 7 คน ดังนี้

4.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร อาจารย์ประจำ
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

4.5.2 ดร.เรืองวลี สุพล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาตอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

4.5.3 นายประเสริฐ ศรีโสพันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
บ้านคูสองชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

4.5.4 นางสาวปิยะนุช โคตะยงค์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
บ้านเล้าวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

4.5.5 นางวัชรินทร์ พยัคฆ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
บ้านหนองเป็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

4.5.6 ดร.เกษมสันต์ รจพจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการวัด
ประเมินและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา

4.5.7 ดร.อิสระ กุลวุฒิ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล
ศรีประจักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย
และประเมินผลการศึกษา

4.6 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง IOC
ซึ่งต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงใช้ได้ จากการวิเคราะห์
พบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามที่
สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงใช้ได้

4.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไป
จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564
ตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

5.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลไปยัง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เพื่อส่งแบบสอบถามต่อไปยัง สถานศึกษา

5.3 ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนที่กลุ่มผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาพิจารณาความสมบูรณ์และ จัดระเบียบข้อมูลแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้แบ่งเป็น 5 ระดับ และแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระดับที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด
มีค่าเท่ากับ 4.51 – 5.00 คะแนน

ระดับที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนมาก
มีค่าเท่ากับ 3.51 – 4.50 คะแนน

ระดับที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนปานกลาง
มีค่าเท่ากับ 2.51 – 3.50 คะแนน

ระดับที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนน้อย
มีค่าเท่ากับ 1.51 – 2.50 คะแนน

ระดับที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด
มีค่าเท่ากับ 1.00 – 1.50 คะแนน

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การศึกษาเชิงคุณภาพ

การศึกษาข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview)

เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประสบผลสำเร็จ

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่ ขนาดละ 3 คน
โดยกำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย ไม่นต่ำกว่า 10 ปี
 - หรือ
 - 2) เป็นผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการ หรือ
 - 3) เป็นผู้ที่มีผลงาน หรือนวัตกรรมด้านภาษาไทย ระดับเขตพื้นที่
- การศึกษา หรือระดับชาติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสรุปจากขั้นที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย

4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อศึกษาสภาพจริงที่เกิดขึ้นโดยจะครอบคลุมด้านต่าง ๆ คือ

1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล

4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อคำถาม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการตั้งข้อคำถามให้ครอบคลุมในประเด็นที่จะสัมภาษณ์แต่ละด้าน และการตั้งคำถามไม่ควรขึ้นนำคำตอบมากเกินไป

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้

4.5 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence)

4.6 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง IOC ซึ่งต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จึงจะถือว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงใช้ได้ จากการวิเคราะห์ พบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงใช้ได้

4.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนภาษาไทยที่มีความ เชี่ยวชาญและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) หรือการสร้างข้อสรุป ติความ จากการแสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ที่ได้จากการบันทึก นำมาสร้างข้อสรุปสาระ ในความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน แล้วนำผลที่ได้มากำหนดเป็นประเด็นเพื่อใช้ในการร่างรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหา และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย จากระยะที่ 1 มากำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพ ดังนี้

1. สังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1.1 ความมุ่งหมาย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และสร้างร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 วิธีดำเนินการ

กำหนดกรอบแนวคิดโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นหลักการในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานมาสนับสนุน คือ ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) การสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของความรู้ และนำผลการสังเคราะห์กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตาราง 3

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ตาราง 3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ขั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ของ Woolfolk (2010) และ Santrock (2008)	ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) เป็นขั้นกิจกรรมที่ผู้สอน กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจ ในบทเรียน โดยใช้สื่อที่ หลากหลาย เช่น ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือ สร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียง ความเป็นจริง หรือสถานการณ์ ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ให้นักเรียนได้ดู หรือใช้สื่อ มัลติมีเดีย คลิปเสียงสั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง แล้ววิเคราะห์ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องใน มุมมองที่หลากหลาย โดยครู กระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบ ผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้ เดิมเข้าช่วยโดยคำนึงถึงเหตุและ ผล เพื่อนำไปสู่การเลือกหัวเรื่อง และขอข่ายเนื้อหาที่จะพูด หรือเขียน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรจัด ห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่า เรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู	แจ้งวัตถุประสงค์ของการ เรียน กระตุ้นความสนใจ ของนักเรียน โดยใช้สื่อ กิจกรรม หรือเหตุการณ์ ใกล้ตัวนักเรียน หรือ สร้างสถานการณ์ที่ ใกล้เคียงความเป็นจริง หรือสถานการณ์ที่มี ปัญหาความขัดแย้ง หรือ สื่อมัลติมีเดีย เกม ที่มี ความสอดคล้องกับ เนื้อหา กระตุ้นให้ นักเรียนค้นหาคำตอบ ผ่านการใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม และจัด ห้องเรียนให้มีบรรยากาศ น่าเรียนรู้ โดยการสร้าง สัมพันธภาพที่ดีระหว่าง นักเรียนกับครู	ตั้งประเด็นปัญหา ที่ตนเองสงสัย หรือประเด็นที่ นักเรียนสนใจ และแบ่งกลุ่ม ออกเป็น กลุ่มย่อย ๆ ตามความถนัด หรือตามความ พอใจ

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ขั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ Fink (2003)	ขั้นที่ 2 ค้นหาแนวคิด (Searching) เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนจัด เหตุการณ์ในบทเรียนใหม่ โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือให้นักเรียนฟังเรื่องสั้น แล้ว ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน วางแผนวิเคราะห์และทำความเข้าใจโดยใช้ประสบการณ์พื้นฐาน เดิมที่มี เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง ว่ามีองค์ประกอบหรือ ลักษณะความหมายอะไรบ้าง และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูล ใหม่ให้นักเรียน เพื่อหาข้อมูล เพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง กำหนดแนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบข้อมูล โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำ	จัดเหตุการณ์ใน บทเรียนใหม่ โดย นำเสนอเนื้อหา บทเรียนในลักษณะ ใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือ ให้นักเรียนฟังเรื่อง สั้น และชี้แนะ แหล่งข้อมูลใหม่ให้ นักเรียนในการหา ข้อมูลเพิ่มเติม	นักเรียนวางแผน ร่วมกันในการ กำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้ของ ตนเอง และค้นหา ข้อมูล

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
การเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วม (Collaborative Learning) ของ Slavin and Davis (2006)	ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration) เป็นการจัดกิจกรรมให้ นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วย การปฏิบัติการอ่าน การเขียน ข้อสรุป สังเคราะห์ความรู้ หลังจากค้นหาคำตอบจากแหล่ง เรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยทำ กิจกรรมระหว่างนักเรียนกับ นักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่าน กระบวนการกลุ่ม ในลักษณะ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและ กัน จนเกิดทักษะ และเรียนรู้ด้วย การแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้ นักเรียนนำความรู้ ข้อสรุปที่ได้ จากการค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ มาพูดนำเสนอแลกเปลี่ยนกับ สมาชิกภายในกลุ่ม แล้วให้ สมาชิกร่วมกันเขียนสรุปเนื้อหาที่ ได้จากการฟังและร่วมกัน สังเคราะห์คำตอบของสมาชิกใน กลุ่ม ครูผู้สอนสังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบ คำถามด้วยคำถาม	สังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วย คำถาม	ทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันหลังจาก ค้นหาคำตอบ โดยการนำความรู้ ข้อมูลที่ได้จาก การค้นหาจาก แหล่งต่างๆ มา เรียนรู้ และ สร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกัน

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
การสร้างสรรค์องค์ ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของ Piaget (1972) และ Vygotsky (1978)	ชั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing) เป็นขั้นกิจกรรมที่นักเรียนนำ ความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้จากการ ปฏิบัติร่วมกันมารวบรวม แยกแยะ แบ่งประเภทของข้อมูล เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานผ่านการ เขียน หรือสร้างสรรค์ชิ้นงานใน ลักษณะอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การลำดับขั้นตอนและเนื้อหา ในการพูด การลำดับเหตุการณ์ สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้ ฟัง และให้ผู้เรียนได้ร่วมกัน ตรวจสอบชิ้นงานให้ถูกต้องก่อน นำเสนออีกครั้ง โดยในการ นำเสนอผลงานครูผู้สอนให้ นักเรียนพูดนำเสนอผลงานโดยไม่ แทรกแซงระหว่างการนำเสนอ และเป็นผู้สังเกตคอยให้คำแนะนำ หลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือ หลังจากจบการนำเสนอผลงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้พูด แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	ให้คำแนะนำหลังจาก นำเสนอผลงานเสร็จ	นำความรู้ ความเข้าใจจาก การเรียนรู้ และ การปฏิบัติมา ประยุกต์ใช้ในการ นำเสนอผลงานที่ ได้ค้นคว้าและคิด ออกมาผ่าน ชิ้นงานที่ได้รับ มอบหมาย

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
การสะท้อนผล (Reflection) ของ Mezirow (1990)	ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection) ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียนได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปรายโต้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู และสรุปประเด็นการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความคืบหน้า ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้	อภิปรายร่วมกับนักเรียน และสรุปประเด็นการเรียนรู้ และประเมินนักเรียน	ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่ได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองผ่านการอภิปรายและโต้ตอบกับครู

1.3 สักระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 100–101)
 จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ดังตาราง 4

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 4 สัเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

องค์ประกอบ	สาระสำคัญขององค์ประกอบ
1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน	1. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) การจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นในขณะที่ทำกิจกรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักเรียนจะมีแรงจูงใจภายในที่เป็นความต้องการในการค้นหา และความพยายามที่จะเอาชนะเหตุการณ์ที่สนใจหรือมีความท้าทาย ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรม และกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ 2. หลักการและแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตื่นตัว และกระตือรือร้นในการคิด 3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มย่อย และต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้สะท้อนถึงสมมติฐานและกระบวนการคิดของตนเอง และทักษะทางสังคม 4. ทฤษฎีการสร้างสรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) ครูผู้สอนจะจัดเตรียม หรือคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ในระหว่างการเรียนรู้การสอนครูใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิด ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานของตนเอง การมอบหมายงานที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปให้แก่ผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญขององค์ประกอบ
	5. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนผล (Reflection) เป็นการแสดงออกด้วยพฤติกรรมหรือการกระทำที่ตอบสนองต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เผชิญ ผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามและแก้ไขปัญหาจากเหตุการณ์ด้วยการสะท้อนกลับได้ดีหากเคยผ่านเรื่องราวนั้น ๆ มาก่อน หรือมีความคิดด้านบวกเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมา
2. วัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง หรือสถานการณ์ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ให้นักเรียนได้ดู หรือใช้สื่อมัลติมีเดีย คลิปเสียงสั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในมุมมองที่หลากหลาย โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมเข้ามาช่วยโดยคำนึงถึงเหตุและผล เพื่อนำไปสู่การเลืกหัวเรื่องและขอบข่ายเนื้อหาที่จะพูด หรือเขียน ทั้งนี้ครูผู้สอนควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching) หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเหตุการณ์ในบทเรียนใหม่ โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือให้นักเรียนฟังเรื่องสั้น แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนวิเคราะห์และทำความเข้าใจโดยใช้ประสบการณ์พื้นฐานเดิมที่มี เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง ว่ามีองค์ประกอบหรือลักษณะความหมายอะไรบ้าง และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูลใหม่ให้นักเรียน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง กำหนดแนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบข้อมูล โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำ

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญขององค์ประกอบ
	ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยการปฏิบัติ การอ่าน การเขียนข้อสรุป สังเคราะห์ความรู้ หลังจากค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่านกระบวนการกลุ่ม ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนเกิดทักษะ และเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้นักเรียนนำความรู้ข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ มาพูดนำเสนอ แลกเปลี่ยนกับสมาชิกภายในกลุ่ม แล้วให้สมาชิกร่วมกันเขียนสรุปเนื้อหาที่ได้จากการฟังและร่วมกันสังเคราะห์คำตอบของสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนสังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing) หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียน และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอผลงานที่ได้ค้นคว้าและคิดออกมาผ่านชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย ครูผู้สอนให้นักเรียนนำเสนอผลงานโดยไม่แทรกแซงระหว่างการนำเสนอ แต่ครูจะคอยให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือหลังจากจบการนำเสนอผลงานเพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้แสดงความคิดเห็น ชักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection) หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียนได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปรายโต้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู และสรุปประเด็นการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญขององค์ประกอบ
4. ระบบสังคม	บทบาทผู้เรียน ได้แก่ การพิจารณาทำความเข้าใจประเด็นปัญหา เลือกประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่ตนเองสนใจ ค้นหาข้อมูล หาคำตอบด้วยตนเอง และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย และระหว่างกลุ่มนำเสนอ บทบาทผู้สอน ได้แก่ การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและน่าเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกลุ่มร่วมมือตามความเหมาะสม กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ใช้คำถาม และนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทาย ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการค้นหาแหล่งเรียนรู้ สังเกตการทำงาน และประเมินนักเรียนในระหว่างการทำกิจกรรมไปด้วย
5. หลักการตอบสนอง	กระตุ้นให้เกิดการคิด ความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบสิ่งที่ยูเร่ปรับตัว จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประเมินผลตามสภาพจริงที่ส่งเสริมให้แรงเสริมด้วยตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ การอภิปราย การไตร่ตรอง
6. ระบบสนับสนุน	1. ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่ชัดเจน ถ่องแท้ สามารถแนะนำการปฏิบัติรวมถึงเสริมต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีทักษะ และถูกต้องครอบคลุมทุกขั้นตอน 2. ผู้สอนต้องจัดบริบทสภาพแวดล้อมของการเรียน เช่น กิจกรรม เนื้อหา โอกาส สภาพแวดล้อม สื่อสนับสนุน ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียน 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้อย่างอิสระ วางแผน และดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

1.4 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบบประเมินประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5 นำเสนอร่างรูปแบบต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและแก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Tentative Model) โดยการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 7 คน

1.7 ปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้แนะนำว่า ควรใส่รายละเอียดการปฏิบัติของครูผู้สอน และนักเรียนในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน

1.8 พัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย 2) แบบวัดสมรรถนะภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบกระบวนการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) เริ่มต้นจากปลายทางที่ผลิตที่ต้องการ (เป้าหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้) โดยมีขั้นตอนดังนี้ (1) กำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องการ (Identify Design Result) (2) กำหนดหลักฐานการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence) (3) ออกแบบการเรียนรู้ (Plan learning Experiences and Instruction) ในส่วนของการประเมินจะใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

สาระการเรียนรู้แกนกลาง และจำนวนชั่วโมงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อใช้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และจำนวนชั่วโมงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

แผนการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
หน่วยที่ 1 การอ่านเชิง สร้างสรรค์	ท 1.1 ป 6/1 อ่านออกเสียงบท ร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ ถูกต้อง	การอ่านออกเสียงและการบอก ความหมายของบทร้อยแก้ว	2
	ท 1.1 ป 6/2 อธิบาย ความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร		
	ท 1.1 ป 6/3 อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลา แล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านบทความ	2
หน่วยที่ 2 การเขียน สื่อสาร	ท 2.1 ป 6/2 เขียนสื่อสารโดย ใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม	การเขียนคำอวยพร	2
	ท 2.1 ป 6/5 เขียนย่อความ จากเรื่องที่อ่าน	การเขียนประกาศ	2
หน่วยที่ 3 การพูด สนทนา พินิจ	ท 3.1 ป 6/1 พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ของ เรื่องที่ฟังและดู	การพูดโฆษณา	2
	ท 3.1 ป 6/4 พุดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจาก การฟัง การดู และการสนทนา	การพุดรายงาน	2

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 สุภาชิต คำ พังเพย	ท 4.1 ป 6/6 วิเคราะห์และ เปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำ พังเพย และสุภาชิต	สำนวนที่เป็นสุภาชิต	2
	ท 4.1 ป 6/2 ใช้ คำได้ เหมาะสมกับกาลเทศะและ บุคคล	คำราชาศัพท์	2
หน่วยที่ 5 วรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ป 6/1 แสดงความ คิดเห็นจากวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่าน	นิทานพื้นบ้าน	2
	ท 5.1 ป 6/3 อธิบายคุณค่า ของวรรณคดี และ วรรณกรรมที่อ่านและนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	เพลงพื้นบ้าน	2
รวม			20

1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.3.2 สาระการเรียนรู้

1.3.3 สาระสำคัญ

1.3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.5 ภาระงาน/ชิ้นงาน

1.3.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ (Motivation)
- 2) ขั้นค้นคว้าแนวคิด (Searching)

3) ขั้นการปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration)

4) ขั้นการจัดองค์ความรู้ (Summarizing)

5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

1.3.7 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

1.3.8 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่สร้างขึ้น

เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำเกี่ยวกับหัวข้อในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ปรับวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมกับสมรรถนะภาษาไทย

1.5 ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ให้ถูกต้องสมบูรณ์

1.6 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แปลงเป็นคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่สร้างขึ้น พร้อมแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านรูปแบบ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตรวจสอบขั้นตอน กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.8 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าความเหมาะสม ซึ่งต้องได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมใช้ได้ จากการวิเคราะห์พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.59 ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.10) (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 16 ภาคผนวก จ)

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองย้อย จำนวน 37 คน

ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ละความสามารถ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในระหว่างการทดลองใช้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบันทึกข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และนำข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1.9.1 แผนการจัดการเรียนรู้ควรปรับลดเวลาในการขั้นการสร้างแรงจูงใจจาก 20 นาที เป็น 15 นาที และให้เพิ่มเวลาในขั้นการปฏิบัติแบบร่วมมือ และขั้นการจัดองค์ความรู้จากเดิมขั้นละ 30 นาที เป็นขั้นละ 40 นาที

1.9.2 การประเมินผลงานนักเรียนที่เป็นชิ้นงาน นักเรียนควรมีโอกาสร่วมประเมินผลงานของตนเองจะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและนำไปแก้ไขในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

1.9.3 ในการทำงานกลุ่มควรคลื่อนักเรียนที่เรียนเก่ง และนักเรียนที่เรียนอ่อน และควรเปลี่ยนกลุ่มทุกครั้งที่ทำกิจกรรมใหม่ โดยให้นักเรียนจับกลุ่มเอง และเลือกการจับสลาก เพื่อให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ คนอื่นในชั้นเรียน

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงอีกรอบแล้วจัดพิมพ์เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกับกลุ่มทดลองต่อไป

2. แบบวัดสมรรถนะภาษาไทย

ผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 2) ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ การพูด เป็นแบบประเมินโดยให้นักเรียนจับสลากเลือกหัวข้อในการพูด 2 หัวข้อ จากทั้งหมด 5 หัวข้อ การอ่าน เป็นการอ่านออกเสียงโดยใช้การบันทึกคะแนนจำนวน 10 ข้อ และการเขียน เป็นแบบเขียนตอบจำนวน 10 ข้อ และ 3) ด้านคุณลักษณะ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสมรรถนะภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น หน่วยการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และจำนวนชั่วโมงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการสร้างแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย

2.3 ดำเนินการสร้างแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ

2.3.1 ด้านความรู้ เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.3.2 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่

- การฟัง เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
- การพูด เป็นแบบประเมิน โดยให้นักเรียนจับสลากเลือกหัวข้อ

ในการพูด 2 หัวข้อ จำนวน 10 ข้อ

- การอ่าน เป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงโดยใช้การบันทึก

คะแนน จำนวน 20 ข้อ

- การเขียน เป็นแบบเขียนตอบ จำนวน 20 ข้อ

2.3.3 ด้านคุณลักษณะ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม

2.4 นำแบบวัดสมรรถนะภาษาไทยที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำเกี่ยวกับการเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนนในแบบสังเกตพฤติกรรม โดยปรับข้อความให้ชัดเจนและสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.5 ดำเนินการปรับปรุงแบบวัดสมรรถนะภาษาไทยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

2.6 นำแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 7 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน + 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้วัดได้ตรงจุดประสงค์
ให้คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้วัดได้ตรงจุดประสงค์
ให้คะแนน - 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้วัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์

2.7 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 จึงจะถือว่าข้อสอบข้อนี้อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 18 – 20 ภาคผนวก จ) และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตรวจสอบคำที่ใช้ในแบบวัดให้ถูกต้อง และในแบบประเมินการอ่านให้ปรับขนาดของตัวหนังสือพอเหมาะ และมองเห็นได้ชัดเจน

2.8 นำแบบวัดสมรรถนะภาษาไทยที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 564 โรงเรียนวัดทองย้อย จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ละความสามารถ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.9 นำผลที่ได้จากการทดลอง (Try Out) มาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ดังนี้

2.9.1 ค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบ ด้านความรู้ แบบอิงกลุ่ม เป็นรายข้อ พบว่า แบบทดสอบด้านความรู้ เป็นไปตามเกณฑ์ 35 ข้อ มีเกณฑ์ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.21 – 0.68 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 21 ภาคผนวก จ) และหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีของเบรนนัน (Brennan) มีเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ ตั้งแต่ 0.31 – 0.78 จึงคัดเลือกแบบทดสอบไว้ จำนวน 20 ข้อ แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 23 ภาคผนวก จ)

2.9.2 หาค่าความยาก (p) ของแบบประเมินด้านทักษะ แบบอิงกลุ่ม เป็นรายข้อ พบว่าแบบวัดเป็นไปตามเกณฑ์ 60 ข้อ มีเกณฑ์ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.23 – 0.72 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 22 ภาคผนวก จ) และหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีของเบรนนัน (Brennan) มีเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ ตั้งแต่ 0.39 – 0.75 จึงคัดเลือกแบบทดสอบไว้ จำนวน 40 ข้อ แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.74 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง 24 ภาคผนวก จ)

2.10 จัดพิมพ์แบบประเมินสมรรถนะภาษาไทยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกับกลุ่มทดลองต่อไป

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มทดลอง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) จำนวน 41 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ละความสามารถ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แผนการวิจัยแบบ Pretest-Posttest with Group Design (Best, 1997) ซึ่งมีลักษณะตามตาราง 6

ตาราง 6 แผนการวิจัยแบบ Pretest-Posttest with Control Group Design

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ทดลอง	T ₁	X ₁	T ₂

X₁ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย จำนวน 10 แผน

เวลา 20 ชั่วโมง

2. แบบวัดสมรรถนะภาษาไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียด

ดังต่อไปนี้

1. ขออนหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานกับทางโรงเรียนด้วยตนเอง

2. ก่อนการทดลองใช้เครื่องมือผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแบบวัดสมรรถนะภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น

3. ผู้วิจัยทำการทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) จำนวน 41 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง 5 สัปดาห์ รวม 20 ชั่วโมง

4. เมื่อดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ ครบ 20 ชั่วโมง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแบบวัดสมรรถนะภาษาไทยชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำผลทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และผลการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ที่ได้จากแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย มาวิเคราะห์หาดัชนีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

2. เปรียบเทียบดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระยะที่ 3 นำเสนอเพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิผลโดยการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการส่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมแบบประเมินรูปแบบ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทรจิตร์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2. ดร.เรืองวลี สุกพล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาดทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3. นายประเสริฐ ศรีโสพันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคูสองชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

4. นางสาวปิยะนุช โคตะยนต์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเล้าวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

5. นางวัชรินทร์ พยัคฆ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองเป็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

6. ดร.เกษมสันต์ รจพจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดประเมินและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

7. ดร.อิสสระ กุลวุฒิ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลศรีประจักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
2. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้วิจัยส่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้กับผู้เชี่ยวชาญ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ
3. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102)

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนน เกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลเทียบกับเกณฑ์คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

พหุ ประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 การหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวที่ยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

N-1 แทน ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นครูผู้สอนภาษาไทย และแบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย
โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ ซึ่งค่าที่เหมาะสม
อยู่ระหว่าง .50 – 1.00

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 วิเคราะห์หาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย
โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551 : 96-97)

$$P = \frac{P_H + P_L}{2n}$$

เมื่อ P แทน ดัชนีความยาก

r แทน ดัชนีอำนาจจำแนก

P_H แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง

P_L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

n แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมดของกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย โดยวิธีของ Brennan
ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 90)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett Method) ใช้สูตรดังนี้ (สมมนึก ภัททิยธนี, 2546 : 223)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของคะแนนแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
	$\sum x_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัดของคะแนนทดสอบ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) (เพชฌัญญู กิจระการ, 2554 : 44-52)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน } X \text{ คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

พหุบัน ปณ จิต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมาย ของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E.I.	แทน	ค่าดัชนีประสิทธิผล

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนำเสนอผลการวิจัยรวม 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในแต่ละประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 131 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 131 คน โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกในการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา และเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 118 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.07 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม

1.1.1 ผลการศึกษาตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	จำนวน (n = 118)	ร้อยละ (%)
1	เพศ		
	ชาย	33	27.96
	หญิง	85	72.04
2	อายุ		
	ต่ำกว่า 25 ปี	5	4.23
	25 – 35 ปี	35	29.66
	36 – 45 ปี	39	33.05
	46 – 55 ปี	28	23.72
	สูงกว่า 55 ปี	11	9.34

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	จำนวน (n = 118)	ร้อยละ (%)
	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	83	70.33
	ปริญญาโท	35	29.67
4	ตำแหน่ง		
	ครูผู้ช่วย	15	12.71
	ครู	22	18.64
	ครูชำนาญการ	22	18.64
	ครูชำนาญการพิเศษ	52	50.01
5	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	ต่ำกว่า 5 ปี	20	16.94
	5 – 10 ปี	27	22.88
	10 ปีขึ้นไป	71	60.18
6	ประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย		
	ต่ำกว่า 5 ปี	18	15.25
	5 – 10 ปี	57	48.30
	10 ปีขึ้นไป	43	36.45
7	ขนาดโรงเรียน		
	ขนาดใหญ่	4	3.38
	ขนาดกลาง	30	25.42
	ขนาดเล็ก	84	71.31

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 118 คน เป็นเพศชาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.96 เพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 72.04 อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.05 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.33 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 50.01 มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.18 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในช่วง 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.30 และส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 71.31

1.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	จำนวน (n = 118)	ร้อยละ (%)
1	ครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษาของท่าน		
	น้อยกว่า 10 คน	84	71.18
	11 – 20 คน	30	25.42
	21 – 30 คน	4	3.40
2	ครูและบุคลากรที่สอนวิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6		
	1 คน	116	98.30
	2 คน	2	1.70
3	ครูและบุคลากรมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยหรือไม่		
	เพียงพอ	2	1.70
	ไม่เพียงพอ	116	98.30
4	ครูและบุคลากรที่สอนวิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้และทักษะในการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม หรือไม่		
	เหมาะสม	109	92.37
	ไม่เหมาะสม	9	7.63
5	โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เพียงพอ หรือไม่		
	เพียงพอ	4	3.39
	ไม่เพียงพอ	114	96.61

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	จำนวน (n = 118)	ร้อยละ (%)
6	ในการจัดการเรียนการสอนท่านใช้แหล่งเรียนรู้ อะไรบ้าง		
	อินเทอร์เน็ต	108	91.52
	ห้องสมุด	86	72.88
	ห้องปฏิบัติการ	19	16.10
	แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน	37	31.35
7	โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวข้อง กับวิชาภาษาไทยหรือไม่		
	มี	118	100.00
8	การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช่		
	ใช่	118	100.00
9	โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลวิชา ภาษาไทยด้วยวิธีใดบ้าง		
	การสังเกต	95	80.05
	การสัมภาษณ์	8	6.77
	การประเมินตามสภาพจริง	112	94.91
	การวัดผลภาคปฏิบัติ	118	100.00
	การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน	54	45.76
	แบบทดสอบ	118	100.00
10	ผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 อยู่ในระดับใด		
	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ	67	56.77
	สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ	51	43.23

จากตาราง 8 พบว่า จำนวนครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีจำนวนน้อยกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.18 ครูและบุคลากรที่สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 98.30 ส่วนใหญ่มีจำนวนครูและบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 98.30 ครูและบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.37 ในการจัดทำวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย มีงบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 96.61 ในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ต และห้องสมุด เป็นแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 91.52 และ 72.88 ตามลำดับ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 100 ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 100 การวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้วิธีการวัดผลภาคปฏิบัติ และแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ การประเมินตามสภาพจริง คิดเป็นร้อยละ 94.91 และผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาไทย ในปีการศึกษา 2564 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 56.77 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 43.23

1.1.3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n = 118)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสูตร				
1	การศึกษาความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.94	0.69	มาก
2	การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.76	0.80	มาก
3	ความรู้และทักษะในการนำหลักสูตรไปใช้	3.82	2.83	มาก
4	ความรู้และทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	3.26	1.08	ปานกลาง
5	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน	3.24	1.03	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6	การนำหลักสูตรไปใช้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	3.34	1.13	ปานกลาง
7	การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.68	0.72	มาก
รวม		3.57	0.74	มาก
ด้านเนื้อหาวิชา				
1	การกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3.91	0.70	มาก
2	เนื้อหาที่สอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้	3.68	0.87	มาก
3	ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับความสามารถของนักเรียน	3.27	0.94	ปานกลาง
4	เนื้อหาที่สอน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะในวิชาภาษาไทย	3.90	0.85	มาก
5	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับชีวิตประจำวัน	4.00	0.76	มาก
6	เนื้อหาที่สอนนักเรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน	3.92	0.86	มาก
7	เนื้อหาที่สอนนักเรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.53	1.00	มาก
รวม		3.74	0.10	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน	4.11	0.83	มาก
2	การให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมครบทุกทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	3.80	0.96	มาก
3	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	3.01	1.00	ปานกลาง
4	การสร้างบรรยากาศในการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้	3.50	1.21	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิชาอื่น ๆ	3.15	1.09	ปานกลาง
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรม	2.70	1.11	ปานกลาง
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.62	0.93	มาก
รวม		3.41	0.12	ปานกลาง
ด้านสื่อการเรียนการสอน				
1	การจัดหาคู่มือและหนังสือเรียน	3.97	1.01	มาก
2	การจัดหาหรือผลิตสื่อเพื่อใช้ในการสอน	3.90	1.06	มาก
3	ความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน	3.16	1.08	ปานกลาง
4	การผลิตสื่อโดยเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น	3.38	1.09	ปานกลาง
5	การเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น บัตรคำ บัตรภาพ YouTube ฯลฯ	3.47	0.90	ปานกลาง
6	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.53	1.01	มาก
7	การพัฒนาปรับปรุงสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.62	0.88	มาก
รวม		3.57	0.88	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล				
1	การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้	3.96	0.81	มาก
2	การแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบล่วงหน้า	3.25	0.98	ปานกลาง
3	การประเมินโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้	3.21	1.01	ปานกลาง
4	การแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบเป็นระยะ	3.29	1.10	ปานกลาง
5	การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.78	0.81	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของตนเองและของเพื่อน	3.36	1.08	ปานกลาง
7	การสรุปผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอบอย่างเป็นระบบ	3.81	1.00	มาก
รวม		3.52	1.0	มาก
รวมเฉลี่ย		3.56	1.12	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.12) พิจารณารายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาวิชา เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.10) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.74) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.88) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.0) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.12) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่ ขนาดละ 3 คน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเวลาที่แตกต่างกัน บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์และสรุปใจความสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนรู้ได้ข้อสรุป ดังนี้

มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ใช้สถานการณ์เป็นปัญหาให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาจากประสบการณ์

เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการทำซ้ำ ๆ และทบทวน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้

“...ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ใช้วิธีการสอนให้นักเรียนทำซ้ำ ๆ ทบทวนบ่อย ๆ ให้เกิดทักษะ...”

(ครู ก, วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ใช้การสอนแบบบรรยาย เน้นเนื้อหาเป็นหลัก ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้เกมเข้าช่วยเพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย...”

(ครู ข, วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวันให้นักเรียนเรียนรู้จากปัญหาและประสบการณ์ ให้นักเรียนลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาโดยให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน...”

(ครู ค, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

1.2.2 ด้านสื่อการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนรู้ได้ข้อสรุป ดังนี้

ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และจัดหาสื่อให้มีความเพียงพอต่อจำนวนของนักเรียน และนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการใช้ประกอบการเรียนของตนเองได้ ครูควรแนะนำให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หรือชุมชนที่มีความใกล้เคียงกับนักเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

“...ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หรือชุมชน ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย...”

(ครู จ, วันที่ 25 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...สื่อการเรียนรู้ที่ครูผลิตขึ้นเอง แต่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้...”

(ครู ง, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ใช้สถานการณ์หรือประเด็นปัญหาใกล้ตัว เพื่อที่นักเรียนจะสามารถเข้าถึงได้ทุกคน...”

(ครู จ, วันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

1.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ได้ข้อสรุป ดังนี้

ใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้หลากหลาย มีการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินให้ชัดเจน และในการวัดและประเมินผลควรเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง และประเมินผลงานเพื่อนในชั้นเรียน

“...ควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยการให้นักเรียนร่วมกันประเมิน เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสประเมินผลงานเพื่อน...”

(ครู ข, วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ใช้กิจกรรมที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน และกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้...”

(ครู ข, วันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...วัดและประเมินผลผู้เรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน...”

(ครู ก, วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือใช้การบูรณาการ เนื้อหาที่มีความใกล้เคียงกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ ใกล้ตัว และนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์สู่การลงมือปฏิบัติได้

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับปัญหา หรือสถานการณ์ และค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาและแสวงหาข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำงานของตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ควรจัดหาสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการของการเรียนรู้ด้วย

4. ในการวัดและประเมินผล ควรเลือกใช้การวัดและประเมินที่หลากหลายเหมาะสม กับเนื้อหา และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตัวเอง และประเมินเพื่อนร่วมชั้น โดยประเมินผล งานร่วมกัน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ประกอบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาไทย คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) และ 3) คุณลักษณะ (Attributes) ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ

1.1 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐาน

1.1.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

1.1.2 การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1.3 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning)

1.4 การสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

1.5 การสะท้อนผล (Reflection)

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation)

เป็นขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในบทเรียน โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง หรือสถานการณ์ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ให้นักเรียนได้ดู หรือใช้สื่อมัลติมีเดีย คลิปเสียงสั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในมุมมองที่หลากหลาย โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมเข้าช่วยโดยคำนึงถึงเหตุและผล เพื่อนำไปสู่การเลือกหัวเรื่องและขอบข่ายเนื้อหาที่จะพูด หรือเขียน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching)

เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเหตุการณ์ในบทเรียนใหม่ โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือให้นักเรียนฟังเรื่องสั้น แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนวิเคราะห์และทำความเข้าใจโดยใช้ประสบการณ์พื้นฐานเดิมที่มี เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง ว่ามีองค์ประกอบหรือลักษณะความหมายอะไรบ้าง และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูลใหม่ให้นักเรียน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง กำหนดแนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบข้อมูล โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration)

เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยการปฏิบัติ การอ่าน การเขียนข้อสรุป สังเคราะห์ความรู้ หลังจากค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่านกระบวนการกลุ่ม ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนเกิดทักษะ และเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้นักเรียนนำความรู้ ข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ มาพูดนำเสนอแลกเปลี่ยนกับสมาชิกภายในกลุ่ม แล้วให้สมาชิกร่วมกันเขียนสรุปเนื้อหาที่ได้จากการฟังและร่วมกันสังเคราะห์คำตอบของสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนสังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing)

เป็นขั้นกิจกรรมที่นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้จากการปฏิบัติ ร่วมกันมารวบรวม แยกแยะ แบ่งประเภทของข้อมูล เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานผ่านการเขียน หรือสร้างสรรค์ชิ้นงานในลักษณะอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การลำดับขั้นตอนและเนื้อหาในการพูด การลำดับเหตุการณ์สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้ฟัง และให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตรวจสอบชิ้นงาน

ให้ถูกต้องก่อนนำเสนออีกครั้ง โดยในการนำเสนอผลงานครูผู้สอนให้นักเรียนพูดนำเสนอผลงาน โดยไม่แทรกแซงระหว่างการนำเสนอ และเป็นผู้สังเกตคอยให้คำแนะนำ หลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือหลังจากจบการนำเสนอผลงานเพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้พูดแสดงความคิดเห็น ชักถาม และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection)

เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียนได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปราย ได้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู และสรุปประเด็นการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้

1.4 ระบบสังคม

บทบาทผู้เรียน ได้แก่ การพิจารณาทำความเข้าใจประเด็นปัญหา เลือกประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่ตนเองสนใจ ค้นหาข้อมูล หาคำตอบด้วยตนเอง และทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกข้อมูลและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย และระหว่างกลุ่มนำเสนอ

บทบาทผู้สอน ได้แก่ การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและน่าเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกลุ่มร่วมมือตามความเหมาะสม กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ใช้คำถาม และนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทาย ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือ แนะนำนักเรียนในการค้นหาแหล่งเรียนรู้ สังเกตการทำงาน และประเมินนักเรียนในระหว่างการทำ กิจกรรมไปด้วย

1.5 หลักการสอบสอน

กระตุ้นให้เกิดการคิด ความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบสิ่งที่อยู่รอบตัว จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ประเมินผลตามสภาพจริงที่ส่งเสริมให้แรงเสริมด้วยตนเอง ผ่านการมี ปฏิสัมพันธ์ การอภิปราย การไตร่ตรอง

1.6 ระบบสนับสนุน

1.6.1 ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทยที่ชัดเจน ถ่องแท้ สามารถแนะนำการปฏิบัติรวมถึงเสริมต่อการเรียนรู้ได้อย่างมี ทักษะ และถูกต้องครอบคลุมทุกขั้นตอน

1.6.2 ผู้สอนต้องจัดบริบทสภาพแวดล้อมของการเรียน เช่น กิจกรรม เนื้อหา โอกาส สภาพแวดล้อม สื่อสนับสนุน ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน

1. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)
2. หลักการและแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning)
4. ทฤษฎีการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนผล (Reflection)

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

- ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation)
- ขั้นที่ 2 ค้นหาแนวคิด (Searching)
- ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration)
- ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing)
- ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection)

ระบบสังคม

บทบาทผู้เรียน ได้แก่ การพิจารณาทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา เลือกประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่ตนเองสนใจ ค้นหาข้อมูล หาคำตอบด้วยตนเอง และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาพิจารณา เพื่อตัดสินใจเลือกข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย และระหว่างกลุ่มนำเสนอ

บทบาทผู้สอน ได้แก่ การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและนำเรียนรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกลุ่มร่วมมือตามความเหมาะสม กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ใช้คำถาม และนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทาย ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการค้นหาแหล่งเรียนรู้ สังเกตการทำงาน และประเมินนักเรียนในระหว่างการทำกิจกรรมไปด้วย

หลักการตอบสนอง

กระตุ้นให้เกิดการคิด ความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบสิ่งที่ยู่รอบตัว จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประเมินผลตามสภาพจริงที่ส่งเสริมให้แรงเสริมด้วยตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ การอภิปราย การไตร่ตรอง

ระบบสนับสนุน

- 1) ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่ชัดเจน ถ่องแท้ สามารถแนะนำการปฏิบัติรวมถึงเสริมต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีทักษะ และถูกต้องครอบคลุมทุกขั้นตอน
- 2) ผู้สอนต้องจัดบริบทสภาพแวดล้อมของการเรียน เช่น กิจกรรม เนื้อหา โอกาส สภาพแวดล้อม สื่อสนับสนุนที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียน
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้อย่างอิสระ วางแผน และดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ผล ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน				
1.1	มีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้สนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
1.2	มีความชัดเจนและความเชื่อถือได้ของหลักการและกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.53	มาก
1.3	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	0.49	มากที่สุด
1.4	แสดงให้เห็นจุดเน้นและวัตถุประสงค์หลักของการเรียนการสอน	4.20	0.53	มาก
1.5	สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.38	มากที่สุด
รวม		4.52	0.48	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
2.1	สอดคล้องกับหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.53	มาก
2.2	วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.53	มาก
2.3	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้	4.60	0.53	มากที่สุด
รวม		4.47	0.53	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้				
3.1	การกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบมีความชัดเจน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน	4.40	0.53	มาก
3.2	ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.49	มาก
3.3	กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนจัดอย่างเป็นลำดับสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ	4.60	0.53	มากที่สุด
3.4	กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในชิ้นงาน	4.40	0.53	มาก
รวม		4.45	0.52	มาก
4. ระบบสังคม				
4.1 บทบาทครู				
4.1.1	มีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
4.1.2	เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ จนผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.80	0.38	มากที่สุด
4.1.3	เป็นผู้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย	4.40	0.53	มาก
รวม		4.60	0.47	มากที่สุด
4.2 บทบาทนักเรียน				
4.2.1	มีความเหมาะสม	4.20	0.69	มาก
4.2.2	เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.40	0.69	มาก
4.2.3	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.60	0.53	มากที่สุด
รวม		4.40	0.64	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5. หลักการตอบสนอง				
5.1	ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน	4.20	0.49	มาก
5.2	มีการเสริมแรงด้วยการชมเชย	4.20	0.38	มาก
	รวม	4.20	0.43	มาก
6. ระบบสนับสนุน				
6.1	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน	4.60	0.53	มากที่สุด
6.2	สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.40	0.53	มาก
6.3	สื่อการเรียนรู้สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.0	0.38	มาก
6.4	การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.60	0.53	มากที่สุด
6.5	มีการประเมินผลความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.60	0.53	มากที่สุด
6.6	มีการประเมินผลทั้งรายกลุ่มและรายเดี่ยว	4.20	0.79	มาก
	รวม	4.40	0.55	มาก
	รวมทั้งหมด	4.43	0.51	มาก

จากตาราง 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทของครู มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.53) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.52) บทบาทนักเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.64) ด้านระบบสนับสนุน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) และหลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.43) มีความเหมาะสมในระดับมาก ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และได้วิเคราะห์เปรียบเทียบ
สมรรถนะภาษาไทย กับนักเรียนกลุ่มทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 41 คน ระหว่างก่อนเรียนและ
หลังเรียน ในการหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยใช้การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness
Index : E.I.) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ดัชนีประสิทธิผล ด้านความรู้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย โดยใช้แบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ผลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมรรถนะ	n	คะแนน เต็ม	ร้อยละผลรวมของ คะแนนหลังเรียน	ร้อยละผลรวมของ คะแนนก่อนเรียน	E.I.
ด้านความรู้	41	20	75.36	46.46	0.68
ด้านทักษะ	41	20	84.02	54.39	0.64
ด้านคุณลักษณะ	41	20	79.75	51.21	0.59

จากตาราง 11 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้
ด้านทักษะ และความคุณลักษณะ มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.68, 0.64 และ 0.59 ตามลำดับ
แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 7 คน ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้
และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ความเป็น ไปได้	$\bar{X}$	S.D.	ความเป็น ประโยชน์
1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน	4.72	0.30	มากที่สุด	4.80	0.27	มากที่สุด	4.80	0.27	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้	4.80	0.33	มากที่สุด	4.67	0.34	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการ เรียนรู้	4.65	0.52	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.70	0.51	มากที่สุด
4. ระบบสังคม									
4.1 บทบาทของครู	4.73	0.33	มากที่สุด	4.53	0.50	มากที่สุด	4.80	0.29	มากที่สุด
4.2 บทบาทนักเรียน	4.67	0.52	มากที่สุด	4.47	0.52	มาก	4.68	0.52	มากที่สุด
5. หลักการตอบสนอง	4.30	0.56	มาก	4.40	0.61	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
6. ระบบสนับสนุน	4.50	0.48	มาก	4.43	0.48	มาก	4.53	0.50	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.63	1.11	มากที่สุด	4.55	0.46	มากที่สุด	4.69	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า
มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 1.11) เป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.46) และเป็นประโยชน์
($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.43) ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ตามประเด็น
สาระสำคัญของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สรุปผล

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดมีดังนี้
 - 1.1 ผลการสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนครู
และบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไม่เพียงพอ ครูและบุคลากรมีความรู้

ทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่ในด้านการจัดท้าวสด อุปกรณ์ และ สื่อในการจัดการเรียนการสอนยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับ มอบหมายให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนยังยึด กรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหาเป็นหลัก ขาดการเสนอประเด็น การแก้ปัญหา และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

1.2 ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 คน จากการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด ได้ข้อเสนอแนะในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย คือ ควรมีการโน้มน้าว สร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ในการเรียน ส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง และได้มี ส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองให้มากขึ้น และควรจัดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อ ความต้องการและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย และกิจกรรมในการเรียนการสอนควรมี หลากหลาย และน่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จากประสบการณ์ตัวเอง ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนองและ 6) ระบบสนับสนุน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วม (Collaborative Learning) การสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และการสะท้อนผล (Reflection) ทั้งนี้ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) 2) ขั้นค้นคว้าแนวคิด (Searching) 3) ขั้นการปฏิบัติแบบ ร่วมมือ (Collaboration) 4) ขั้นการจัดองค์ความรู้ (Summarizing) และ 5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้ ด้านทักษะ และความคุณลักษณะ มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.68, 0.64 และ 0.70 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรากฏตามความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลประกอบ ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.12) เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนครู และบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไม่เพียงพอ ครูและบุคลากรมีความรู้ ทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่ในด้านการจัดทาสื่อ อุปกรณ์ และสื่อในการจัดการเรียนการสอนยังขาดงบประมาณ ในการสนับสนุน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนยังยึดกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหาเป็นหลัก ขาดการเสนอประเด็นการแก้ปัญหา และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษา และหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากปัญหาใกล้ตัวของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินชิ้นงานของตนเอง สุภัตรา สถงขสมบัตติ (2561) ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ครูส่วนมากยังขาดการสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพในการเขียนเท่าที่ควร โดยเฉพาะวิธีการคิดออกแบบเนื้อหา และเลือกใช้ข้อความในการเขียนที่มีเหตุผลโต้แย้ง เพื่อชักจูงโน้มน้าวให้ผู้เรียนคิดด้วยการไตร่ตรองและยอมรับเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย คือ ควรมีการโน้มน้าว สร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ในการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง และได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองให้มากขึ้น และควรจัดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย และกิจกรรมในการเรียนการสอนควรมีหลากหลาย และน่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

จากประสบการณ์ตัวเอง ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ ซึ่งสอดคล้องกับธนภัทร จันทรเจริญ (2559) ได้สำรวจสภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทาง แก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ครูปฏิบัติ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ปัญหาการจัดการ เรียนรู้ครูพบปัญหาในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.01 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ครูควรเลือกใช้รูปแบบการเรียน การสอนที่ไม่ซับซ้อน คิดเป็นร้อยละ 25 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย คิดเป็น ร้อยละ 28.13 เลือกใช้การเรียนรู้ที่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 31.25 และใช้เกณฑ์การประเมินที่ สอดคล้องกับสภาพจริง คิดเป็นร้อยละ 34.38

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการ ตอบสนองและ 6) ระบบสนับสนุน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ได้แก่ ทฤษฎี แรงจูงใจ (Motivation Theory) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และ การสะท้อนผล (Reflection) ทั้งนี้ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) 2) ขั้นค้นคว้าแนวคิด (Searching) 3) ขั้นการปฏิบัติแบบ ร่วมมือ (Collaboration) 4) ขั้นการจัดองค์ความรู้ (Summarizing) และ 5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบองค์ประกอบ ของ Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 6) ที่เสนอไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เหมาะสมนั้นควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 2) มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบรรลุประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ 3) มีการออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือ เพื่อวัตถุประสงค์เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง และ 4) แต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีจุดมุ่งหมาย หลัก สอดคล้องกับ Dick, Carey และ Carey (1996 : 41) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของ การจัดการเรียนรู้ไว้ 2 ประการ คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เป็นการตั้ง ความคาดหวังกับผู้เรียนเมื่อจบการจัดการเรียนรู้แล้วต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร การกำหนดความคาดหวังนั้นมาจากข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การประเมินจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ ระบุไว้ การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนในห้องเรียน เป็นต้น 2) การวิเคราะห์เป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียนว่าจะต้องมีความสามารถ อะไรบ้าง มีทักษะและพฤติกรรมอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ

ธนาภัทร จันทรเจริญ (2559) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดเอเอแอลซี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตรวจสอบ และปรับมโนทัศน์ ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้างความคิด ขั้นที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ขั้นที่ 4 ประยุกต์ กลวิธีการเรียนรู้ภาษา ขั้นที่ 5 พัฒนาการคิดเชื่อมโยง

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และ ความคุณลักษณะ 0.68, 0.64 และ 0.70 ตามลำดับ ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการ เรียนรู้ตามรูปแบบผู้เรียนเกิดความรู้ที่ได้มาจากการประสบการณ์การสร้าง การปฏิบัติ การทดสอบ และ การทบทวนความรู้ด้วยตนเอง (Holger, 2003) และในกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองแนวคิด (Meyer and Jones, 1993) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับ ฉันทชัย จันทะเสน (2558 : 24) ที่ได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดองค์ความรู้ต้องแสวงหาและสร้างความรู้ ด้วยตนเอง โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และรับเอาข้อมูลใหม่ ๆ มาปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ จิราภรณ์ ทองพูล (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาสมรรถนะในการอ่าน คำควบล้ำด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนชุมคำวิทยา สพป.ศรีสะเกษ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) พบว่า นักเรียนสามารถบอกคำควบล้ำ บอกความหมายของคำควบล้ำ และสรุปใจความสำคัญของการอ่านทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ นักเรียนสามารถ จำแนกแยกแยะคำควบล้ำแท้และไม่แท้ได้อย่างถูกต้อง ในการสร้าง Mind mapping นักเรียน สามารถสรุปเนื้อหาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วขึ้น มีเพียง 1 คน ที่ครูต้องคอยกระตุ้นและ อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น 2) ผลการพัฒนาด้านทักษะ (Skill) พบว่า นักเรียน สามารถนำคำควบล้ำมาเล่นในเกมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านคำควบล้ำจากการใช้แบบฝึกทักษะที่มีความยากง่ายตามลำดับ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการอ่านคำควบล้ำได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น 3) ผลการพัฒนา ด้านเจตคติ (Attitude) พบว่า สามารถพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเกม

สามารถสร้างความกระตือรือร้น ความสนใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรม ทำงานอย่างตั้งใจและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีน้ำใจต่อผู้อื่นและร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ สุภัทร สุขชสมบัติ (2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความสามารถในการเขียนอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความสามารถในการเขียนอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ วิสส์พร จิโรจพันธุ์ (2561) ที่ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการวัดประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผลคะแนนสมรรถนะรายด้านของการสอบแต่ละครั้งของนักศึกษาครู ของนักศึกษาทั้ง 2 สาขาวิชามีคะแนนสมรรถนะสูงขึ้นกว่าก่อนทำการทดลองในทุกด้าน

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีการปรับปรุงและแก้ไขจนสมบูรณ์ ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนด้วยระบบสังคมที่กำหนดบทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักเรียนชัดเจนร่วมด้วยหลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน ประกอบกับการนำหลักการของทฤษฎีมาเสริมสร้างความสามารถในการเรียน และเสริมสร้างสมรรถนะให้เกิดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 2-7) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Madaus, Scriven และ Stufflebeam (1983) ที่ได้เสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ไว้ 4 หมวด คือ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมิน

การตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื้อหาในรายวิชาภาษาไทยของระดับชั้นประถมศึกษา สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างครูและนักเรียนที่สามารถร่วมกิจกรรมด้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะทางภาษาด้วย

1.2 การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ ครูควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย และเป็นกันเอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ควรลดความสามารถในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกัน ครูควรมีการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ได้คะแนนประเมินผลงานต่ำได้สร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่แทนผลงานเก่า จะทำให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหา และมีทักษะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

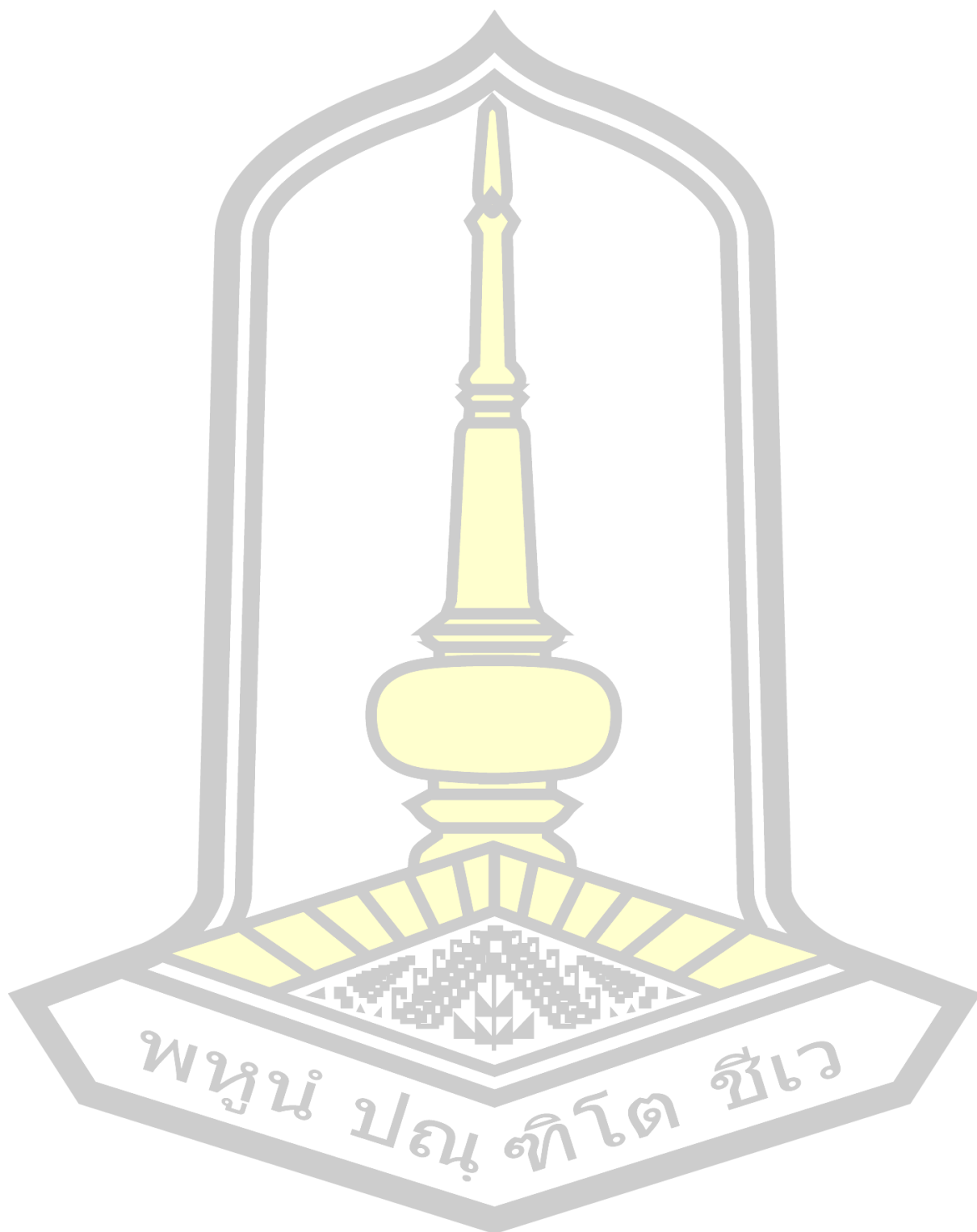
1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีการยืดหยุ่นเวลา เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถในการคิด และสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากการจัดกิจกรรมในแต่ละชั้นนักเรียนอาจยังไม่สามารถสรุปความคิดเห็นได้ ครูผู้สอนจึงควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควบคู่กับสมรรถนะภาษาไทย เพื่อยืนยันว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้วยหรือไม่

2.2 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนหลาย ๆ โรงเรียนเพื่อจะได้ข้อสรุป ผลการวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551 ก). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551 ข). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญภัทร แส่นพวง. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิชาการ*, 13(2), 119-125, พฤษภาคม-สิงหาคม.
- เจนณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2552). การเรียนรู้ด้วยการนาตนเองบนเครือข่าย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(1), 6-13, มกราคม-มีนาคม.
- จรรยา ภู่อุดม. (2544). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้*. ปรียนันตวิบูลย์การศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภรณ์ ทองพล. (2562). พัฒนสมรรถนะในการอ่านคำควบล้าด้วยการจัดการเรียนรู้ Active Learning รูปแบบ GWM ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมคำวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2541). เทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสร้างความรู้. *วิชาการ*, 1(9), 37-52.
- ฉันทชัย จันทะเสน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจดศักดิ์ ชุมนุม. (2540). *นิรमितนิยม-ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยผู้เรียน* ใน *คู่มือฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานประสานงานโครงการาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี พรินท์ (1991) จำกัด.

ชูชัย สมธิไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วีพริ้น.

เจดศักดิ์ รักดีวิโรจน์. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning ข่าวสารวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์*

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำเดือนพฤศจิกายน 2553. เชียงใหม่ : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณรงวิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). *บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตามแนวทางของ Active Learning*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.pochanukul.com>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2563].

ดนัย เทียนพุ่ม. (2546). *ดัชนีวัดผลสำเร็จธุรกิจ (KPLs) และการประเมินองค์กรแบบสมดุล (BSC : The Balance Scorecard)*. กรุงเทพฯ : นาโกต้า.

ดวงมาลา จาริขานนท์. (2551). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2543). *Competency-Based Human Resources Management*. กรุงเทพฯ : HR Magazine.

ทิพนตร ขรรค์ทัพไทย. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อการเรียนรู้รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

ทิพย์ฉัตร พละพล. (2562). *การพัฒนาชุดการสอนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 14(1), 93-106, มกราคม-เมษายน.

ทศนา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนภัทร จันทรเจริญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทย ตามแนวคิดเอเอแอลซี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *สุทธภิรัติทัศน์*, 30(96), 27-40, ตุลาคม-ธันวาคม.
- ธัญญารัตน์ ชื่นแสงจันทร์. (2563). ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยนำไปสู่การเรียนรู้. *วารสารสังคมศึกษา มจร สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 1(1), 66-78, มกราคม-มิถุนายน.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้รูปแบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา. *วารสารการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 1(1), 1-7.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2551). *การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริยานุช พรหมภักดี. (2559). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ Active Learning (AL) for HuSo at KPRU*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2). *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 7(4), 46-51, กรกฎาคม.
- พิชยาศิริ พิมพ์ทราย. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เพื่อเสริมสมรรถนะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 7(2), 143-161, กรกฎาคม-ธันวาคม.
- พิณทิพย์ วิจิตรกลาง. (2562). การเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 233-243.
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น. (2554). *การสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ในรายวิชา Gsoc 2101 ชุมชนกับการพัฒนาโดยใช้การสอนแบบ Active Learning และการใช้บทเรียนแบบ e-learning*. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- รัชนิวรรณ วนิชย์ถนอม. (2548). *สมรรถนะในระบบข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง). (2562). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562. นครนายก : โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง).

วัชรวิ เกษพิชัยณรงค์ และคณะ. (2557). การเรียนเชิงรุกและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วัชรวิ จิโรจน์พันธ์. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการวัดประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารินทร์ รัชมีพรหม. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชาออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารุณี ธงไพร. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญหา หน่วยการเรียนรู้ เรื่องพระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิมล เหล่าเคน. (2552). ผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษาด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิลาวลัย สมยาโรน. (2562). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อการเรียนรู้มัลติมีเดีย โดยใช้หลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม เพื่อยกระดับสมรรถนะการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพะเยา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 31(1), 99-109.

วิณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศักดิ์ ไซกิจปัญญา. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learning. นวัตกรรมการเรียนการสอน, 2(2), 12-15.

สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กทม. : ประสานการพิมพ์.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก. นนทบุรี : บริษัทประชุมช่าง จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3). กรุงเทพฯ : สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2563 (IMD2020). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). โครงการเรียนคุณภาพมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency-Based Learning. กรุงเทพฯ : บริษัท ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ตตั้ง จำกัด (มหาชน).

สุภัทรา สฤชสมบัติ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรัชย์ พรหมพันธ์. (2554). ข้าหละสมรรถนะเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

อรุณี ศรีวงษ์ชัย. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อานนท์ ศักดิ์วรวิทย์. (2547). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์. (2548). *Competency Dictionary*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

Anderson, N. (1999). *Exploring Second Language Reading: Issues and Strategies*.
Boston, MA : Heinle & Heinle.

Baldwin, J. and Williams, H. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. England :
Blakwell Education.

Best, J.W. (1997). *Research in Education*. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.

Bonwell, C.C. and Eison, J.A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the
Classroom 1991 ASHE-ERIC Higher Education Reports*. Washington, DC :
Office of Educational Research and Improvement (ED).

Boselie, P. and Paauwe, J. (2005). Human resource function competencies in
European companies. *Personnel Review*, 34(5), 550-566.

Council for the Curriculum, Examinations and Assessment. (CCEA). (2007). *Active
Learning and Teaching Methods*. UK : A PMB publication.

Dewey, J. (1910). *How We Think*. Lexington, MA : D.C. Heath and Company.

Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to
the educative process*. New York : D.C. Health and Company.

Dick, W., Carey, L. and Carey, J.O. (1996). *The Systematic Design of Instruction*. 5th ed.
New York : Addison- Wesley, Longman.

Dillenbourg, P. and Baker, M.J. (1996). Negotiation Spaces in Human-Computer
Collaboration. In *Actes du colloque COOP'96, Second International
Conference on Design of Cooperative Systems*, pp. 187-206, INRIA :
Juan-les-Pins.

Eisner, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism : Their form and functions
in education evaluation. *The Journal of Aesthetic Education*, 10(3), 135.

Elbaz, P. (1983). *Teacher thinking: a study of practical knowledge*. London :
Croom Helm.

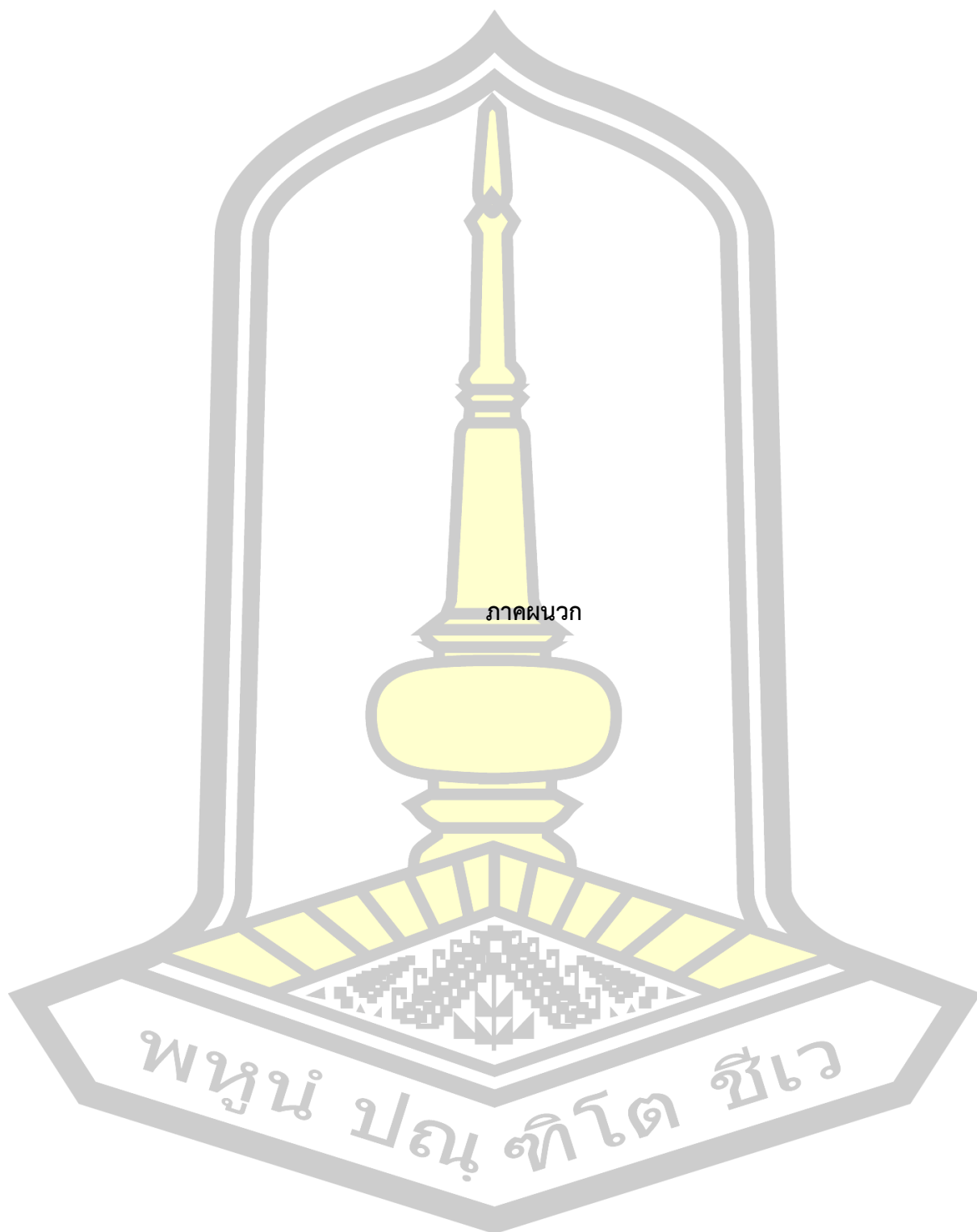
Fink, L.D. (1999). *Active learning*. [online], Available from : <http://www.honolulu.hawaii.edu/intranet>. [accessed 16 June 2021].

Fink, L.D. (2003). *Creating significant learning experiences: An integrated approach to
designing college courses*. San Francisco : JosseyBass.

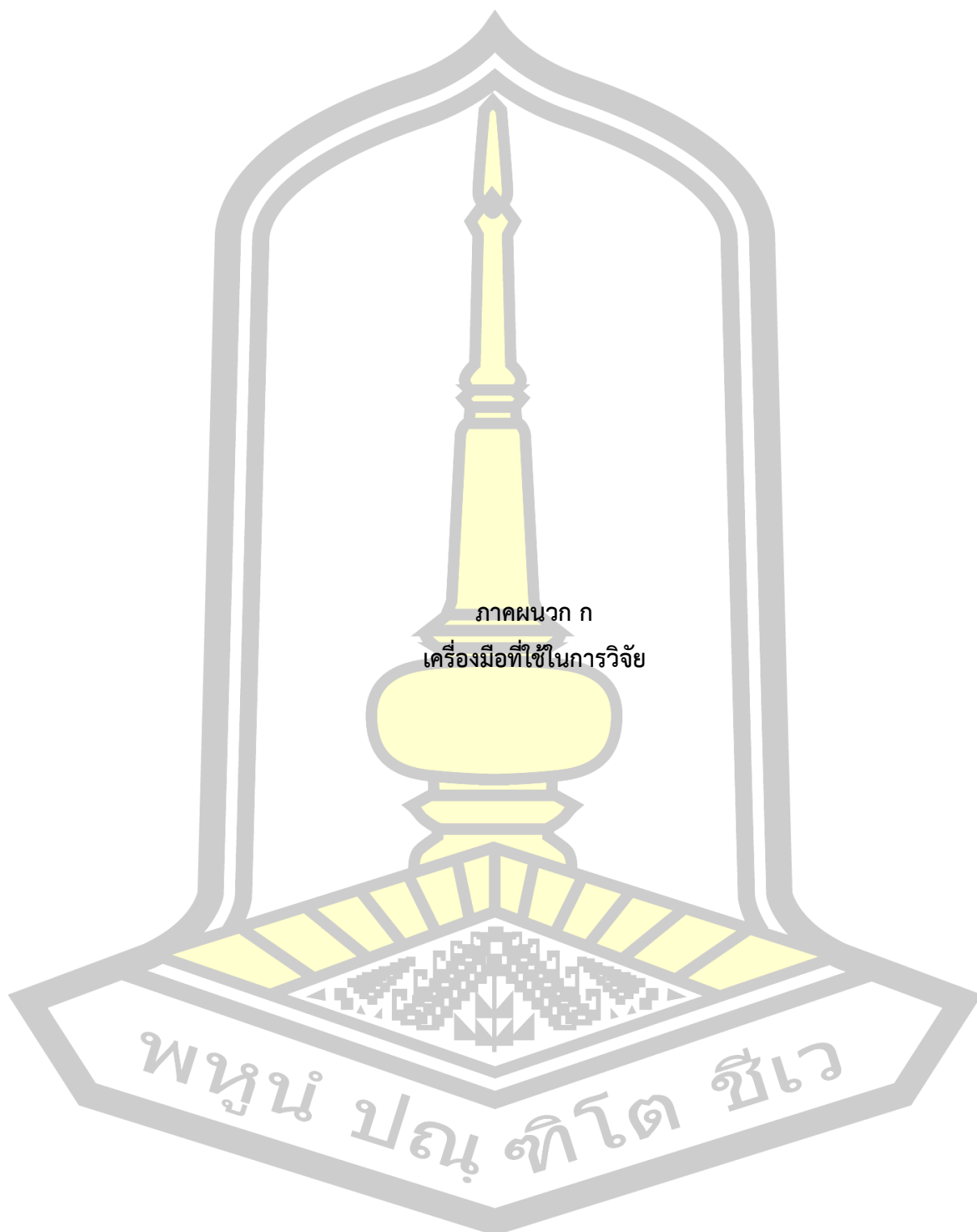
- Fosnot, C.F. (1996). *Constructivism : Theory, Perspectives And Practice*. New York : Teacher College Press.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw–Hill book Company, Inc.
- Hamdan, A.R. and others. (2010). Teaching Competency Testing Among Malaysian School Teachers. *European Journal of School Sciences*, 12(4), 610-616.
- Hazzan, O. and Lapidot, T. (2004). Construction of a Professional Perception in the Methods of Teaching Computer Science Course. *ACM SIGCSE Bulletin*, 36(2), 57-61.
- Henry, N. (2010). *Public Administration and Public Affairs*. 11th ed. New York : Longman.
- Holger, T. (2003). *Benefits of an intranet-based knowledge management system Measuring the effects*. [online]. Available from : http://www.avinci.de/competence/publikationen/diplomarbeit_holger_trapp.pdf. [accessed 12 October 2021].
- Johnson, D.W. and Johnson, R.T. (1991). *Learning together and alone*. Englewood Cliffs NJ : Prentice –Hall.
- Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2004). *Models of teaching*. Boston : Allyn and Bacon.
- Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2009). *Model of Teaching*. 8th ed. London : Allyn and Bacon.
- Joyce, B., Weil, M. and Showers, B. (2004). *Model of Teaching*. 5th ed. New Delhi : Prentice-Hall of India.
- Kennedy, P.W. and Dresser, S.G. (2005). Creating a Competency-Based. Workplace. *Benefits Compensation Digest*, 42(2), 20-23.
- Kirschner, P.A. (2001). Using Integrated Electronic Environments for Collaborative Teaching/Learning. *Learning and Instruction*, 10, 1-9.
- Larson, B.E. and Keiper, T.A. (2011). *Instructional strategies for middle and s social studies: Methods , assessment , and classroom management*. New York : Taylor and Francis Group.

- Lepper, M.R. and others. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations in the Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 184–196.
- Lieberman, D. A. (2012). *Human learning and memory*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Lindgren, R., Henfridson, O. and Schultze, U. (2004). *Design Principles for Competence Management Systems : A Synthesis of an Action Research Study 1*, *MIS Quarterly*. Minneapolis : Sep.
- Lyons, N. and LaBoskey, V.K. (2002). *Narrative inquiry in practice: Advancing the knowledge of teaching*. New York : Teachers College Press.
- Madaus, G.F., Scriven, M.S. and Stufflebeam, D.L. (1983). *Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation*. 8th ed. Boston : Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Martin, J.R. (1994). *Changing the educational landscape: Philosophy, women, and curriculum*. New York : Routledge.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Meyers, C. and Jones, T.B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the collage classroom*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Mezirow, J. (1990). A Critical Theory of Adult Learning and Education. *Adult Education Quarterly*, 32(1), 3-24.
- Panitz, T. (1996). *Collaborative versus cooperative learning: A comparison of the two concepts which will help us understand the underlying nature of interactive learning*. [online], Available from : <http://home.capecod.net/~tpanitz/tedsarticles/coopdefinition.htm>. [accessed 16 June 2021].
- Piaget, J. (1972). Intellectual Evolution from Adolescence to Adulthood. *Human Development*, 15, 1-12.
- Raji, V.S. (2009). *Competency Mapping of Teachers in Tertiary Education*. Master of Business Administration, Centre for Distance Education ANNA University.

- Roschelle, J. and Teasley, S.D. (1996). The Construction of Shared Knowledge in Collaborative Problem Solving. In C. E. O'Malley (Ed.), *Computer Supported Collaborative Learning* (pp. 69-97). Heidelberg : Springer-Verlag.
- Santrock, J. (2008). *Educational Psychology*. 3th ed. New York : McGraw-Hill.
- Schon, D.A. (1983). *The reflective practitioner: how professionals think in action*. Aldershot, England : Ashgate.
- Scott, B.P. (1998). *Evaluation the impact of Training Alexandria*. VA : American Society for training and Development. .
- Shenker, J.I., Goss, S.A. and Bernstein, D.A. (1996). *Instructor's Resource Manual for Psychology : Implementing Active Learning in the Classroom*. [online]. Available from : [http://s.psych/uiuc.edu/~jskenker/active.html](http://s.psych.uiuc.edu/~jskenker/active.html). [accessed 16 June 2021].
- Slavin, R.E. (1997). Research on Cooperative Learning and Achievement. What We Know, What We Need to Know. *Contemporary Educational Psychology*, 21, 123-134.
- Tibke, J. and Poyner, L. (2013). Why is critical reflection important. In: C. Mercier , C. Philpott and H. Scott. (Eds). *Professional Issues in secondary teaching*. London : Sage.
- Weingartner, J.A. (2008). *From teachers perspective: Implementation of literacy materials in middle school science*. Ph.D. Thesis, George Mason University.
- Wigfield, A., Klauda, S.L. and Cambria, J. (2011). Influences on the development of academic self-regulatory processes. In B. J. Zimmerman & D. H. Schunk (Eds.), *Handbook of self-regulation of learning and performance* (pp. 33-48). New York : Routledge.
- Woolfolk, A. (2010). *Educational Psychology*. 11th ed. Upper Saddle River NJ : Pearson Education, Inc..
- Yang B-C., Wu B-E., Shu P-G. and Yang M-H. (2006). On establishing the core competency identifying model: A value-activity and process oriented approach. *Industrial Management & Data Systems*, 106(1), 60-80.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวธราธิคุณ ระหา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน บณ สิโต ชีเว

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกรอกข้อความ หรือเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 25 ปี☐ 25 – 35 ปี☐ 36 – 45 ปี☐ 46 – 55 ปี☐ สูงกว่า 55 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี☐ ปริญญาโท☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง

☐ ครูผู้ช่วย☐ ครู☐ ครูชำนาญการ☐ ครูชำนาญการพิเศษ☐ ครูเชี่ยวชาญ☐ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ☐ อื่น ๆ

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี☐ 5 – 10 ปี☐ 10 ปีขึ้นไป

6. ประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย

☐ ต่ำกว่า 5 ปี☐ 5 – 10 ปี☐ 10 ปีขึ้นไป

7. ขนาดโรงเรียน

☐ ขนาดใหญ่พิเศษ☐ ขนาดใหญ่☐ ขนาดกลาง☐ ขนาดเล็ก☐ ขนาดเล็กพิเศษ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษาของท่าน
☐ น้อยกว่า 10 คน ☐ 11 – 20 คน ☐ 21 – 30 คน
☐ 31 – 40 คน ☐ 41 – 50 คน ☐ 50 คน ขึ้นไป
2. ครูและบุคลากรที่สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
☐ ไม่มี ☐ 1 คน ☐ 2 คน
☐ 3 คน ☐ 4 คน ☐ มากกว่า 5 คน
3. ครูและบุคลากรมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยหรือไม่
☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ
4. ครูและบุคลากรที่สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้และทักษะ
ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมหรือไม่
☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม
5. โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการจัดการเรียนรู้
วิชาภาษาไทย เพียงพอหรือไม่
☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ
6. ในการจัดการเรียนการสอนท่านใช้แหล่งเรียนรู้อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ อินเทอร์เน็ต
☐ ห้องสมุด
☐ ห้องปฏิบัติการ
☐ แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทยหรือไม่
☐ มี ☐ ไม่มี

8. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

9. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยด้วยวิธีใดบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสังเกต

☐ การสัมภาษณ์

☐ การประเมินผลตามสภาพจริง

☐ การวัดผลภาคปฏิบัติ

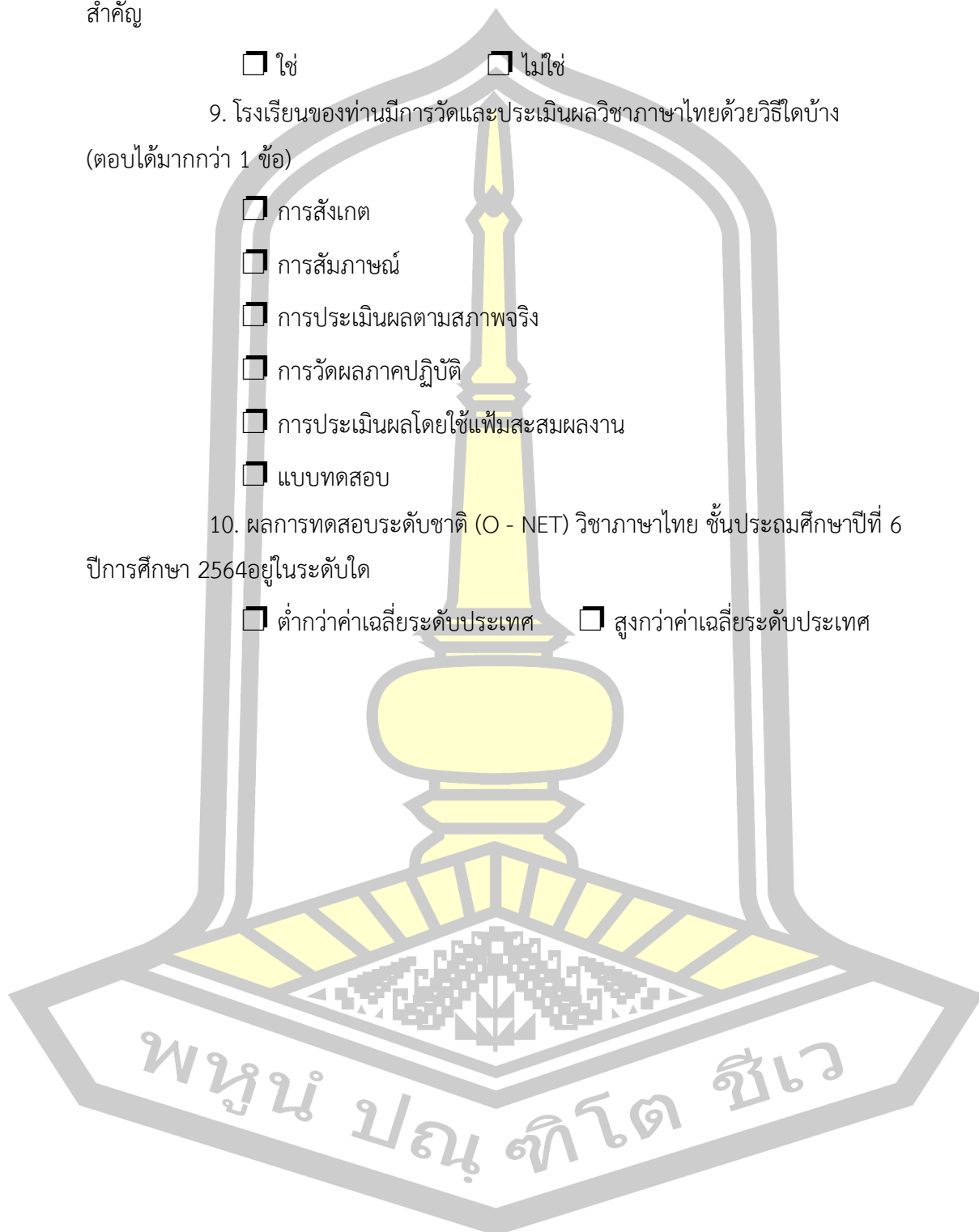
☐ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

☐ แบบทดสอบ

10. ผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2564อยู่ในระดับใด

☐ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

☐ สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ให้ท่านพิจารณาการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านต่อไปนี้ว่ามีปัญหามากน้อยเพียงใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหา โดยกำหนดความหมายของระดับปัญหา ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด
 4 หมายถึง เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนมาก
 3 หมายถึง เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนปานกลาง
 2 หมายถึง เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนน้อย
 1 หมายถึง เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ที่	ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะ ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร						
1	การศึกษาความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย					
2	การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย					
3	ความรู้และทักษะในการนำหลักสูตรไปใช้					
4	ความรู้และทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้					
5	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน					
6	การนำหลักสูตรไปใช้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม					
7	การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร					
ด้านเนื้อหาวิชา						
1	การกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
2	เนื้อหาที่สอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้					
3	ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับความสามารถของนักเรียน					
4	เนื้อหาที่สอน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะในวิชาภาษาไทย					
5	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับชีวิตประจำวัน					
6	เนื้อหาที่สอนนักเรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียน					

ที่	ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
7	เนื้อหาที่สอนนักเรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน					
2	การให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมครบทุกทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน)					
3	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม					
4	การสร้างบรรยากาศในการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้					
5	การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิชาอื่น ๆ					
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรม					
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
1	การจัดหาคู่มือและหนังสือเรียน					
2	การจัดหาหรือผลิตสื่อเพื่อใช้ในการสอน					
3	ความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน					
4	การผลิตสื่อโดยเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น					
5	การเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น บัตรคำ บัตรภาพ Youtube ฯลฯ					
6	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการเรียนการสอน					
7	การพัฒนาปรับปรุงสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้					
2	การแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบล่วงหน้า					
3	การประเมินโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4	การแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบเป็นระยะ					

ร.ร.	ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ส่งเสริมสมรรถนะ ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
5	การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง					
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของตนเองและของ เพื่อน					
7	การสรุปผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนอย่างเป็น ระบบ					

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ครูผู้สอน วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสัมภาษณ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้รับการสัมภาษณ์

วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

ให้ผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็น
รายบุคคลตามคำถามต่อไปนี้ แล้วเขียนบันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในช่องว่าง

- ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ท่านใช้แนวทางใดในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....
.....

2. ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาอย่างไร

.....
.....

3.สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของท่านเป็น
เช่นไร

.....
.....

4. ท่านคิดว่าจะมีความจำเป็นหรือไม่ ในการพัฒนาสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะเหตุใด

.....
.....

5. ท่านมีแนวทาง หรือวิธีการในการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างไร

6. ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ด้านสื่อการเรียนรู้

1. ท่านใช้สื่อ หรือแหล่งการเรียนรู้ใดบ้าง ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

2. วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนของนักเรียนหรือไม่ และท่านได้รับการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งใด

3. การใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ท่านพบปัญหาหรือไม่ อย่างไร

4. ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

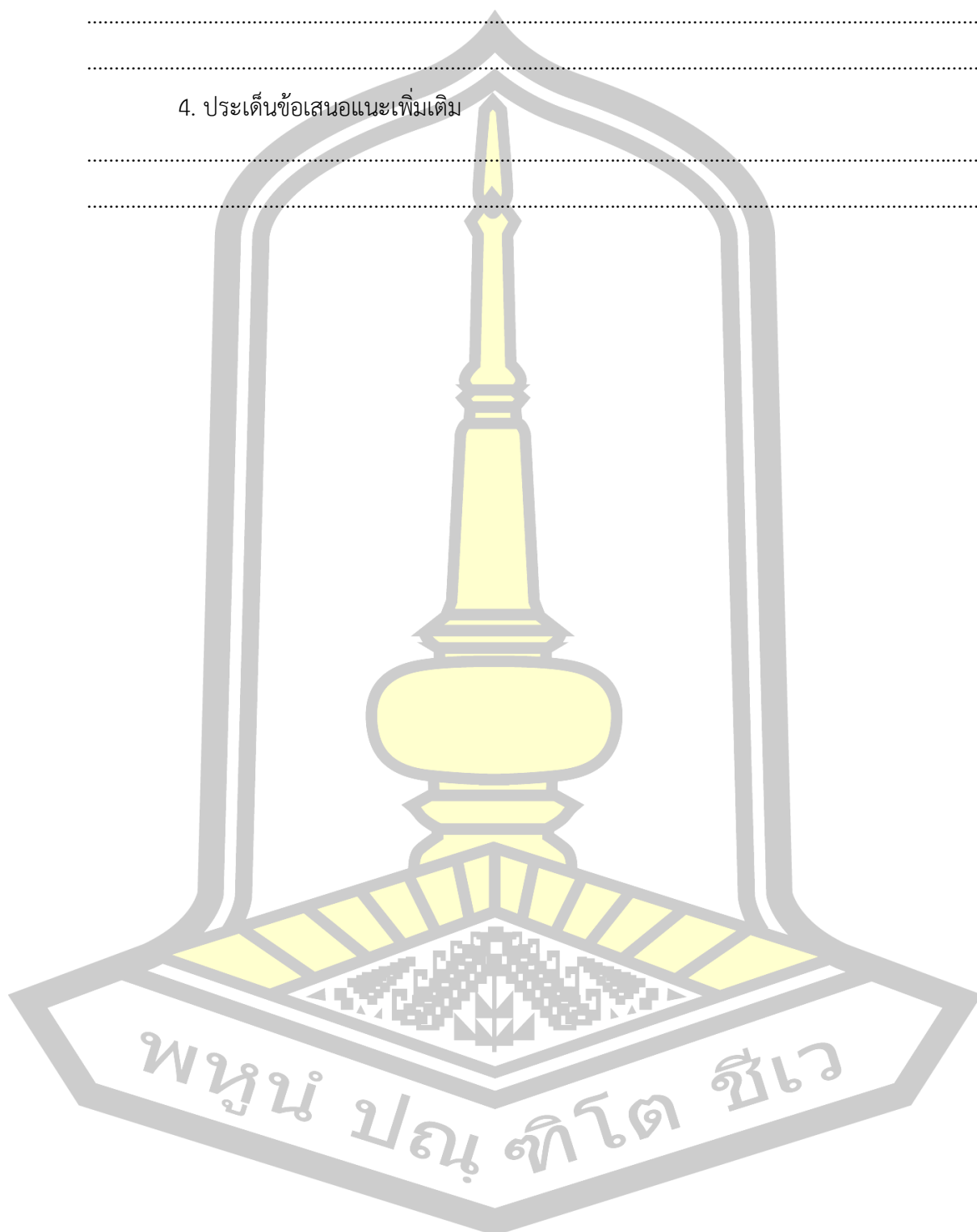
- ด้านการวัดและประเมินผล

1. ท่านใช้เครื่องมือใดในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

2. ท่านมีวิธีการวัด และประเมินผลผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทย อย่างไรบ้าง

3. ในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ท่านพบปัญหาหรือไม่ อย่างไร

4. ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหลังจากการพิจารณา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการจัดการ เรียนรู้ให้มีคุณภาพก่อนที่จะนำไปทดลองใช้และขยายผลต่อไป

2. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย P ลงในช่องว่างให้ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์

นางสาวธราธิคุณ ระหา

ผู้วิจัย

พูน ปณ ภิโต ชีเว

**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน						
1.1	มีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้					
1.2	มีความชัดเจนและความเชื่อถือได้ของหลักการและกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้					
1.3	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสมชัดเจนเข้าใจง่าย					
1.4	แสดงให้เห็นจุดเน้นและวัตถุประสงค์หลักของการเรียนการสอน					
1.5	สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน					
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
2.1	สอดคล้องกับหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้					
2.2	วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.3	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้					
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้						
3.1	การกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบมีความชัดเจน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน					
3.2	ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.3	กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนจัดอย่างเป็นลำดับสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
3.4	กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในชิ้นงาน					
4. ระบบสังคม						
4.1 บทบาทของครู						
4.1.1	มีความเหมาะสม					
4.1.2	เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ จนผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
4.1.3	เป็นผู้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย					
4.2 บทบาทนักเรียน						
4.2.1	มีความเหมาะสม					
4.2.2	เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
4.2.3	ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
5. หลักการตอบสนอง						
5.1	ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน					
5.2	มีการเสริมแรงด้วยการชมเชย					
6. ระบบสนับสนุน						
6.1	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน					
6.2	สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
6.3	สื่อการเรียนรู้สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน					
6.4	การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
6.5	มีการประเมินผลความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
6.6	มีการประเมินผลทั้งรายกลุ่มและรายเดี่ยว					

**แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยนี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้จัดการ เรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และเพื่อนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในฐานะที่ท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ ขอให้ท่านโปรดพิจารณาว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ตามองค์ประกอบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. การประเมินแบบประเมิน ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างสำหรับเลือกตอบของ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายใน การตอบดังนี้

5	หมายถึง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
มีประโยชน์มากที่สุด
4	หมายถึง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
มีประโยชน์มาก
3	หมายถึง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
มีประโยชน์ปานกลาง
2	หมายถึง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
มีประโยชน์น้อย
1	หมายถึง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้
และมีประโยชน์น้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

นางสาวธราธิคุณ ระหา

ผู้วิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อต้องการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ตรวจสอบความเหมาะสม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยมีระดับความเหมาะสมดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมตามเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ธราธิคุณ ระหา

พูน ปณ สิโต ชีเว

**แบบประเมินเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 1.1 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา					
2. สาระการเรียนรู้ 2.1 มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน 2.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 2.3 มีความยากง่ายพอเหมาะ 2.4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
3. สาระสำคัญ 3.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ในหลักสูตร 3.2 มีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ 3.3 ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ 3.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ 4.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 4.2 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน 4.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการชัดเจน 4.4 สามารถจัดกิจกรรมได้บรรลุจุดประสงค์ 4.5 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5.1 มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ 5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5.3 ถูกต้องตามหลักสูตร 5.4 มีความชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					

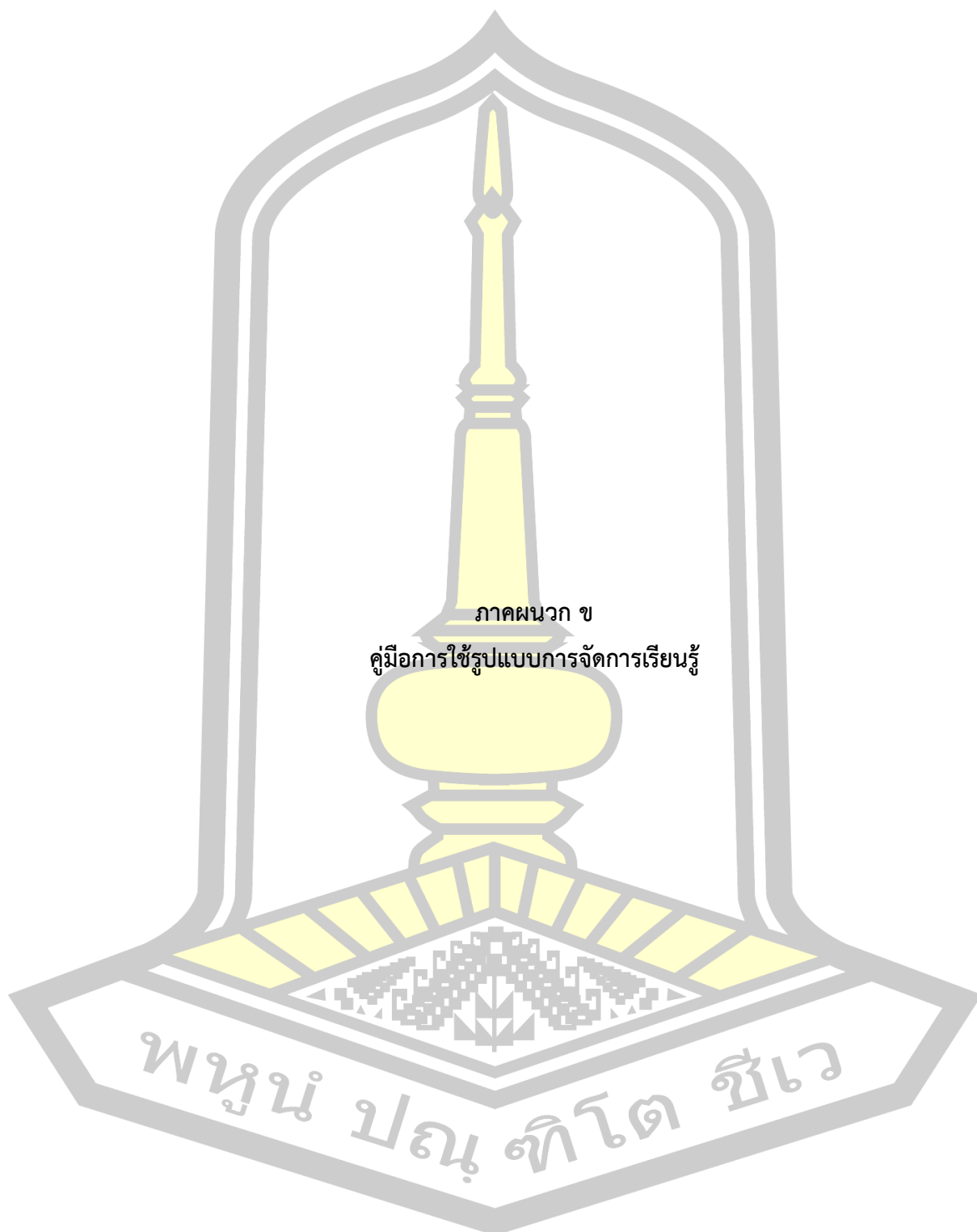
รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 6.2 ความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ 6.3 สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 6.4 กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 6.5 เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในแต่ละแผน					
7. ภาระงาน/ชิ้นงาน 7.1 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 7.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 7.4 สะท้อนถึงสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียนได้ชัดเจน					
8. สื่อการเรียนรู้ 8.1 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 8.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 8.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 8.4 ได้รับความสนใจของผู้เรียน 8.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้					
9. การวัดและประเมินผลการเรียน 9.1 มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ 9.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 9.3 ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดได้เหมาะสม 9.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน 9.5 มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (รูบรีค) ชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้จริง					

ข้อเสนอแนะ

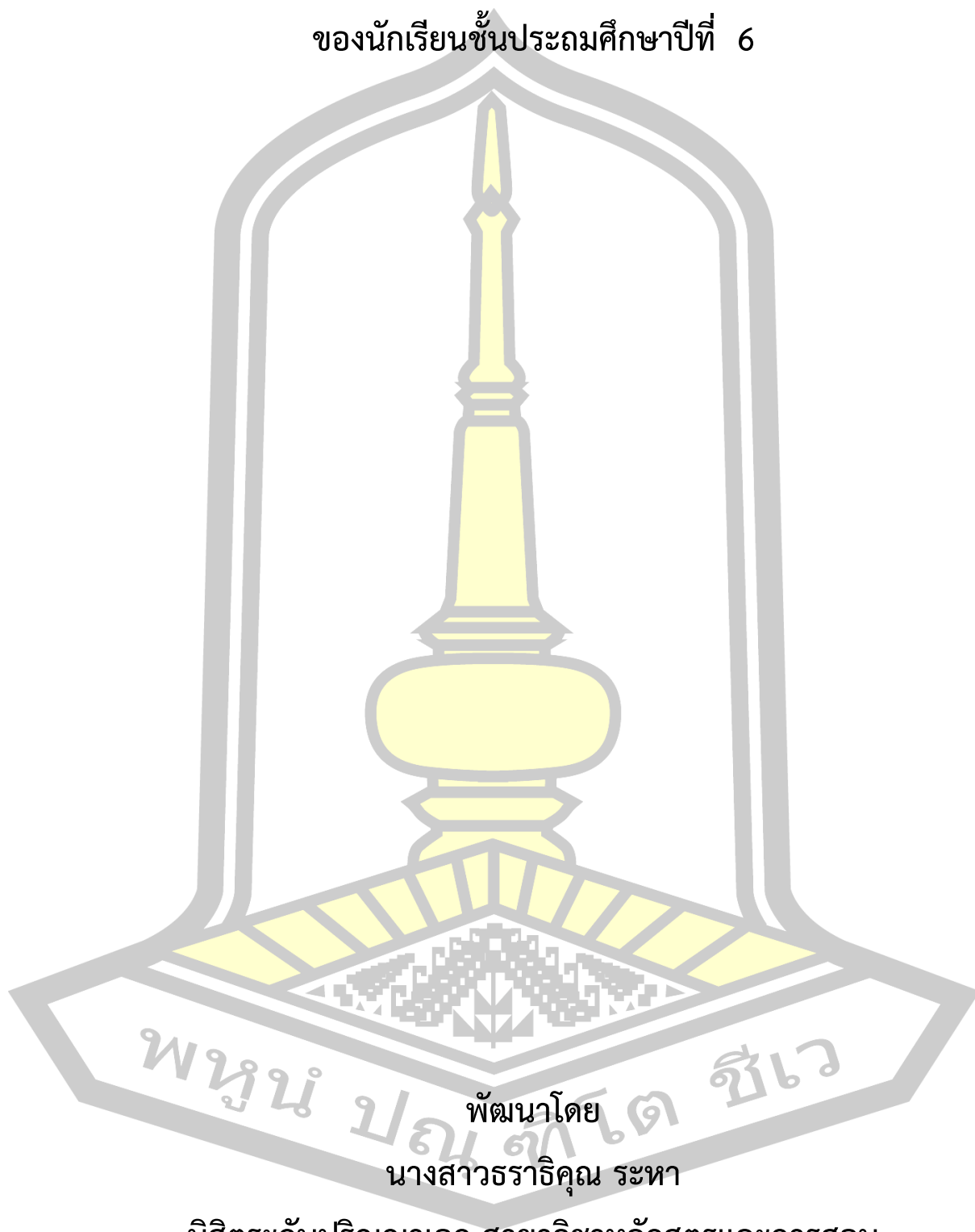
.....

.....

.....

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พัฒนาโดย

นางสาวธรรดิคุณ ระหา

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียน ที่ เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถึงความจำเป็นและความสำคัญของการเรียนภาษาไทยว่า ภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้าง บุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการ พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้ควร อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป นอกจากนี้ทำให้ได้แนวทางสำหรับผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้ประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบ บทบาทครู บทบาทผู้เรียนและ การนำไปใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (A Development of Instructional Model to Competency of Thai Language for Students Grade 6)

ธราธิคุณ ระหา

ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ความเป็นมาและความสำคัญ	176
ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	178
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	179
ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	179
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	180
กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	188
บทบาทครู	189
บทบาทนักเรียน	190
หลักการตอบสนอง	190
ระบบสนับสนุน	190
การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้	191
บรรณานุกรม	193

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจน การนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และ สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อีกทั้งภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือ สำคัญของการติดต่อ สื่อสารระหว่างกัน การศึกษาในศาสตร์อื่น ๆ ผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้ดีจึงสามารถ ประสบความสำเร็จในการสื่อสารในระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และในทางกลับกันหากมีการนำภาษา ไปใช้ไม่เหมาะสม ความไม่ถูกต้องของภาษาย่อมจะส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็น ความเสียหายโดยตรง คือการใช้สื่อสารอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ และยังส่งผลกระทบต่อ ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

ซึ่งปัจจุบันพบว่าเด็กไทยนั้นมีความบกพร่องหลายประการ เช่น ปัญหาเรื่องการเขียน เป็นปัญหาที่ควรตระหนักไว้ เด็กไทยมักใช้ภาษาวิบัติไม่คำนึงถึงคำไทยที่ถูกต้อง อีกทั้งยังไม่มีความรู้ เกี่ยวกับภาษาไทยในหลายๆ ด้าน การใช้คำทางหลักภาษาให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นไวยากรณ์ อักษรวิธี ในการเขียน ภาษาไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนของเด็กไทย คือต้องมีความรู้ เกี่ยวกับภาษาไทยให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับภาษาไทย ควรปลูกฝังให้เด็ก เยาวชนไทย รักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย เพราะภาษาไทยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน ใช้สื่อสารติดต่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนมีความสามารถในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน และสื่อความหมายได้ จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จ สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ธัญญารัตน์ ชื่นแสงจันทร์, 2563)

สมรรถนะ (Competency) เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนในการทำงาน หรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใด ระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมปฏิบัติที่สามารถวัดได้และประเมินผลได้ สมรรถนะ จึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือ กลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน คนทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ภายในซึ่งเป็น

ความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล แต่ละคนมีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็นจนกว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือได้รับการศึกษา หรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมาหากได้รับการส่งเสริมต่อไป ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกทักษะ (Skills) ต่าง ๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์ เหล่านั้น สามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้อาจไม่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หากบุคคลนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงาน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การขาดความสามารถในเชิงสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้นั้นจะยังไม่ใช้สมรรถนะจนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน หรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นกระบวนการไปสู่การสร้างสรรค์องค์ความรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้สังเกตและลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ มีนิสัยรักการอ่าน โดยต้องการให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้คล่อง อ่านได้เร็ว เข้าใจความหมาย อ่านจับประเด็นสำคัญและแยกแยะข้อเท็จจริงได้ ตลอดจนมีการคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการวิเคราะห์ข้อความ ตีความและสรุปความ มีการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง และสามารถนำองค์ความรู้มาใช้เพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต รวมทั้งมีการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐาน ตามที่หลักสูตรกำหนด มีความรู้สึกรักเรียนในผลการปฏิบัติของตน สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สังคม และส่วนรวมได้ (กัญณภัทร แสนพวง, 2562)

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ จะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะภาษาไทย เพื่อนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนพึงมีเพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งใช้เป็นแนวทางการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแก่ครูในระดับอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อไป

2. ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐาน

แนวคิดหลักที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญและเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะภาษาไทย ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ของ Woolfolk (2010) และ Santrock. (2008), การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ Fink (2003), การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) ของ Slavin and Davis (2006), การสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของ Piaget (1972) และ Vygotsky (1978) และการสะท้อนผล (Reflection) ของ Mezirow (1990)

จากการศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) แรงจูงใจ หรือการจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น จะเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ผู้เรียนจะมีความต้องการในด้านความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นในขณะที่ทำกิจกรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักเรียนจะมีแรงจูงใจภายในที่เป็นความต้องการในการค้นหา และความพยายามที่จะเอาชนะเหตุการณ์ที่สนใจหรือมีความท้าทาย ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรม และกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมที่มีหลักการสำคัญคือให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูจะมีหน้าที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตื่นตัว และกระตือรือร้นในการคิดมากกว่าที่จะมานั่งครูสอนในห้องเรียนและการท่องจำ การเรียนรู้แบบเชิงรุกช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูง และยังเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือความรู้ใหม่ที่ได้เรียนไปแล้ว

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) เป็นปรัชญาในการปฏิสัมพันธ์และวิถีชีวิตส่วนบุคคลและความร่วมมือเป็นโครงสร้างของการปฏิสัมพันธ์ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการบรรลุเป้าหมายผ่านคนที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการเรียนการสอนเป็นประสบการณ์ร่วมกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มย่อย นักเรียนต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้สะท้อนถึงสมมติฐานและกระบวนการคิดของตนเอง และทักษะทางสังคม

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความคิดหรือสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ดีขึ้นนั้น ในระยะก่อนการสอนครูผู้สอนจะจัดเตรียมหรือคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนครูก็อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิด เช่น ใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานของตนเอง การมอบหมายงานที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปให้แก่ผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมล้วนเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

แนวคิดการสะท้อนผล (Reflection) เป็นการแสดงออกด้วยพฤติกรรมหรือการกระทำที่ตอบสนองต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เผชิญ ผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามและแก้ไขปัญหาจากเหตุการณ์ด้วยการสะท้อนกลับได้ดีหากเคยผ่านเรื่องราวนั้น ๆ มาก่อน หรือมีความคิดด้านบวกเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมา

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนของ Joyce และ Weil (2009 : 13 - 15) ที่มีองค์ประกอบการสอนหลัก 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง และ 6) ระบบสนับสนุน ที่เสนอกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบการเรียนรู้ และค้นหาสาระสำคัญข้อบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นวิธีการจัดระบบระเบียบของการเรียนที่มุ่งสู่ความสำเร็จในการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพลังความสามารถถึงที่สุด ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นจะได้ดำเนินการพัฒนาผ่านกระบวนการวิจัย ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน และผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เพื่อส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

4. ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง แบบแผนการดำเนินการ แนวคิด หรือแนวทาง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และนำเสนออย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่พัฒนาตามกรอบแนวคิดของ Joyce Weil and Calhoun โดยผสมผสานกรอบแนวคิดทฤษฎีเพื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) และแนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะภาษาไทย โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจผ่านประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่สนใจ โดยการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย และกลุ่มนำเสนอ

5. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีหลักการ คือ ประกอบด้วยส่วนของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน แล้วหลอมรวมกันเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน นำไปสู่วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดดังตาราง

พหุ อนุ สก โต ชีเว

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ขั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	ผลที่เกิดขึ้น
ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ของ Woolfolk. 2010 และ Santrock. 2008 แรงจูงใจ หรือการจูง ใจในการเรียนรู้ของ ผู้เรียนนั้น จะ เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับ สมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เดียวกันหรือใกล้เคียง กัน ผู้เรียนจะมีความ ต้องการในด้าน ความรู้สึกลดลงภัย และอบอุ่นในขณะที่ ทำกิจกรรม หรือมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อย่างใกล้ชิด ซึ่ง นักเรียนจะมีแรงจูงใจ ภายในที่เป็นความ ต้องการในการค้นหา และความพยายามที่ จะเอาชนะเหตุการณ์ ที่สนใจหรือมีความทำ หาย ครูจะเป็นผู้คอย กระตุ้นให้นักเรียน สนใจในกิจกรรม และกระตุ้นให้ นักเรียนใช้	ขั้นที่ 1 การสร้าง แรงจูงใจ (Motivation) ขั้นนี้เป็นการจัด กิจกรรมให้นักเรียนได้ ตั้งประเด็นปัญหาที่ ตนเองสงสัย หรือ ประเด็นที่นักเรียน สนใจ ครูผู้สอนแจ้ง วัตถุประสงค์ของการ เรียนรู้ให้นักเรียน ทราบ นักเรียน แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่ม ย่อย ๆ ตามความ ถนัด หรือตามความ พอใจของนักเรียน ครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ความสนใจของ นักเรียนโดยใช้สื่อ กิจกรรม หรือ เหตุการณ์ใกล้ตัว นักเรียน หรือสร้าง สถานการณ์ที่ ใกล้เคียงความเป็น จริง หรือสถานการณ์ ที่มีปัญหาความ ขัดแย้ง หรือสื่อ มัลติมีเดีย เกม ที่มี ความสอดคล้องกับ เนื้อหา ครูผู้สอนจัด ห้องเรียนให้มี	แจ้งวัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้ กระตุ้น ความสนใจของ นักเรียน โดยใช้สื่อ กิจกรรม หรือ เหตุการณ์ใกล้ตัว นักเรียน หรือสร้าง สถานการณ์ที่ ใกล้เคียงความเป็น จริง หรือสถานการณ์ ที่มีปัญหาความ ขัดแย้ง หรือสื่อ มัลติมีเดีย เกม ที่มี ความสอดคล้องกับ เนื้อหา และจัด ห้องเรียนให้มี บรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้าง สัมพันธภาพที่ดี ระหว่างนักเรียนกับ ครู	ตั้งประเด็นปัญหาที่ ตนเองสงสัย หรือ ประเด็นที่นักเรียน สนใจ และแบ่งกลุ่ม ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามความถนัด หรือ ตามความพอใจ	คุณลักษณะ (Attribute)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	ผลที่เกิดขึ้น
ความสามารถที่มีอยู่ ในการปฏิบัติงานให้ ประสบความสำเร็จ	บรรยากาศการเรียนรู้ โดยการ สร้าง สัมพันธภาพที่ดี ระหว่างนักเรียนกับ ครู			
การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ Fink. 2003 การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้จาก การทำกิจกรรม ที่มี หลักการสำคัญคือให้ ผู้เรียนมีบทบาทหลัก ในการเรียนรู้ด้วย ตนเอง ครูจะมีหน้าที่ ส่งเสริมให้นักเรียนมี ความตื่นตัว และ กระตือรือร้นในการ คิดมากกว่าที่จะมานั่ง ครูสอนในห้องเรียน และการท่องจำ การ เรียนรู้แบบเชิงรุกช่วย ให้การเรียนรู้ของ นักเรียนมี ประสิทธิภาพสูง และ ยังเป็นการพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ของ นักเรียนให้สามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแยกแยะ	ขั้นที่ 2 ค้นคว้า แนวคิด (Searching) ขั้นนี้เป็นการจัด กิจกรรมให้นักเรียน แต่ละกลุ่มร่วมกัน วางแผนในการ กำหนดเป้าหมายการ เรียนรู้ของตนเอง เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือหาคำตอบด้วย ตนเอง กำหนด แนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบ ข้อมูล โดยมีครูคอย ช่วยเหลือแนะนำ แหล่งข้อมูลในการ ค้นคว้า	แนะนำแหล่งเรียนรู้ ในการค้นคว้าข้อมูล	นักเรียนวางแผน ร่วมกันในการกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ ของตนเอง และ ค้นหาข้อมูล	ความรู้ (Knowledge)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	ผลที่เกิดขึ้น
ได้ว่าสิ่งใดคือความรู้ ใหม่ที่ได้เรียนไปแล้ว				
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) ของ Slavin and Davis. 2006 ความร่วมมือเป็น ปรัชญาในการ ปฏิสัมพันธ์และวิถีชีวิต ส่วนบุคคลและความ ร่วมมือเป็นโครงสร้าง ของการปฏิสัมพันธ์ที่ ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการ บรรลุเป้าหมายผ่านคน ที่ทำงานร่วมกันเป็น กลุ่ม โดยการเรียนการ สอนเป็นประสบการณ์ ร่วมกัน นักเรียนมีส่วน ร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ย่อย นักเรียนต้อง รับผิดชอบในการเรียนรู้ ของตนเอง นักเรียนจะ ถูกกระตุ้นให้สะท้อนถึง สมมติฐานและ กระบวนการคิดของ ตนเอง และทักษะทาง สังคม	ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ แบบร่วมมือ (Collaboration) ขั้นนี้เป็นการจัด กิจกรรมให้นักเรียนทำ กิจกรรมร่วมกัน หลังจากค้นหาคำตอบ ด้วยตนเองระหว่าง นักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่าน กระบวนการกลุ่ม โดย ลดความสามารถของ ผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะ เป็นการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนเกิดทักษะ และ เรียนรู้ด้วยการ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้นักเรียนนำความรู้ ข้อมูลที่ได้จากการ ค้นหาจากแหล่งต่างๆ มาเรียนรู้ และ สร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกัน โดยครูผู้สอน สังเกตการทำงาน ให้ คำปรึกษา ชี้แนะ และ ตอบคำถามด้วยคำถาม	สังเกตการทำงาน ให้ คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วย คำถาม	ทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันหลังจาก ค้นหาคำตอบ โดย การนำความรู้ ข้อมูล ที่ได้จากการค้นหา จากแหล่งต่างๆ มา เรียนรู้ และ สร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกัน	ทักษะ (Skill)
การสร้างสร้งองค์ ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)	ขั้นที่ 4 การจัดองค์ ความรู้ (Summarizing)	ให้คำแนะนำหลังจาก นำเสนอผลงานเสร็จ	นำความรู้ ความ เข้าใจจากการเรียน และการปฏิบัติมา	- ความรู้ (Knowledge) - ทักษะ

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	ผลที่เกิดขึ้น
ของ Piaget. 1972 และ Vygotsky. 1978 ในการพัฒนาความคิดหรือสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้นนั้น ในระยะก่อนการสอน ครูผู้สอนจะจัดเตรียมหรือคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนครูก็อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิด เช่น ใช้คำถามกระตุ้น ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานของตนเอง การมอบหมายงานที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป ให้แก่ผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมล้วนเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง	ชั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียน และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอผลงานที่ได้ค้นคว้าและคิดออกมาผ่านชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย ครูผู้สอนให้นักเรียนนำเสนอผลงานโดยไม่แทรกแซงระหว่างการนำเสนอ แต่ครูจะคอยให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือหลังจากจบการนำเสนอผลงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้แสดงความคิดเห็นซักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน		ประยุกต์ใช้ในการนำเสนอผลงานที่ได้ค้นคว้าและคิดออกมาผ่านชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย	(Skill)
การสะท้อนผล (Reflection) ของ Mezirow. 1990	ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection) ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียน	อภิปรายร่วมกับนักเรียน และสรุปประเด็นการเรียนรู้ และประเมินนักเรียน	ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่ได้นำเสนอ และสะท้อนผลการ	- ความรู้ (Knowledge) - ทักษะ (Skill)

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี	ชั้นการจัดการเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	ผลที่เกิดขึ้น
การสะท้อนผลเป็น การแสดงออกด้วย พฤติกรรมหรือการ กระทำที่ตอบสนอง ต่อสถานการณ์และ เหตุการณ์ที่เผชิญ ผู้เรียนจะสามารถ ตอบคำถามและแก้ไข ปัญหาจากเหตุการณ์ ด้วยการสะท้อนกลับ ได้ดีหากเคยผ่าน เรื่องราวนั้น ๆ มา ก่อน หรือมีความคิด ด้านบวกเกี่ยวกับ ประสบการณ์ที่ ผ่านมา	ตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียน ได้นำเสนอ และ สะท้อนผลการเรียนรู้ ของตนเอง โดยการ ร่วมกันอภิปราย โต้ตอบระหว่าง นักเรียนกับครู และ สรุปประเด็นการ เรียนรู้ เพื่อให้เห็น พัฒนาการในการ เรียนรู้ ตลอดจน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ระหว่างเรียนรู้		เรียนรู้ของตนเองผ่าน การอภิปราย และ โต้ตอบกับครู	- คุณลักษณะ (Attribute)

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation)

ขั้นนี้เป็นขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในบทเรียน โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง หรือสถานการณ์ที่มีปัญหาความขัดแย้ง ให้นักเรียนได้ดู หรือใช้สื่อมัลติมีเดีย คลิปเสียงสั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในมุมมองที่หลากหลาย โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมเข้าช่วยโดยคำนึงถึงเหตุและผล เพื่อนำไปสู่การเลือกหัวเรื่องและขอบข่ายเนื้อหาที่จะพูด หรือเขียน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching)

ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเหตุการณ์ในบทเรียนใหม่ โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสั้น ๆ เช่น บทเขียน บทความ นิทาน หรือให้นักเรียนฟังเรื่องสั้น แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนวิเคราะห์และทำความเข้าใจโดยใช้ประสบการณ์พื้นฐานเดิมที่มี เพื่ออธิบายถึงสิ่งที่ได้อ่าน หรือได้ฟัง ว่ามีองค์ประกอบหรือลักษณะความหมายอะไรบ้าง และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูลใหม่ให้นักเรียน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาคำตอบด้วยตนเอง กำหนดแนวทางในการสำรวจ ค้นหา และตรวจสอบข้อมูล โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration)

ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยการปฏิบัติการอ่าน การเขียนข้อสรุป สังเคราะห์ความรู้ หลังจากค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผ่านกระบวนการกลุ่ม ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนเกิดทักษะ และเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้นักเรียนนำความรู้ ข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ มาพูดนำเสนอแลกเปลี่ยนกับสมาชิกภายในกลุ่ม แล้วให้สมาชิกร่วมกันเขียนสรุปเนื้อหาที่ได้จากการฟังและร่วมกันสังเคราะห์คำตอบของสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนสังเกตการทำงาน ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing)

ขั้นนี้เป็นขั้นกิจกรรมที่นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้จากการปฏิบัติร่วมกันมา รวบรวม แยกแยะ แบ่งประเภทของข้อมูล เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานผ่านการเขียน หรือสร้างสรรค์ชิ้นงานในลักษณะอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การลำดับขั้นตอนและเนื้อหาในการพูด การลำดับเหตุการณ์สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้อ่าน และให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตรวจสอบชิ้นงานให้ถูกต้องก่อนนำเสนออีกครั้ง โดยในการนำเสนอผลงานครูผู้สอนให้นักเรียนพูดนำเสนอผลงานโดยไม่แทรกแซงระหว่าง การนำเสนอ และเป็นผู้สังเกตคอยให้คำแนะนำ หลังจากนำเสนอผลงานเสร็จ หรือหลังจากจบการนำเสนอผลงานเพื่อนร่วมชั้นเรียนจะเป็นผู้พูดแสดงความคิดเห็น ชักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection)

ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือผลงานที่นักเรียนได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปราย ได้ตอบระหว่างนักเรียนกับครู และสรุปประเด็นการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างเรียนรู้

7. บทบาทครู

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนา
สมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในแต่ละ
ครั้ง
3. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนรู้
และทำกิจกรรม โดยเชื่อมั่นว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดและ
การลงมือกระทำ
4. จัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ครูแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียน
กระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยใช้สื่อ กิจกรรม หรือเหตุการณ์ใกล้ตัวนักเรียน หรือสร้าง
สถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง หรือสถานการณ์ที่มีปัญหาความขัดแย้ง หรือสื่อมัลติมีเดีย เกม
ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดี
ระหว่างนักเรียนกับครู

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching) ครูแนะนำแหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้าข้อมูล
ให้นักเรียน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration) ครูสังเกตการทำงาน
ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing) ครูให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอผลงาน
เสร็จ

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection) ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียน และสรุปประเด็น
การเรียนรู้ และประเมินนักเรียน

9. บทบาทนักเรียน

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง
ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาที่ตนเองสงสัย หรือ ประเด็นที่นักเรียนสนใจ และแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามความถนัด หรือตามความพอใจ

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching) นักเรียนวางแผนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้ของตนเอง และค้นหาข้อมูล

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration) นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน หลังจากค้นหาคำตอบ โดยการนำความรู้ ข้อมูลที่ได้จากการค้นหาจากแหล่งต่างๆ มาเรียนรู้ และ สร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing) นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียน และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอผลงานที่ได้ค้นคว้าและคิดออกมาผ่านชิ้นงานที่ได้รับ มอบหมาย

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection) นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือ ผลงานที่ได้นำเสนอ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองผ่านการอภิปราย และได้ตอบกับครู

8. หลักการตอบสนอง

กระตุ้นให้เกิดการคิด ความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบสิ่งที่อยู่รอบตัว จัดบรรยากาศที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ประเมินผลตามสภาพจริงที่ส่งเสริมให้แรงเสริมด้วยตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ การอภิปราย การไตร่ตรอง

9. ระบบสนับสนุน

1) ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยที่ ชัดเจน ถ่องแท้ สามารถแนะนำการปฏิบัติรวมถึงเสริมต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีทักษะ และถูกต้อง ครอบคลุมทุกขั้นตอน

2) ผู้สอนต้องจัดบริบทสภาพแวดล้อมของการเรียน เช่น กิจกรรม เนื้อหา โอกาส สภาพแวดล้อม สื่อสนับสนุน ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียน

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้อย่างอิสระ วางแผน และดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

10. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ไปใช้ครูควรเริ่มจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้

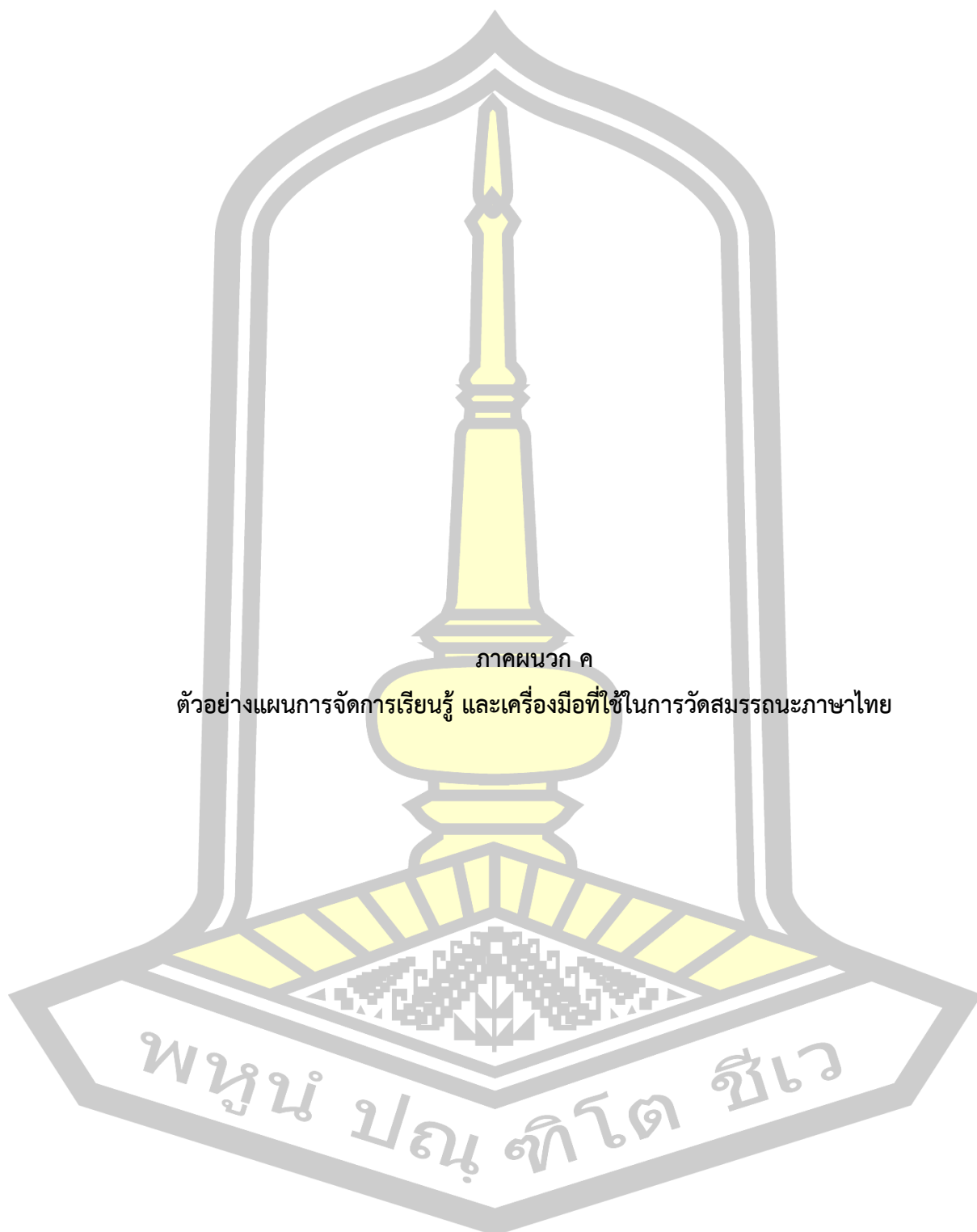
เพราะได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้า ทั้งด้านการเลือกหน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลา มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน/ชิ้นงาน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เป็นการระบุมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้นั้นโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. สาระการเรียนรู้ เป็นการระบุว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ใช้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. สาระสำคัญ เป็นแก่นของความรู้และทักษะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การศึกษาเนื้อหาจะต้องศึกษาวิเคราะห์ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างไร เรียนจบแล้วผู้เรียนได้อะไรจากการจัดการเรียนรู้ซึ่งต้องเขียนในลักษณะประโยคบอกเล่าที่มีความหมายชัดเจน กระชับ เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับผู้เรียน
4. หน่วยการเรียนรู้ เป็นการระบุหน่วยการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 251 เพื่อกำหนดหน่วยและโครงสร้างการเรียนรู้
5. ระยะเวลา เป็นการระบุระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็นระยะเวลาทั้งหมดในหน่วยการจัดการเรียนรู้และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการระบุถึงผลการเรียนรู้ พฤติกรรม หรือความสามารถที่ผู้เรียนจะได้รับภายหลังเรียนจบในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น เพื่อพัฒนาการเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียนตามความมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
7. การจัดการเรียนรู้ เป็นการระบุกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 ค้นคว้าแนวคิด (Searching) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (Collaboration) ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (Summarizing) ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (Reflection)
8. การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการระบุสิ่งที่จะวัด วิธีการวัด เครื่องมือที่ใช้วัด เกณฑ์การวัดและประเมินผล
9. สื่อการเรียนรู้ เป็นการระบุสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม

บรรณานุกรม

- Anderson, L W, & Krathwohl D R. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Longman. 2001.
- Best, J. W. Research in Education (3rd ed.). Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall. 1997.
- Bybee. PISA 2006: An Assessment of Scientific Literacy. Journal of Research in Science Teaching, 46(8), 865–883. 2009.
- Dewey, J. How We Think. Lexington, MA: D.C. Heath and Company. 1910.
- _____. How We Think. New York : D.C. Health and Company. 1933.
- Dick W., & Carey, L. and Carey, J.O. The Systematic Design of Instruction. 5th ed. New York: Addison- Wesley, Longman. 1996.
- Elbaz, P. Teacher thinking: a study of practical knowledge. London: Croom Helm. 1983.
- Fink, L. D. Creating significant learning experiences: An integrated approach to designing college courses. San Francisco: JosseyBass. 2003.
- Good. Dictionary of Education. Education Edited by Center V. Good. New York : McGraw – Hill book Company, Inc. 1973.
- Hamdan, A.R., Najib M.G., and Ting L.H.L. “Teaching Competency Testing Among Malaysian School Teachers,” European Journal of School Sciences. 12 (4) : 610 - 616. 2010.
- Heneman, H. G., Schwab, D. P., Fossum, J. A., & Dyer, L. D. Personnel/ Human Resource Management. Illinois: Irwin. 1983.
- Johnson, David.W. & Johnson. R.T. Learning together and alone. Englewood Cliffs NJ : Prentice –Hall. 1991.
- _____. Learning together and alone : Cooperative. Competitive and Individualistic Learning. 1994.
- Joyce Bruce & Weil Marsha. Model of teaching. 8th ed. Boston, Ma. : Pearson. 2009.

- Mezirow, J. A Critical Theory of Adult Learning and Education. Adult Education Quarterly. 32(1), 3-24. 1990.
- McClelland, D. C. Testing for competence rather than intelligence. American Psychologist, 28(1), 1-14. 1973.
- Raji, V.S. Competency Mapping of Teachers in Tertiary Education. Master of Business Administration: Centre for Distance Education ANNA University. 2009.
- Sandra K. Abell. Trends and Issues in Science Education : Research Policy and Practice in Teaching Science as Inquiry. [n.p.], 2002.
- Saylor, Gelan J., William M. Alexander and Arther J. Lewis. Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. 4 ed. New York : Holt Rinchart and Winston, 1981.
- Schon, D.A. The reflective practitioner: how professionals think in action. Aldershot, England: Ashgate. 1983.
- Scott B. Parry. Evaluation the impact of Training Alexandria. VA : American Society for training and Development. 1998.
- Slavin, Robert E. Cooperative Learning. Massachusetts : A Division of Simon and Schuster. 1995.
- _____. Educational psychology theory and practice . 8th ed. New York: Pearson Education, Inc. 2006.
- Vygotsky, L.S. Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press. 1978.
- Weingartner, J.A. From teachers perspective: Implementation of literacy materials in middle school science. A Dissertation for The Degree of Doctor of Philosophy at George Mason University. 2008.
- Woolfolk, Anita. Educational Psychology. 11th ed. Upper Saddle River NJ : Pearson Education, Inc. 2010.
- Wolman, B. B. Dictionary of Behavioral Science. London: Litton Educational. 1973.

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดสมรรถนะภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รหัสวิชา ท 16101 รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การเขียนสื่อสาร

จำนวน 4 ชั่วโมง

เรื่อง การเขียนคำอวยพร

จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ป 6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม

2. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การเขียนสื่อสาร เช่น คำอวยพร

3. สาระสำคัญ

การเขียนคำอวยพร เป็นการเขียนที่ต้องเลือกคำที่ต้องการสื่อสารให้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเขียนคำอวยพรได้ (K)

4.2 นักเรียนสามารถเขียนคำอวยพรได้ถูกต้องและเหมาะสมได้ (P)

4.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบและทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด (A)

5. การงาน/ชิ้นงาน

- บัตรอวยพร

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ (15 นาที)

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ของครอบครัว เช่น การมอบของขวัญ บัตรอวยพร การรับประทานอาหารร่วมกัน
2. ครูนำบัตรอวยพรในเทศกาลต่างๆ มาแสดงให้นักเรียนดู จากนั้นครูขออาสาสมัครนักเรียนออกมาอ่านบัตรอวยพรในเทศกาลต่างๆ
3. ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตและตอบคำถาม พร้อมแสดงเหตุผล เช่น
บัตรอวยพร หมายเลข 1-2 เป็นบัตรอวยพรที่มอบให้กันในโอกาสใด
บัตรอวยพร หมายเลข 1-2 เป็นการเขียนอวยพรของบุคคลระดับใดเพื่อมอบให้กับบุคคลระดับใด
4. ครูอธิบายและให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่างๆ และการใช้คำในการเขียนบัตรอวยพรที่ใช้กับบุคคลในระดับต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด “หากนักเรียนจะเขียนคำอวยพรให้เพื่อนสนิท จะเลือกเขียนตามหลักการเขียนคำอวยพร หรือตามความรู้สึกที่แท้จริง เพราะเหตุใด”

กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

สาระสำคัญในการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนได้ทบทวนวิธีการเขียนคำอวยพร

ขั้นที่ 2 ขั้นค้นคว้าแนวคิด (10 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การเขียนบัตรอวยพรจากหนังสือเรียน ใบความรู้ และห้องสมุด
2. นักเรียนสังเกตตัวอย่างการเขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ จากหนังสือเรียน โดยครูกำหนดประเด็นให้สังเกตได้ง่ายขึ้น เช่น
การใช้คำในบัตรอวยพร
การอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ระดับของผู้ให้ และผู้รับบัตรอวยพร
3. ครูพิจารณาคำตอบของนักเรียน แล้วอธิบายความรู้ให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักการเขียนคำอวยพร

กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเขียนคำอวยพรตามหลักที่ถูกต้อง

สาระสำคัญของการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนได้ฝึกการคิดผ่านการสังเกต

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติแบบร่วมมือ (40 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ เพื่อมอบให้กับบุคคลที่ครูกำหนดตามตัวอย่างที่ได้ศึกษา โดยแบ่งภาระงานให้สมาชิกกลุ่มรับผิดชอบ ดังนี้

สมาชิกหมายเลข 1 เขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่มอบให้น้องสาว

สมาชิกหมายเลข 2 เขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่มอบให้ญาติผู้ใหญ่

สมาชิกหมายเลข 3 เขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่มอบให้เพื่อนสนิท

สมาชิกหมายเลข 4 เขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่มอบให้พ่อ แม่ หรือ

ผู้ปกครอง

2. สมาชิกกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงานการเขียนคำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคลหรือไม่ การใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสม และสื่อความหมายดีหรือไม่ พร้อมแก้ไขผลงานให้สมบูรณ์เรียบร้อย

กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม และมีการคิดเชื่อมโยงและให้เหตุผลประกอบการตอบคำถามและการอธิบายเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ

สาระสำคัญการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนเข้าใจการเขียนคำอวยพรและอธิบายโต้แย้งด้วยการให้เหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 4 การจัดองค์ความรู้ (40 นาที)

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำบัตรอวยพร เพื่อมอบให้บุคคลที่ประทับใจในโอกาสต่าง ๆ โดยออกแบบและตกแต่งให้สวยงาม

2. เสร็จแล้วให้แลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในกลุ่ม จากนั้นคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดของกลุ่ม 1 ผลงาน ออกมานำเสนอที่หน้าชั้นเรียน

3. นักเรียนร่วมกันให้คะแนนผลงานของแต่ละกลุ่ม เพื่อคัดเลือกผลงานที่ดีและสามารถนำมาเป็นตัวอย่างที่ดีได้

4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด “คำอวยพรจากบัตรอวยพรที่นักเรียนได้รับในโอกาสต่าง ๆ มีผลต่อจิตใจของนักเรียนอย่างไร”

กิจกรรมสำคัญ ผู้เรียนได้ออกแบบบัตรอวยพร โดยใช้ความรู้พื้นฐานเดิมที่มีเชื่อมโยงเพื่อสร้างความคิดใหม่

สาระสำคัญการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มี เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานได้สำเร็จ

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผล (15 นาที)

1. นักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการเขียนคำอวยพร และอธิบายหลักการเขียนคำอวยพรในระดับต่าง ๆ ที่ถูกต้อง
2. ครูยกตัวอย่างผลงานดีเด่นของนักเรียนที่ทำบัตรอวยพรได้ถูกต้อง สวยงาม เพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. นักเรียนเจ้าของผลงานนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนในห้องร่วมชื่นชมผลงานด้วยการปรบมือให้กำลังใจ
4. ครูสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ในช่วงนี้อีกครั้ง เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชื่นชมและเสนอแนะนักเรียนสำหรับพัฒนาในช่วงต่อไป

กิจกรรมสำคัญ ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจในการเขียนคำอวยพร รวมทั้งปรับปรุงแก้ไข การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เนื้อหา มีความสมบูรณ์ มีแนวคิดที่ชัดเจน

สาระสำคัญของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเขียนคำอวยพร และทำบัตรอวยพรที่สร้างสรรค์ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสถานการณ์ต่าง ๆ

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ความรู้ความเข้าใจ	สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
2. กระบวนการจัดการเรียนรู้	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ตรวจการเขียนคำอวยพร	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินการเขียนคำอวยพร	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3. ความรับผิดชอบ	สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมีความรับผิดชอบ	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เกี่ยวกับการเขียนคำอวยพร
2. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
3. ตัวอย่างบัตรอวยพร
4. ห้องสมุด

เอกสารประกอบการสอน

ตัวอย่างบัตรอวยพร

เนื่องในศุภวารดิถีขึ้นปีใหม่ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย
โปรดประทานพรให้คุณลุงปัญญาและครอบครัว
ประสบแต่ความสุขเกษมสำราญ
สัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ

จาก หลานนิตและครอบครัว

เนื่องในโอกาสครบรอบวันคล้ายวันเกิดของน้องปอ
พี่ป่านขอให้น้องปอสุขภาพแข็งแรง มีความสุขมากๆ
และเป็นที่รักของทุกคนตลอดปีและตลอดไป

จาก พี่ปอย

พหุณ ปณ จิโต ชีเว

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนคำอวยพร

หากจะกล่าวถึงความหมายของคำว่า “พร” สรุปได้ว่า พร หมายถึง คำแสดงความปรารถนาให้ประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล เช่น ให้พร ถวายพระพร เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า “การอวยพร” นั้นหมายถึง การให้คำที่แสดงความปรารถนาให้ประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล

การเขียนอวยพร คือ การเขียนอวยพรให้แก่บุคคลต่าง ๆ เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านหรือผู้ให้พรกับผู้รับพร โดยคำนึงถึงโอกาส เช่น วันคล้ายวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ และใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล เพื่อการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผลและบรรลุตาม จุดประสงค์

หลักการเขียนอวยพร

การเขียนอวยพรให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยแนวทางหลักการ ดังนี้

1. คำนึงถึง **“ความเหมาะสม”** โดยต้องเหมาะสมระหว่างผู้ให้พรกับผู้รับพร เช่น ผู้ให้พร ที่มีอายุอ่อนกว่าผู้รับพร
2. ผู้ให้พรควรใช้ภาษาให้เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับผู้รับพรที่อาวุโสกว่า **“โอกาส”** คือ ช่อง ทาง จังหวะ ที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะต้องเขียนให้ถูกต้องกับ โอกาส เช่น โอกาสเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
3. เนื้อหาที่เขียนควรกล่าวถึงเกี่ยวกับแม่ **“ความสร้างสรรค์”** เป็นการแสดงปัญญาของผู้ให้พร ซึ่งคำอวยพรต้องเป็นพรที่สร้างสรรค์ พูดแต่สิ่งที่ดีงาม เช่น ความสุข ความดี ความเจริญหน้าที่การงาน การเงิน สุขภาพ ความสำเร็จ ความสมหวัง เป็นต้น
4. **“การกล่าวอ้อ”** ถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ถ้าเป็นการอวยพรให้กับผู้ที่อาวุโสกว่าควรกล่าวอ้อถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสากลโลกหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้รับพรเคารพนับถือ
5. **“การใช้ภาษา”** ควรใช้ภาษาที่ดีงาม เหมาะสมกับสถานะและประสบการณ์ของผู้รับพร หากใช้ภาษาไม่ถูกต้องอาจทำให้การสื่อสารอวยพรไม่บรรลุตามจุดประสงค์

การเขียนอวยพรผู้ใหญ่

สำหรับการเขียนอวยพรผู้ใหญ่ ซึ่งอาจรวมถึงญาติ ครูอาจารย์ เจ้านาย ฯลฯ ผู้เขียนต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีกาลเทศะสูง ควรมีการกล่าวอ้อถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บุคคลนั้น เคารพนับถือ และเน้นอวยพรเรื่องสุขภาพ อายุยืน และความสุข ซึ่งเราสามารถปรับเปลี่ยน ตามความเหมาะสมได้ ยกตัวอย่าง เช่น

“ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดดลบันดาลให้คุณย่า ประสบแต่ความสุข สุขภาพพลานามัยแข็งแรง ปราศจากทุกขโศกโรครภัยทั้งปวง และเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลานตลอดไป”

การเขียนอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

มีโอกาสสำคัญมากมายที่เราสามารถเขียนอวยพรถึงกันได้ เช่น วันเกิด งานแต่งงาน วันขึ้นปีใหม่ เขียนขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ ฯลฯ ซึ่งจะต้องเขียนข้อความให้เข้ากับ โอกาสและบุคคลคนนั้นด้วย โดยเฉพาะคนที่สนิทมาก ๆ ยิ่งไม่ควรเขียนข้อความอวยพร ทั่วไป แต่ควรกล่าวถึงความรู้สึกและความทรงจำที่ดี ซึ่งจะสามารถสร้างความประทับใจให้ ผู้รับพรมากยิ่งขึ้น

แบบประเมินชิ้นงาน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
1	การเขียนคำอวยพร			
2	การเขียนสะกตคำ			
3	ความสวยงาม			
รวม				

เกณฑ์ประเมิน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การเขียนคำอวยพร	เขียนคำอวยพรได้เหมาะสมกับโอกาส ระดับบุคคล ใช้ภาษาสุภาพ และเลือกสรรคำที่มีความหมายดี	เขียนคำอวยพรได้เหมาะสมกับโอกาส ระดับบุคคล ใช้ภาษาสุภาพ และเลือกสรรคำที่มีความหมายดีเป็นส่วนใหญ่	เขียนคำอวยพรไม่เหมาะสมกับโอกาส ระดับบุคคล ใช้ภาษาสุภาพ และเลือกใช้คำแบบทั่วๆ ไป
2. การเขียนสะกตคำ	เขียนสะกตคำได้ถูกต้องทุกคำ	เขียนสะกตคำผิดเป็นส่วนน้อย	เขียนสะกตคำผิดเป็นส่วนใหญ่
3. ความสวยงาม	ตกแต่งสวยงาม ดึงดูดความสนใจได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์	ตกแต่งสวยงาม ดึงดูดความสนใจได้บ้าง และมีความคิดสร้างสรรค์น้อย	ตกแต่งไม่สวยงาม ไม่ดึงดูดความสนใจ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8 - 9	ดี
5 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น			
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			
4	ความมีน้ำใจ			
5	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม			
2	ความร่วมมือกันทำงาน			
3	การแสดงความคิดเห็น			
4	การรับฟังความคิดเห็น			
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

8. การปฏิบัติอย่างไรจัดว่าไม่มีมารยาทในการเขียน

- ก. เขียนด้วยตัวบรรจง เรียบร้อย เป็นระเบียบ
- ข. เมื่อเขียนผิดให้ลบให้สะอาดก่อนจะเขียนใหม่
- ค. เขียนเว้นวรรคตอนอย่างเหมาะสม เพื่อให้สะดวกในการอ่าน
- ง. นำข้อมูลของผู้อื่นมาใช้ในการเขียนโดยไม่บอกแหล่งที่มาของข้อมูล

9. “เขารับประทานอาหารอยู่ในห้องครัว” รับประทานอาหาร จัดอยู่ในภาษาระดับใด

- ก. ภาษาถิ่นแบบแผน ข. ภาษาแบบแผน
- ค. ภาษาสแลง ง. ภาษาปาก

10. ประโยคในข้อใดมีคำที่มาจากภาษาอังกฤษ

- ก. เกษตรกรเลี้ยงโคกระบือ
- ข. พ่อซื้อตัวชมภาพยนตร์
- ค. พี่อ่านนิทานเรื่องเจ้าหญิงนิทรา
- ง. น้องยืนชมวิวยู่กับคุณแม่ที่ชายทะเล

11. พระสงฆ์ _____ เข้าในอุโบสถ

- ควรเดินค้ำไคลงในช่องว่าง
- ก. จำวัด ข. ทำวัตร
- ค. นมัสการ ง. นิมนต์

12. ข้าวปุ้น ตรงกับภาษาถิ่นกลางว่าอย่างไร

- ก. ขนมจีน ข. ข้าวเหนียว
- ค. ก๋วยเตี๋ยว ง. ข้าวสวย

13. ข้อใดไม่ใช่หลักในการพูดรายงาน

- ก. ใช้วิธีการหลากหลายในการพูด เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเบื่อหน่าย
- ข. พูดโดยใช้เวลามากกว่ากำหนด เพื่อให้รายละเอียดที่ชัดเจน
- ค. พูดด้วยเสียงดังพอเหมาะและออกเสียงให้ถูกต้อง
- ง. ศึกษาข้อมูลให้เข้าใจก่อนพูดรายงาน

14. ในการได้วาทิตต้องได้การพูดลักษณะใดเป็นส่วนใหญ่

- ก. การพูดโน้มน้าว ข. การพูดขอร้อง
- ค. การพูดต่อรอง ง. การพูดประชาสัมพันธ์

15. การปฏิบัติตนตามสำนวนในข้อใด จัดว่ามีมารยาทในการพูดมากที่สุด

- ก. ชักใบให้เรือเสีย ข. ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก
- ค. น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง ง. พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

19.

แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน

คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แม่นเหมือน
จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว

จากบทอาขยาน ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ท้ายกมนี้ ให้ข้อคิดอย่างไร

- ก. ลูกรู้ว่าแม่รักลูกทุกคน
- ข. เมื่อลูกโตขึ้นก็ต้องจากแม่ไป
- ค. แม่และลูกไม่เคยห่างไกลกัน
- ง. ไม่มีใครรักเราเท่าแม่ของเรา

20.

ผู้สมุดไม่บอกออกมาได้
ถึงอ่านแล้วลืมเสียก็เสียที

ว่าอะไรอยู่ไหนให้ถ้วนถี่
ต้องอ่านคั่นปนปีเสียเวลา

จากบทร้อยกรองเรื่อง ความจำ ท้ายกมนี้ การจำก่อนจด มีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้ไม่เสียเวลาค้นหาในสมุด
- ข. ทำให้จำสิ่งต่างๆ ได้ทุกเรื่อง
- ค. ทำให้เป็นผู้มีความรู้มาก
- ง. ทำให้ไม่หลงลืม

พหุณ ปณ จิตโต ชีเว

แบบประเมินสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ

แบบประเมินสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ ที่จัดทำขึ้นนี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะการฟัง ประเมินการรู้ความหมายของคำหลัก สามารถจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือบทความสั้นๆ แล้วตอบคำถามและปฏิบัติตามคำสั่งได้
2. ด้านทักษะการพูด ประเมินการอ่านออกเสียงคำหลัก และสามารถพูดคำหลักได้
3. ด้านทักษะการอ่าน ประเมินการอ่านคำ ประโยค และบทความ
4. ด้านทักษะการเขียน ประเมินการเขียนคำหลัก องค์ประกอบของคำหลักจากภาพ

ตารางวิเคราะห์ทักษะตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ แบบประเมินสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ

ทักษะ	พฤติกรรมบ่งชี้	คะแนน
การฟัง	1. สามารถตอบคำถามและปฏิบัติตามคำสั่งได้ 2. รู้ความหมายของคำหลัก 3. สามารถจับใจความสำคัญ	5
การพูด	1. สามารถอ่านออกเสียงคำหลักได้ 2. พูดตามคำบอกได้	5
การอ่าน	1. อ่านคำหลักได้ 2. บอกความหมายของคำหลัก เครื่องหมายสัญลักษณ์ ตัวเลข	5
การเขียน	1. เขียนคำหลัก เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวเลข 2. เขียนองค์ประกอบของคำหลักได้	5
รวม		20

พหุบัน ปณ สกิต ชีเว

แบบประเมินทักษะการฟัง

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินอ่านคำถามและคำตอบในแต่ละข้อให้ผู้รับการประเมินฟัง และผู้รับการประเมินทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

ตอนที่ 1 การฟังเพื่อรู้ความหมายของคำ

1. ข้อใดมีคำกริยาต่างจากข้ออื่น

ก. แม่ป้อนข้าวลูก	ข. เธอทำอะไรอยู่
ค. เขาร้องไห้อย่างหนัก	ง. ฉันใส่เสื้อตัวใหญ่

2. คำในข้อใดไม่ใช่คำในภาษาต่างประเทศ

ก. จูฬา ศาลา	ข. เต้าหู้ ปัญญา
ค. ข้อศอก เส้า	ง. สลัด ภาษา

3. ประโยคในข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น

ก. พี่ตม่น้ำหวานเย็นเจี๊ยบ
ข. น้องร้องไห้เสียงดัง
ค. เขาเล่นกีฬาเก่งมาก
ง. แมวจับหนูตัวเล็ก

4. ข้อใดเป็นพรรณนาโวหาร

ก. หน้าฝน ต้นไม้ใบหญ้าเขียวสดไปหมด
ข. เรียนลูกเสือที่ดีจัง มีกิจกรรมมากมายจริงๆ
ค. บุคคลที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ จึงจะมีสิทธิเลือกตั้ง
ง. เขาเป็นคนรูปหล่อ ตาคม จมูกโด่ง และสูงสง่า

5. เดือนต้องการเขียนจดหมายไปหาพี่สาว เดือนควรเขียนคำขึ้นต้นว่าอย่างไร

ก. กราบเท้าพี่....ที่เคารพอย่างสูง
ข. พี่จ๋าที่รักยิ่งของน้อง
ค. พี่....ที่รักของน้อง
ง. เรียนคุณพี่ที่เคารพ

ตอนที่ 2 ฟังเพื่อจับใจความสำคัญ

ถึง ผู้จัดการสวนปาล์ม

เราต้องการขอความร่วมมือมายังบริษัท โดยเราจำเป็นต้องใช้เงินห้าแสนบาท เงินนี้เราจะเอาเพียงครั้งเดียว แล้วช่วยคุ้มครองตลอด ให้ใช้รถเครื่องผูกผ้าแดงนำเงินไปที่สะพานคลองแก้ว เวลาห้าโมงเย็นพรุ่งนี้ ให้ไปคนเดียว ห้ามบอกตำรวจ ถ้าขัดขึ้นจะไม่รับรองความปลอดภัยของสวน วันนี้ให้รถแทรกเตอร์ทุกคัน รถไถทุกคันหยุดทำงานจนกว่าจะจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว

จาก เรา

ผู้คุ้มครอง

จากเรื่อง ตะกวดกับคณู ของ นิคม รายวา

จากข้อความด้านบน ตอบคำถามข้อ 1-4

1. ข้อความที่ฟังมีเจตนาอย่างไร

ก. ต่อว่า	ข. ขอร้อง
ค. ข่มขู่	ง. เสียสติ

2. จากข้อความที่ฟัง เรา หมายถึงใคร

ก. ผู้จัดการ	ข. คนงาน
ค. ตำรวจ	ง. ผู้ข่มขู่

3. เงื่อนไขที่ผู้คุ้มครองกำหนดคือข้อใด

ก. จะมารับเงินด้วยตนเอง	ข. ให้ผู้จัดการมาคนเดียว
ค. จะปล่อยตัวประกัน	ง. ให้เรียกตำรวจ

4. ข้อความที่ฟังสะท้อนสิ่งใด

ก. ความเจ็บปวดของผู้สูญเสีย	ข. การปล้นแบบใหม่ที่เกิดขึ้น
ค. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม	ง. ความตื่นตัวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

5. “ อยู่เป็นเพื่อนกับคุณทุกที่ ร่วมเดินทางไปกับคุณทุกที่ พร้อมกับความนุ่มสบายที่คุณจะไม่ลืม” จากโฆษณาที่กำหนด เป็นโฆษณาสินค้าใด

ก. ลูกอม	ข. เสื้อไหมพรม
ค. ชุดรับแขก	ง. รองเท้า

แบบประเมินทักษะการพูด

คำชี้แจง

1. ให้ผู้รับการประเมินเลือกหัวข้อในการพูด 2 หัวข้อ โดยการจับสลาก จากทั้งหมด 5 หัวข้อ
2. ผู้รับการประเมินพูดตามหัวข้อที่เลือก โดยใช้เวลาหัวข้อละ 5 นาที

1. การกล่าวทักทาย
2. การแนะนำตัวเอง
3. การขอความช่วยเหลือ
4. การพูดอวยพร
5. การพูดโฆษณา

เกณฑ์การให้คะแนน

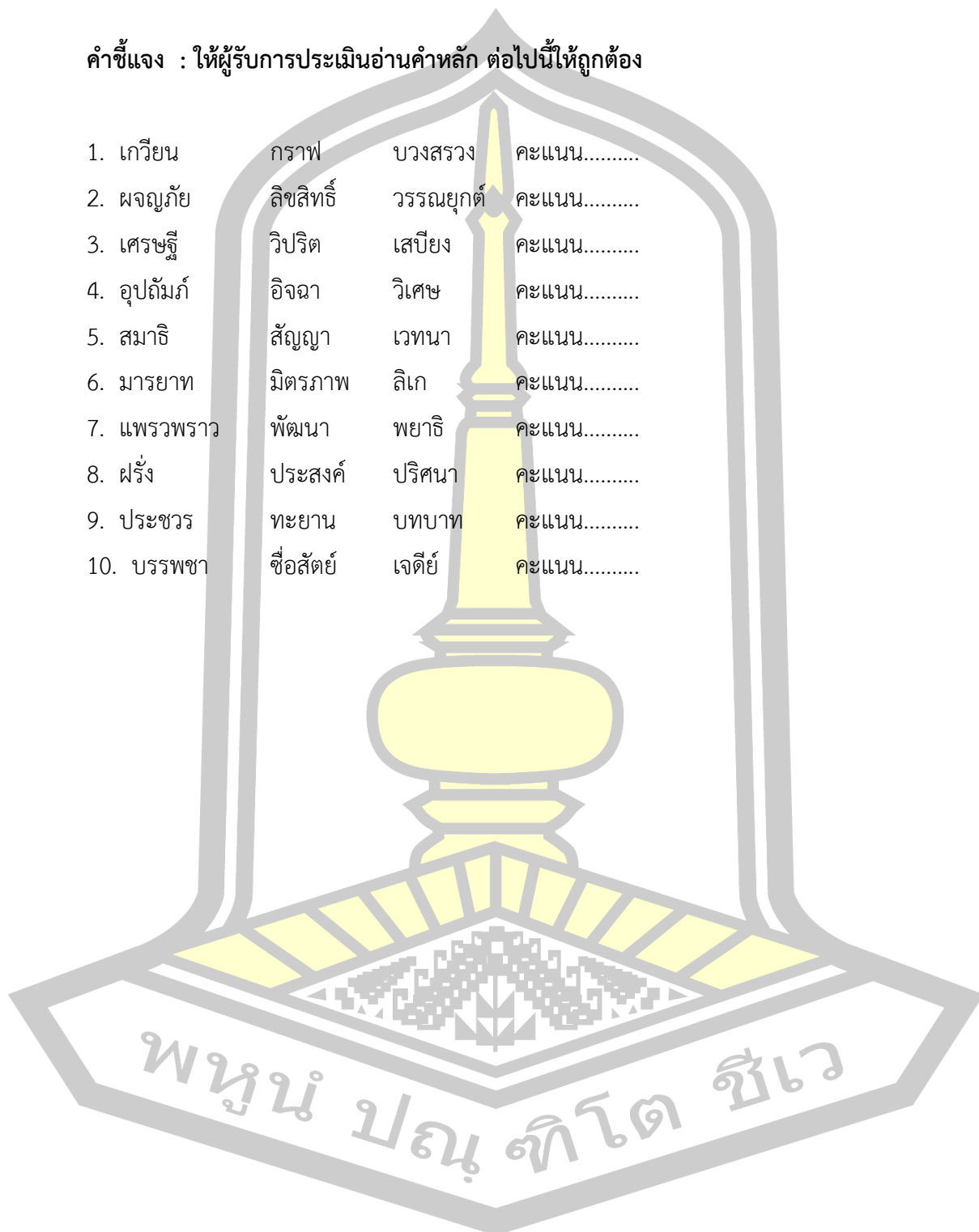
- 5 คะแนน พูดออกเสียงคำและประโยคได้ถูกต้อง พูดได้คล่องแคล่ว ชัดเจน สามารถสื่อสารได้เข้าใจ มีการแสดงท่าทาง/น้ำเสียงประกอบการพูดได้เหมาะสม
- 4 คะแนน พูดออกเสียงคำและประโยคได้ถูกต้อง พูดได้คล่องแคล่ว ชัดเจน สามารถสื่อสารได้เข้าใจ ไม่มีการแสดงท่าทาง/น้ำเสียงประกอบการพูดได้เหมาะสม
- 3 คะแนน พูดออกเสียงคำและประโยคได้ไม่ชัดเจน พูดได้ต่อเนื่อง สามารถสื่อสารได้
- 2 คะแนน พูดออกเสียงคำและประโยคได้ไม่ชัดเจน พูดตะกุกตะกัก สื่อสารพอเข้าใจ
- 1 คะแนน พูดเป็นคำ ๆ หยุดเป็นช่วง ๆ ไม่สามารถสื่อสารได้

พูน บณ จิต ชีเว

แบบประเมินทักษะการอ่าน

คำชี้แจง : ให้ผู้รับการประเมินอ่านคำหลัก ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

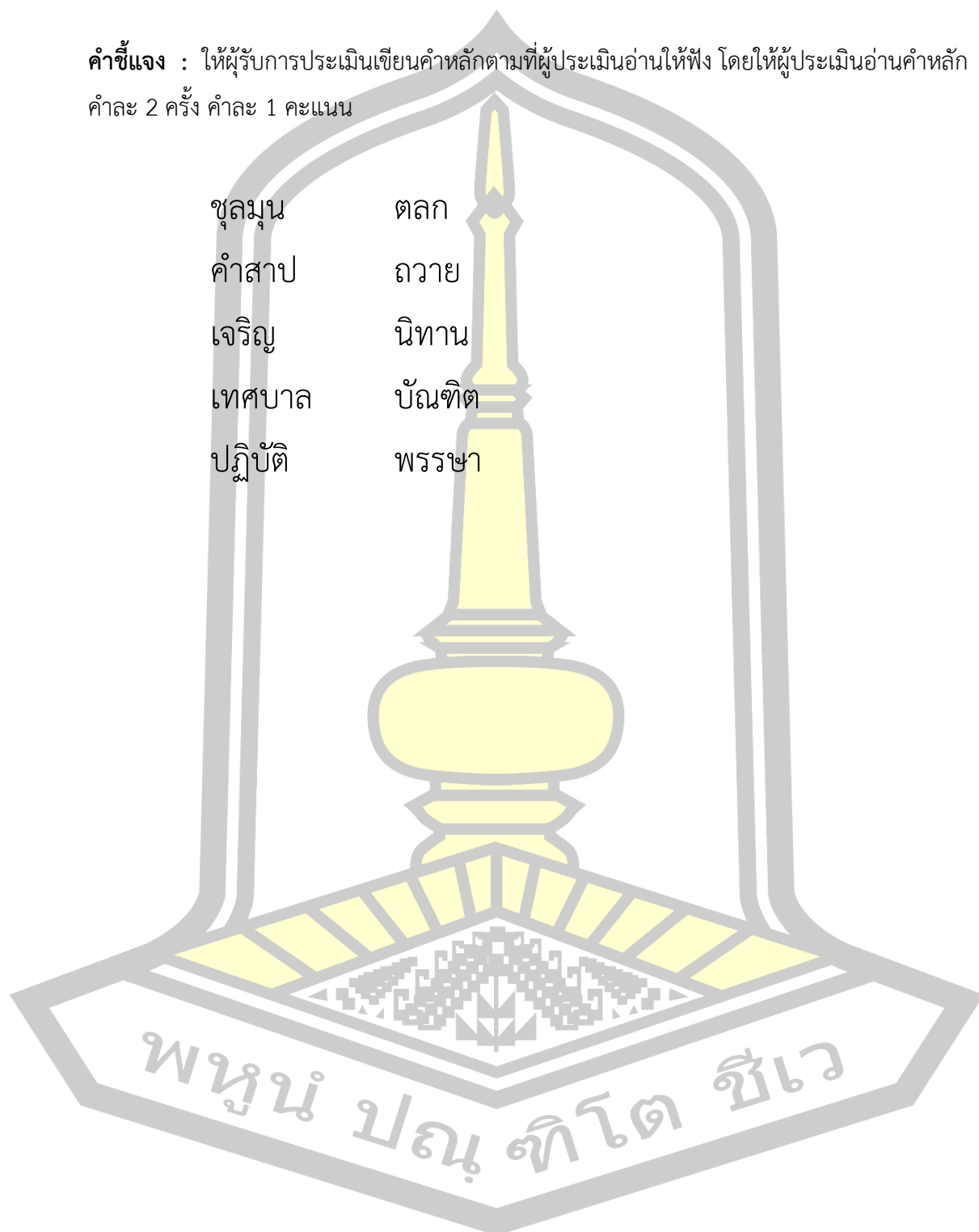
1. เกวียน	กราฟ	บวงสรวง	คะแนน.....
2. ผจญภัย	ลิขสิทธิ์	วรรณยุกต์	คะแนน.....
3. เศรษฐี	วิปริต	เสปียง	คะแนน.....
4. อุปถัมภ์	อิจฉา	วิเศษ	คะแนน.....
5. สมာธิ	สัญญา	เวทนา	คะแนน.....
6. มารยาท	มิตรภาพ	ลิเก	คะแนน.....
7. แพรพราว	พัฒนา	พยาธิ	คะแนน.....
8. ฝรั่ง	ประสงค์	ปริศนา	คะแนน.....
9. ประชวร	ทะยาน	บทบาท	คะแนน.....
10. บรรพชา	ซื่อสัตย์	เจตีย์	คะแนน.....

แบบประเมินการเขียน

คำชี้แจง : ให้ผู้รับการประเมินเขียนคำหลักตามที่ผู้ประเมินอ่านให้ฟัง โดยให้ผู้ประเมินอ่านคำหลัก
คำละ 2 ครั้ง คำละ 1 คะแนน

ชุลมุน	ตลก
คำสาป	ถวายเป็น
เจริญ	นิทาน
เทศบาล	บัณฑิต
ปฏิบัติ	พรรษา

การประเมินสมรรถนะภาษาไทย ด้านคุณลักษณะ

กำหนดวิธีการ ดังนี้

1. ครูเตรียมกระดาษวาดเขียน สีเมจิก แล้วแจกกระดาษวาดเขียนให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
2. ให้นักเรียนวาดรูปสัตว์คนละ 1 ชนิด จากที่ครูกำหนดไว้ 5 ชนิด
3. จากนั้นให้นักเรียนจับกลุ่มตามชนิดสัตว์ที่ตัวเองวาด
4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเพลงสั้น ๆ พร้อมคิดท่าทางประกอบ
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเพลง พร้อมท่าทางประกอบหน้าชั้นเรียน
6. เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมกันวิจารณ์การร้องเพลงและการแสดงท่าทางประกอบของ

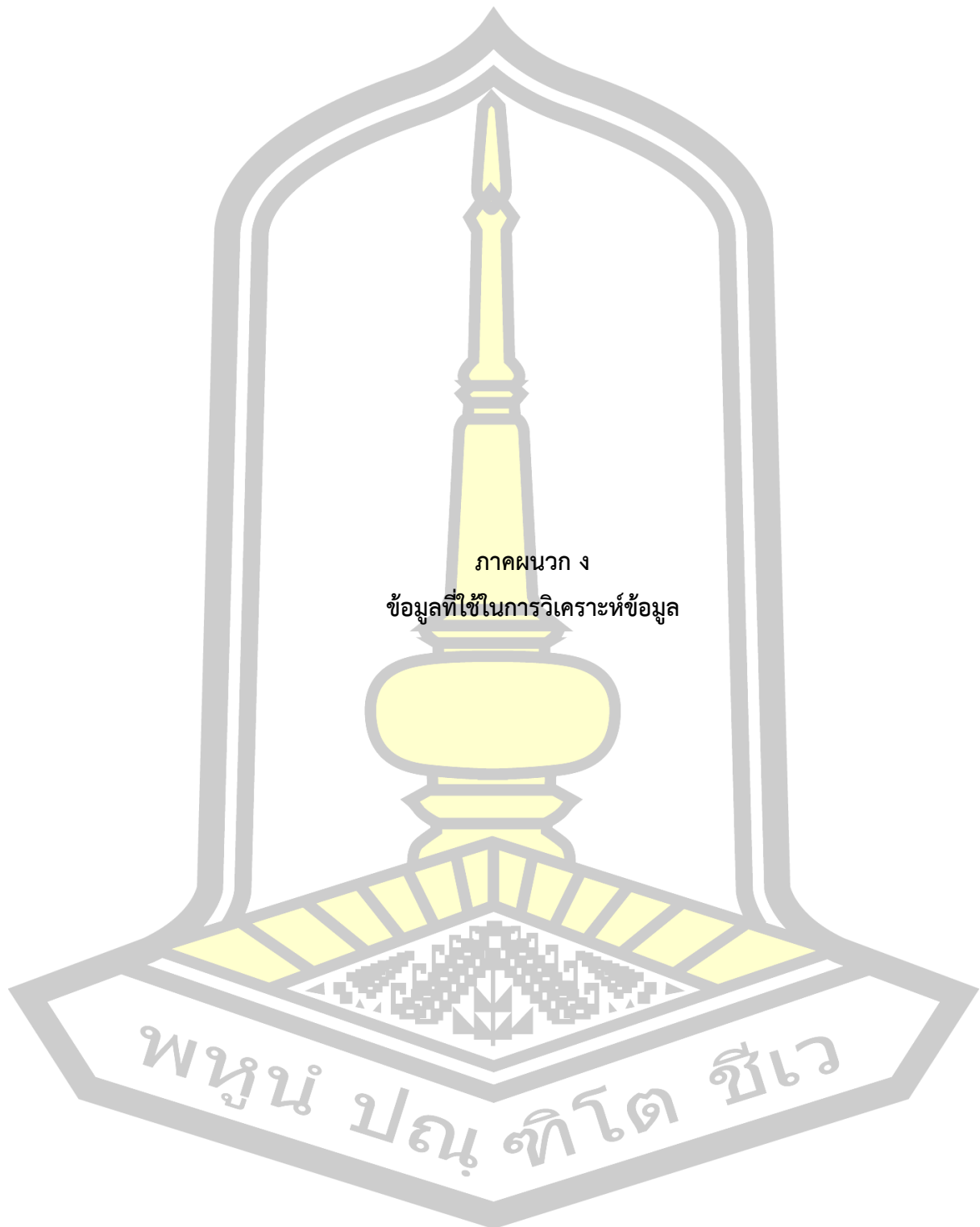
แต่ละกลุ่ม

7. ผู้สอนเสริมแรงทางบวกให้แต่ละกลุ่ม

เกณฑ์ประเมิน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (4)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (0)
ความสนใจและกระตือรือร้น	กล้าซักถาม กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และโต้แย้งในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเสมอ	กล้าซักถาม กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และโต้แย้งในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นบางครั้ง	ไม่กล้าซักถาม ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่โต้แย้งในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
ความมั่นใจและกล้าแสดงออก	อาสาเป็นตัวแทนของกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	อาสาเป็นตัวแทนของกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจบางครั้ง	ไม่เคยเป็นตัวแทนของกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจบางครั้ง
การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ให้โอกาสเพื่อนแสดงความคิดเห็น รับฟังยอมรับ และให้ความร่วมมือทุกครั้ง	ให้โอกาสเพื่อนแสดงความคิดเห็น รับฟังยอมรับ และให้ความร่วมมือเกือบทุกครั้ง	ไม่ค่อยให้โอกาสเพื่อนแสดงความคิดเห็น ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเพื่อน
การมีวินัยในตนเอง	มีการตรวจสอบแก้ไขการกระทำที่ไม่ถูกต้องทุกครั้ง ทำงานสะอาดเรียบร้อยและถูกต้องทันเวลา	มีการตรวจสอบแก้ไขการกระทำที่ไม่ถูกต้องเกือบทุกครั้ง ทำงานสะอาดเรียบร้อยและถูกต้องไม่ค่อยทันเวลา	มีการตรวจสอบแก้ไขการกระทำที่ไม่ถูกต้องเป็นบางครั้ง ทำงานไม่ค่อยสะอาดเรียบร้อยและไม่ทันเวลา
มีเจตนาที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย และภาษาไทย	สนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างสนุกสนานและมีความสุขตลอดเวลา	สนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างสนุกสนานและมีความสุขเกือบตลอดเวลา	สนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างสนุกสนานและมีความสุขเป็นบางครั้ง

ภาคผนวก ง

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

พหุคูณ ปณ จิต ชีเว

ตาราง 13 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความรู้

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
1	12	17
2	13	16
3	10	15
4	9	14
5	8	15
6	8	13
7	10	16
8	9	15
9	10	16
10	8	14
11	7	14
12	11	15
13	12	18
14	10	14
15	10	15
16	11	15
17	10	16
18	9	14
19	8	15
20	13	19
21	11	16
22	10	15
23	6	14
24	9	13
25	8	15

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
26	8	16
27	7	16
28	10	17
29	9	16
30	9	15
31	11	16
32	10	17
33	9	15
34	7	14
35	8	15
36	9	16
37	7	14
38	7	13
39	10	15
40	9	13
41	9	11
รวม	381	618
$\bar{X}$	9.29	15.07
S.D.	1.65	1.47
E.I.		0.68

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 14 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านทักษะ

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
1	14	18
2	14	19
3	13	17
4	11	16
5	10	16
6	10	15
7	13	17
8	12	18
9	11	17
10	9	16
11	10	16
12	12	18
13	13	19
14	14	19
15	13	18
16	11	16
17	12	18
18	9	17
19	10	17
20	11	16
21	12	17
22	10	15
23	9	16
24	8	15
25	10	15

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
26	9	16
27	8	15
28	11	16
29	9	14
30	12	17
31	10	16
32	11	16
33	9	15
34	12	18
35	9	17
36	10	18
37	11	19
38	9	17
39	10	17
40	13	19
41	12	18
รวม	446	689
$\bar{X}$	10.88	16.80
S.D.	1.68	1.33
E.I.		0.64

พหุ ประถมศึกษา

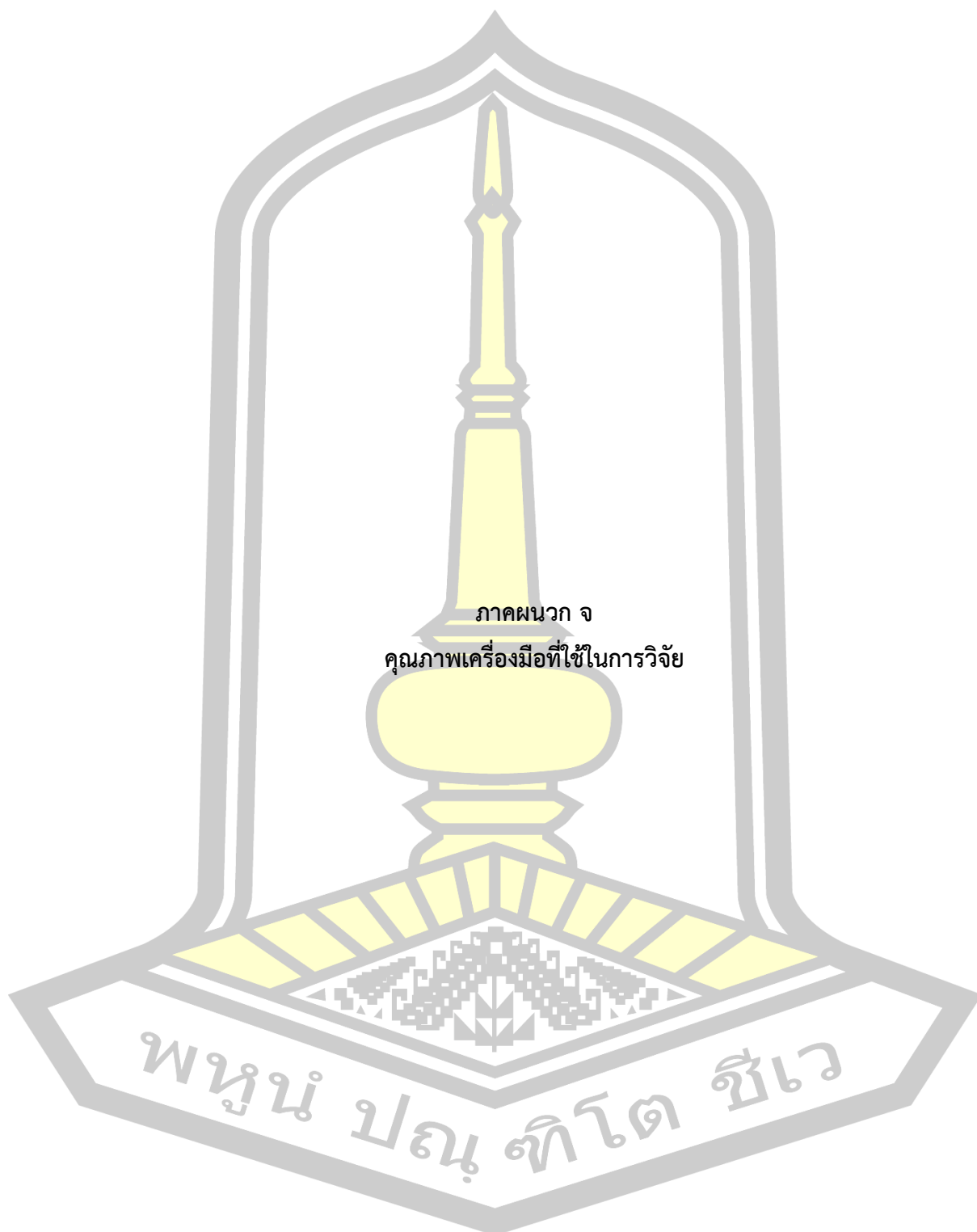
ตาราง 15 ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านคุณลักษณะ

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
1	12	18
2	12	18
3	10	18
4	10	16
5	12	18
6	10	16
7	12	18
8	14	18
9	8	16
10	10	14
11	12	18
12	10	16
13	8	14
14	10	14
15	8	12
16	12	18
17	14	18
18	12	16
19	10	16
20	10	14
21	12	18
22	12	18
23	8	14
24	8	14
25	10	16

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 20)
26	12	14
27	10	16
28	12	16
29	10	18
30	10	18
31	8	14
32	8	16
33	8	16
34	10	14
35	8	14
36	12	18
37	10	14
38	10	16
39	8	14
40	12	16
41	6	14
รวม	420	654
$\bar{X}$	10.24	15.95
S.D.	1.85	1.75
E.I.		0.59

พหุ ประถมศึกษา ชีว

ภาคผนวก จ

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุ ม ปณ จิโต ชีเว

ตาราง 16 ผลการประเมินเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด			
1.1 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
2. สารการเรียนรู้			
2.1 มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	4.14	0.38	มาก
2.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3 มีความยากง่ายพอเหมาะ	4.14	0.38	มาก
2.4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.57	0.53	มากที่สุด
3. สารสำคัญ			
3.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ในหลักสูตร	4.43	0.53	มาก
3.2 มีความสัมพันธ์กับสารการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
3.3 ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
3.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.86	0.38	มากที่สุด
4. จุดประสงค์การเรียนรู้			
4.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
4.2 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
4.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
4.4 สามารถจัดกิจกรรมได้บรรลุจุดประสงค์	5.0	0	มากที่สุด
4.5 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.14	0.38	มาก
5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
5.1 มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สารการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
5.3 ถูกต้องตามหลักสูตร	4.57	0.53	มากที่สุด
5.4 มีความชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.29	0.49	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
6.2 ความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
6.3 สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
6.4 กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
6.5 เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในแต่ละแผน	4.43	0.53	มาก
7. ภาระงาน/ชิ้นงาน			
7.1 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
7.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
7.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
7.4 สะท้อนถึงสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียนได้ชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
8. สื่อการเรียนรู้			
8.1 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.29	0.49	มาก
8.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
8.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
8.4 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
8.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	4.71	0.49	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผลการเรียน			
9.1 มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
9.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
9.3 ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดได้เหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
9.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	4.71	0.49	มากที่สุด
9.5 มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (รูบรีค) ชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
รวม	4.59	0.10	มากที่สุด

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน				
1.1	มีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ สนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
1.2	มีความชัดเจนและความเชื่อถือได้ของหลักการและ กรอบแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.53	มากที่สุด
1.3	การใช้ภาษาและการเรียบเรียงถ้อยคำมีความ เหมาะสม ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	0.49	มากที่สุด
1.4	แสดงให้เห็นจุดเน้นและวัตถุประสงค์หลักของการ เรียนการสอน	4.20	0.53	มากที่สุด
1.5	สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.80	0.38	มาก
รวม		4.52	0.48	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
2.1	สอดคล้องกับหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.53	มากที่สุด
2.2	วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	4.40	0.53	มากที่สุด
2.3	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้	4.60	0.53	มากที่สุด
รวม		4.47	0.53	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้				
3.1	การกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบมีความชัดเจน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน	4.40	0.53	มาก
3.2	ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.49	มากที่สุด
3.3	กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนจัดอย่างเป็นลำดับสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ	4.60	0.53	มากที่สุด
3.4	กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในชิ้นงาน	4.40	0.53	มากที่สุด
รวม		4.45	0.52	มากที่สุด
4. ระบบสังคม				
4.1 บทบาทของครู				
4.1.1	มีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
4.1.2	เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ จนผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.80	0.38	มากที่สุด
4.1.3	เป็นผู้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย	4.40	0.53	มากที่สุด
รวม		4.60	0.47	มากที่สุด
4.2 บทบาทนักเรียน				
4.2.1	มีความเหมาะสม	4.20	0.69	มากที่สุด
4.2.2	เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.40	0.69	มากที่สุด
4.2.3	ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เพื่อประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.60	0.53	มากที่สุด
รวม		4.40	0.64	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5. หลักการตอบสนอง				
5.1	ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน	4.20	0.49	มาก
5.2	มีการเสริมแรงด้วยการชมเชย	4.20	0.38	มาก
รวม		4.20	0.43	มาก
6. ระบบสนับสนุน				
6.1	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน	4.60	0.53	มากที่สุด
6.2	สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.40	0.53	มาก
6.3	สื่อการเรียนรู้สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.0	0.38	มาก
6.4	การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.60	0.53	มากที่สุด
6.5	มีการประเมินผลความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.60	0.53	มากที่สุด
6.6	มีการประเมินผลทั้งรายกลุ่มและรายเดี่ยว	4.20	0.79	มากที่สุด
รวม		4.40	0.55	มาก
รวมทั้งหมด		4.43	0.51	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่							รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
26	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
27	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
28	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง
30	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
31	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
33	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
39	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
40	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง

พหุ ประสิทธิภาพ

ตาราง 19 (ต่อ)

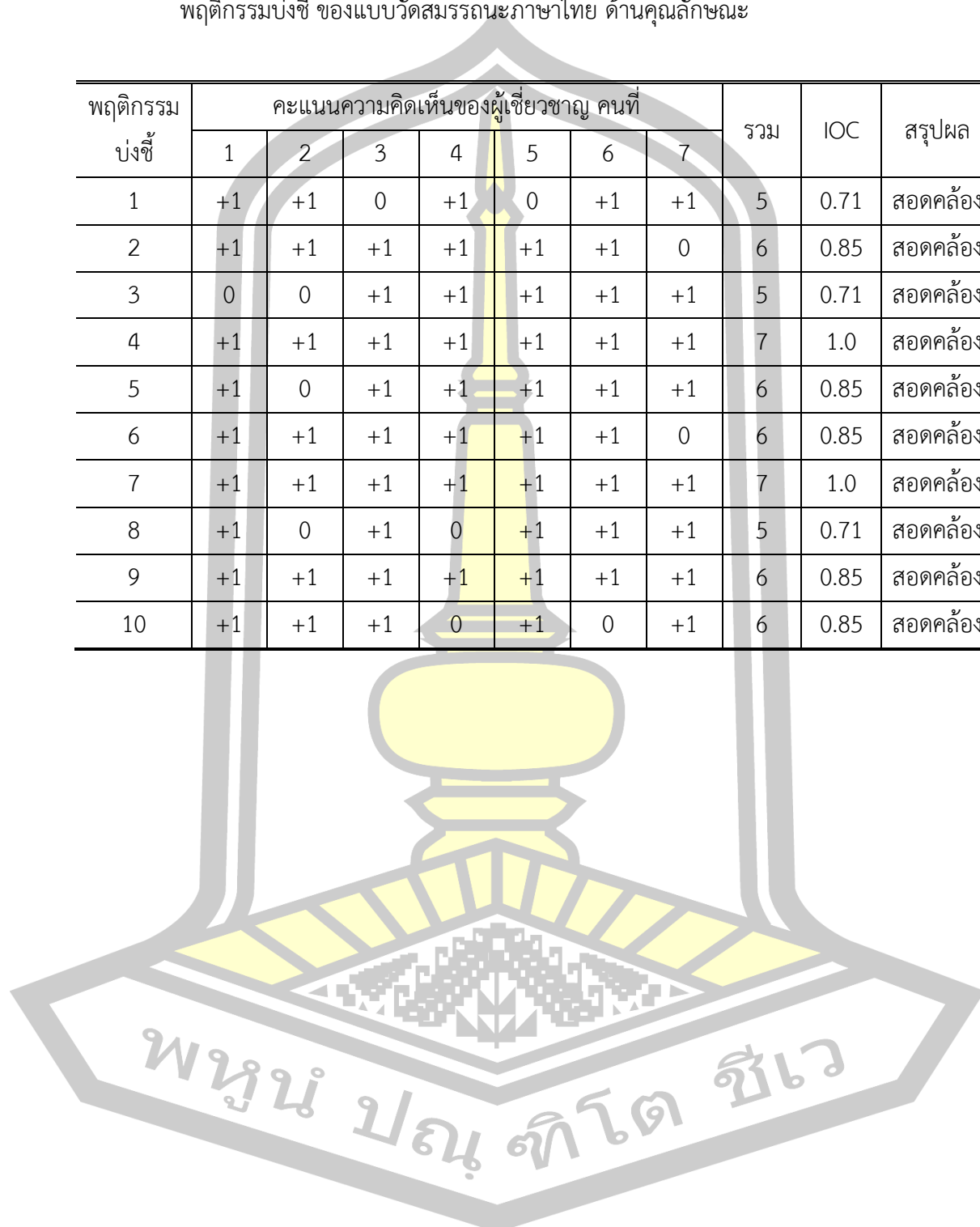
ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่							รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	สอดคล้อง
24	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
26	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
27	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
28	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง
30	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
การอ่าน										
31	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
32	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
33	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	5	0.71	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
39	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
40	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง
41	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
42	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
43	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
44	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
45	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
46	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่							รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
47	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
48	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
49	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
50	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
การเขียน										
51	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
52	0	0	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
53	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
54	+1	+1	+1	0	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
55	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
56	+1	0	+1	0	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
57	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	สอดคล้อง
58	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
59	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง
60	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
61	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
62	0	+1	+1	+1	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
63	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
64	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	5	0.71	สอดคล้อง
65	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
66	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
67	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
68	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
69	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
70	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	สอดคล้อง

ตาราง 20 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ด้านความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่างกิจกรรมกับ
พฤติกรรมบ่งชี้ ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านคุณลักษณะ

พฤติกรรม บ่งชี้	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่							รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	สอดคล้อง
3	0	0	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
5	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.0	สอดคล้อง
8	+1	0	+1	0	+1	+1	+1	5	0.71	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	6	0.85	สอดคล้อง

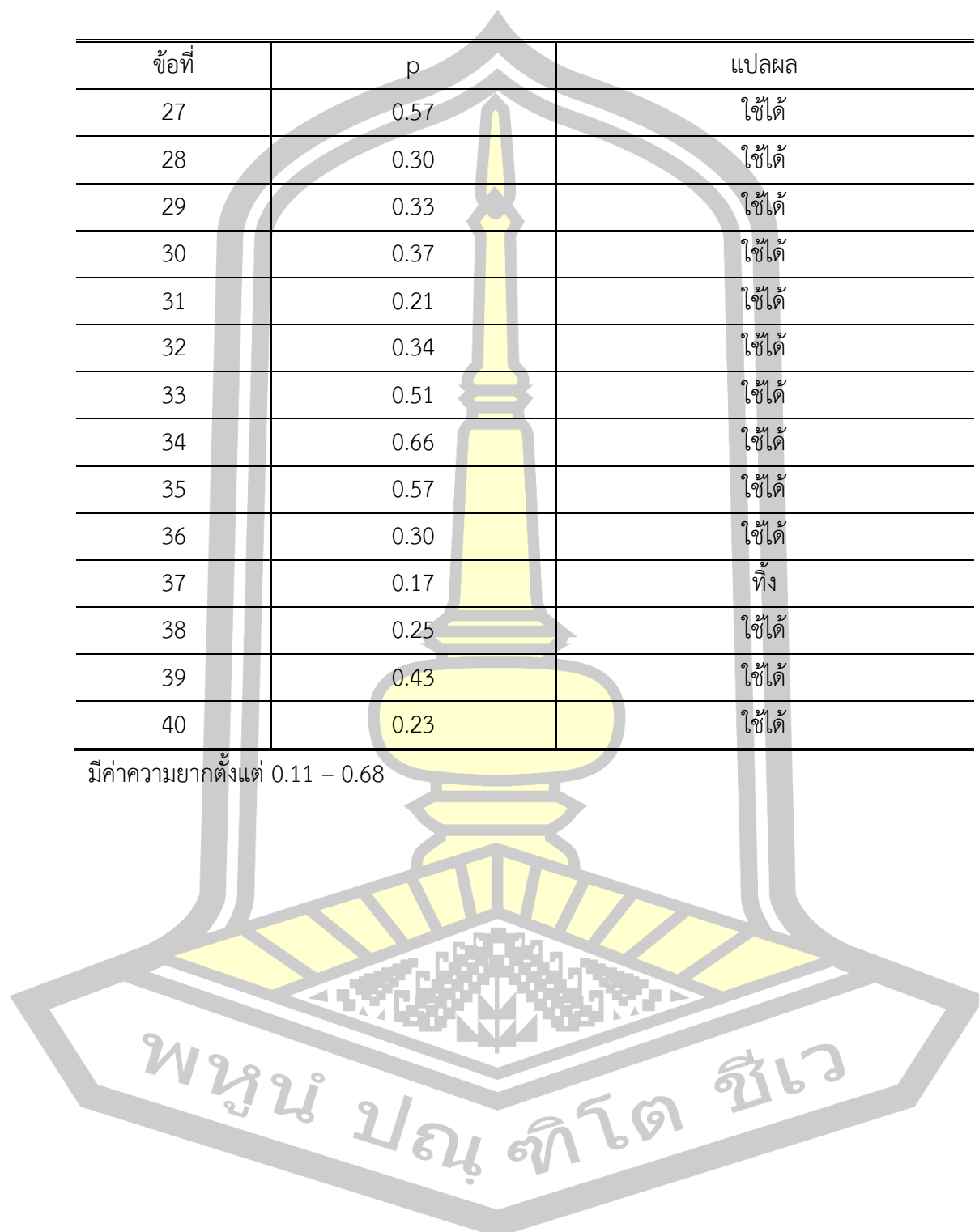
ตาราง 21 ค่าความยาก (p) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านความรู้ จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	p	แปลผล
1	0.30	ใช้ได้
2	0.42	ใช้ได้
3	0.57	ใช้ได้
4	0.61	ใช้ได้
5	0.32	ใช้ได้
6	0.43	ใช้ได้
7	0.47	ใช้ได้
8	0.57	ใช้ได้
9	0.23	ใช้ได้
10	0.11	ทิ้ง
11	0.43	ใช้ได้
12	0.26	ใช้ได้
13	0.35	ใช้ได้
14	0.47	ใช้ได้
15	0.68	ใช้ได้
16	0.30	ใช้ได้
17	0.49	ใช้ได้
18	0.57	ใช้ได้
19	0.23	ใช้ได้
20	0.32	ใช้ได้
21	0.26	ใช้ได้
22	0.44	ใช้ได้
23	0.21	ใช้ได้
24	0.52	ใช้ได้
25	0.47	ใช้ได้
26	0.41	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	p	แปลผล
27	0.57	ใช้ได้
28	0.30	ใช้ได้
29	0.33	ใช้ได้
30	0.37	ใช้ได้
31	0.21	ใช้ได้
32	0.34	ใช้ได้
33	0.51	ใช้ได้
34	0.66	ใช้ได้
35	0.57	ใช้ได้
36	0.30	ใช้ได้
37	0.17	ทิ้ง
38	0.25	ใช้ได้
39	0.43	ใช้ได้
40	0.23	ใช้ได้

มีค่าความยากตั้งแต่ 0.11 – 0.68

ตาราง 22 ค่าความยาก (p) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะการฟัง การอ่าน
และการเขียน จำนวน 60 ข้อ

ข้อที่	p	แปลผล
ทักษะการฟัง		
1	0.23	ใช้ได้
2	0.42	ใช้ได้
3	0.38	ใช้ได้
4	0.23	ใช้ได้
5	0.37	ใช้ได้
6	0.32	ใช้ได้
7	0.41	ใช้ได้
8	0.45	ใช้ได้
9	0.23	ใช้ได้
10	0.53	ใช้ได้
11	0.42	ใช้ได้
12	0.34	ใช้ได้
13	0.12	ทิ้ง
14	0.41	ใช้ได้
15	0.23	ใช้ได้
16	0.68	ใช้ได้
17	0.60	ใช้ได้
18	0.52	ใช้ได้
19	0.49	ใช้ได้
20	0.23	ใช้ได้
ทักษะการอ่าน		
21	0.24	ใช้ได้
22	0.32	ใช้ได้
23	0.57	ใช้ได้

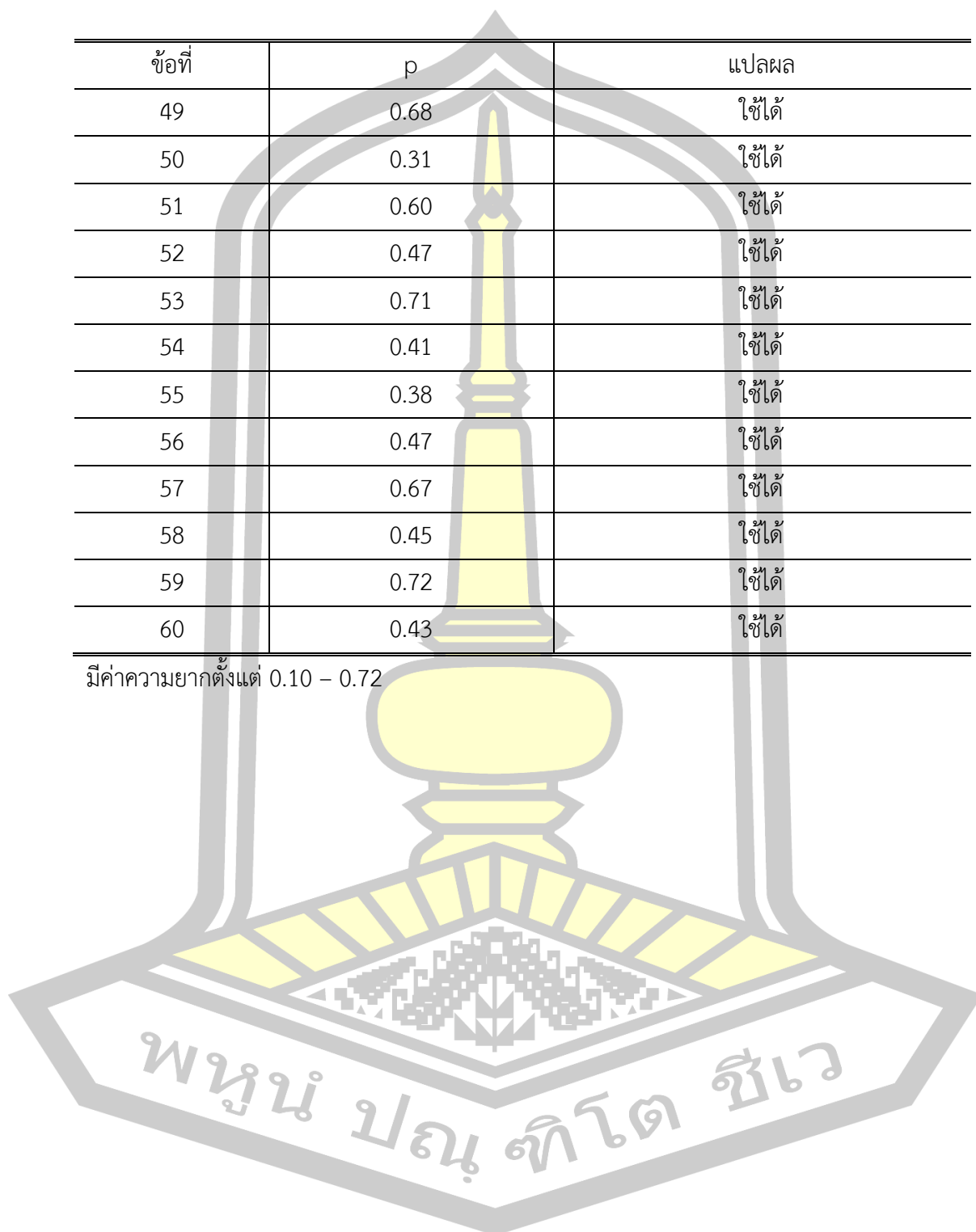
ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	p	แปลผล
24	0.23	ใช้ได้
25	0.26	ใช้ได้
26	0.26	ใช้ได้
27	0.64	ใช้ได้
28	0.10	ทิ้ง
29	0.47	ใช้ได้
30	0.23	ใช้ได้
31	0.32	ใช้ได้
32	0.45	ใช้ได้
33	0.38	ใช้ได้
34	0.36	ใช้ได้
35	0.54	ใช้ได้
36	0.47	ใช้ได้
37	0.36	ใช้ได้
38	0.57	ใช้ได้
39	0.33	ใช้ได้
40	0.23	ใช้ได้
ทักษะการเขียน		
41	0.57	ใช้ได้
42	0.26	ใช้ได้
43	0.36	ใช้ได้
44	0.30	ใช้ได้
45	0.16	ทิ้ง
46	0.61	ใช้ได้
47	0.33	ใช้ได้
48	0.49	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	p	แปลผล
49	0.68	ใช้ได้
50	0.31	ใช้ได้
51	0.60	ใช้ได้
52	0.47	ใช้ได้
53	0.71	ใช้ได้
54	0.41	ใช้ได้
55	0.38	ใช้ได้
56	0.47	ใช้ได้
57	0.67	ใช้ได้
58	0.45	ใช้ได้
59	0.72	ใช้ได้
60	0.43	ใช้ได้

มีค่าความยากตั้งแต่ 0.10 – 0.72

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านความรู้ จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	B	แปลผล	หมายเหตุ
1	0.57	ใช้ได้	คัดลอกไว้
2	0.55	ใช้ได้	คัดลอกไว้
3	0.70	ใช้ได้	คัดลอกไว้
4	0.23	ใช้ได้	คัดลอกไว้
5	0.17	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
6	0.69	ใช้ได้	คัดลอกไว้
7	0.41	ใช้ได้	คัดลอกไว้
8	0.33	ใช้ได้	คัดลอกไว้
9	0.23	ใช้ได้	คัดลอกไว้
10	0.45	ใช้ได้	คัดลอกไว้
11	0.42	ใช้ได้	คัดลอกไว้
12	0.69	ใช้ได้	คัดลอกไว้
13	0.12	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
14	0.58	ใช้ได้	คัดลอกไว้
15	0.45	ใช้ได้	คัดลอกไว้
16	0.76	ใช้ได้	คัดลอกไว้
17	0.19	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
18	0.60	ใช้ได้	คัดลอกไว้
19	0.53	ใช้ได้	คัดลอกไว้
20	0.32	ใช้ได้	คัดลอกไว้
21	0.11	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
22	0.32	ใช้ได้	คัดลอกไว้
23	0.45	ใช้ได้	คัดลอกไว้
24	0.23	ใช้ได้	คัดลอกไว้
25	0.66	ใช้ได้	คัดลอกไว้
26	0.78	ใช้ได้	คัดลอกไว้

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	p	แปลผล	หมายเหตุ
27	0.73	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
28	0.70	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
29	0.46	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
30	0.38	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
31	0.23	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
32	0.16	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
33	0.32	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
34	0.60	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
35	0.45	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
36	0.76	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
37	0.58	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
38	0.42	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
39	0.34	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
40	0.45	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.11 – 0.78

มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

พหุบัน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดสมรรถนะภาษาไทย ด้านทักษะ จำนวน 60 ข้อ

ข้อที่	B	แปลผล	หมายเหตุ
ด้านการฟัง			
1	0.48	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2	0.17	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
3	0.37	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
4	0.25	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
5	0.02	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
6	0.70	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
7	0.23	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
8	0.28	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
9	0.41	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
10	0.57	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
11	0.63	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
12	0.12	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
13	0.07	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
14	0.45	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
15	0.32	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
16	0.57	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
17	0.80	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
18	0.11	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
19	0.23	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
20	0.55	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
ด้านการอ่าน			
21	0.69	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
22	0.45	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
23	0.64	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
24	0.11	ทิ้ง	ตัดทิ้ง

ตาราง 24 (ต่อ)

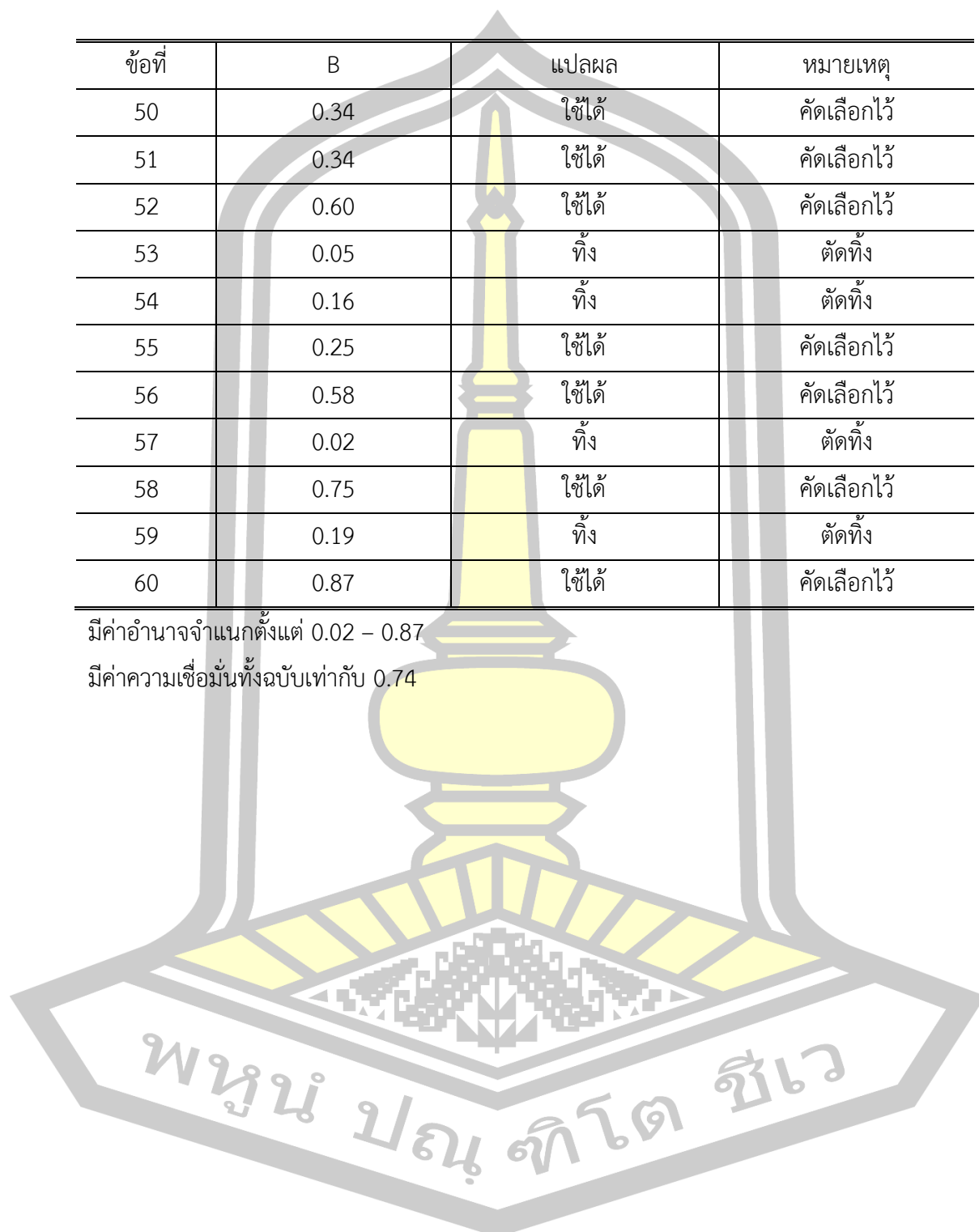
ข้อที่	B	แปลผล	หมายเหตุ
25	0.28	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
26	0.37	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
27	0.72	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
28	0.33	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
29	0.07	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
30	0.28	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
31	0.87	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
32	0.27	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
33	0.13	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
34	0.46	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
35	0.63	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
36	0.11	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
37	0.07	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
38	0.38	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
39	0.25	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
40	0.47	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
ด้านการเขียน			
41	0.17	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
42	0.81	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
43	0.80	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
44	0.02	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
45	0.66	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
46	0.23	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
47	0.25	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
48	0.87	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
49	0.17	ทิ้ง	ตัดทิ้ง

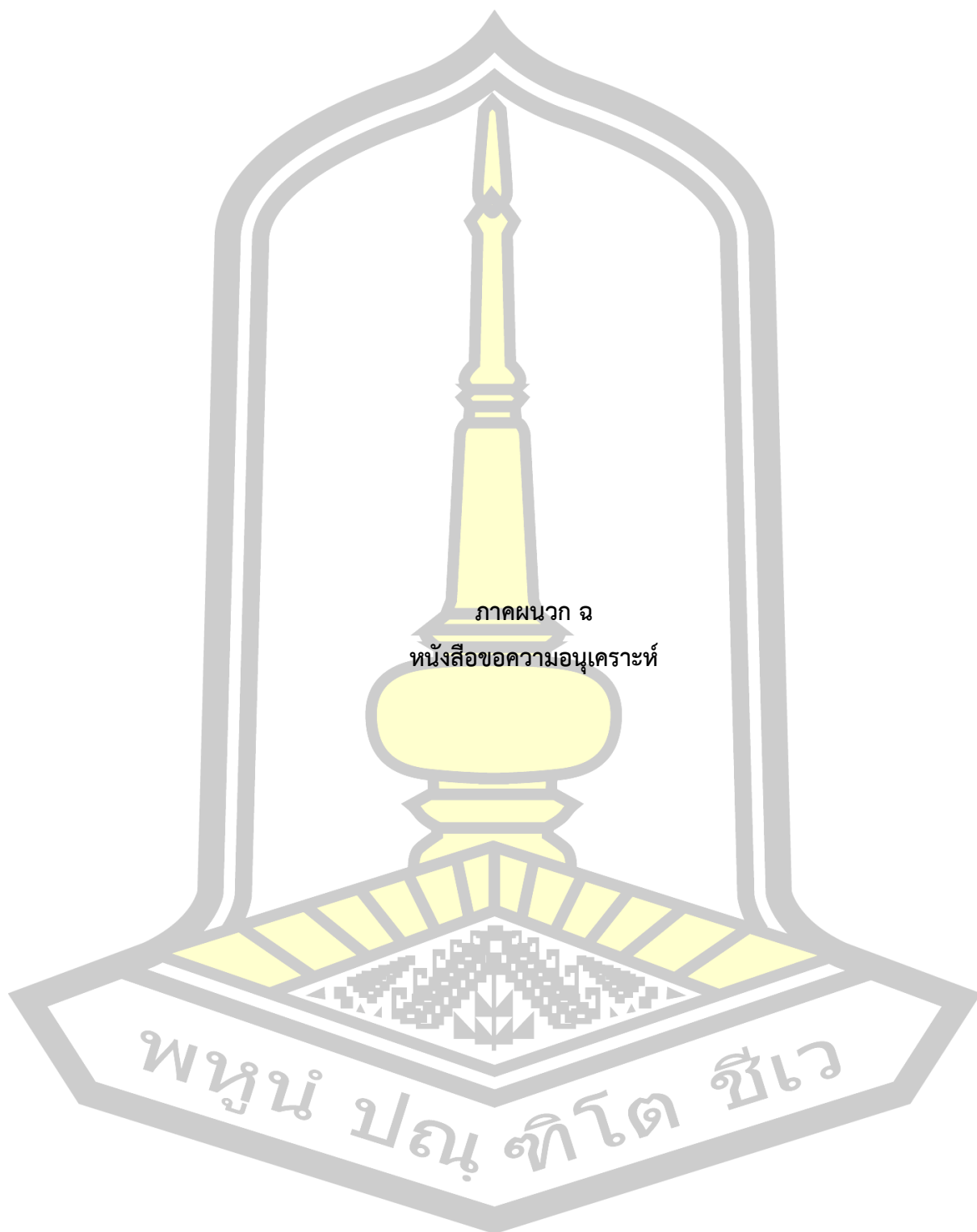
ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	B	แปลผล	หมายเหตุ
50	0.34	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
51	0.34	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
52	0.60	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
53	0.05	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
54	0.16	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
55	0.25	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
56	0.58	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
57	0.02	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
58	0.75	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
59	0.19	ทิ้ง	ตัดทิ้ง
60	0.87	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.02 – 0.87

มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.74

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณฺ ฌิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวธราธิคุณ ระหา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0928320990

ที่ อว 0605.5(2)/ว2436

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน

ด้วย นางสาวธราธิคุณ ระหา นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) หลักสูตรและการสอน โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวธราธิคุณ ระหา เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0928320990

ศูนย์ ปณฺ ศึกษิต

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวธราธิคุณ ระหา
วันเกิด	วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 4 ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านเล่าวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด
	พ.ศ. 2557 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	พ.ศ. 2559 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	พ.ศ. 2566 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว